GEORGE ȘOVU

Extemporal la dirigenție

EDITURA UNIVERSITARĂ

Capitolul I

1

Nu mai știa de când – cu siguranță că trecuseră mulți ani de atunci – senzația de oboseală se repeta automat. Profesorul o observa fără să se neliniștească însă. Era mai mult o stare de moleșeală a sufletului, ca la capătul unui drum lung, de dor. În vacanță, mai ales în *cea mare*, îi lipseau copiii. Deși o avea pe Anca – acum o adevărată domnișoară, trecută în clasa a XI-a –, fără freamătul acela, specific, al claselor de elevi, al școlii, se simțea parcă înconjurat de un gol, fără apărare. El era puternic în lumina atâtor ochi foarte tineri, ce dansau în juru-i cu făclii rupte din fulgerele unor gânduri înalte, cărora, ca dascăl, *el* le croise și le ocrotise durabilă vatră.

De aceea simțise nevoia ca, măcar pentru câteva clipe, să se odihnească... Acum, la început de drum... Locul lui, la masa cea lungă din cancelarie, se afla cam pe la mijloc, cu fața spre oglinda enormă de pe unul dintre pereți. În spate străjuia o bibliotecă, din ale cărei rafturi șiruri de cărți, orânduite ca la paradă, revărsau, în încăpere, prin cristalele ce le mângâiau chipul, o căldură tonică, liniștitoare.

La semnalul soneriei, se ridică și el, prinzând într-o mână catalogul. Tocmai atunci a intrat pe ușă directoarea.

— Vă prezint pe noua noastră colegă, Luminița Cernea! spuse ea cu un zâmbet bun pe fața-i încă tânără.

— Îmi pare bine, fetițo! Baldovin! De matematică! se recomandă o profesoară mai în vârstă, îmbrăcată într-un taior gri închis, în timp ce-i întindea mâna. Dacă ai să-i auzi pe elevi vorbind despre *Isoscel*, să știi că aceea eu sunt! Așa *mă alintă*, ei, drăguții! Dumneata ce predai?

— Româna! răspunse noua profesoară, cu privirile ațintite spre oglindă...

„Nu se poate, ochii aceștia i-am lăsat acasă!“ șopti pen-

tru sine, cu plăcută spaimă, bărbatul de la mijlocul mesei, cel ce tremură privirile în apele aceleiași oglinzi...

Dumnealui e profesorul de filozofie, Mihai Gavrilescu îşi continuă directoarea prezentările.

A, dumneavoastră sunteți *Socrate*! exclamă Luminița zâmbind...

Al doilea! răspunse profesorul, schițând și el un zâmbet.

Mă bucur să vă cunosc..., continuă noua profesoară. Până dumneavoastră nu este elevă într-a XI-a A?

— Ați și aflat?!... întrebă Socrate, pe jumătate rătăcit în limpezimile calde ale celor două smaralde, peste care fâlfâiau, în răstimpuri mici, aripi blânde, cu evantaie negre, întoarse.

— O dirigintă trebuie să știe... tot ce se poate ști și... încă multe altele în plus!...

2

Mergeau alături pe coridor, cu cataloagele sub braț, către clase... De cum urcară la etajul al doilea și dădură colțul culoarului, apăru deodată și începu să păşească între ei, ținându-i de mână, o stânjeneală, pe care n-o chemase nimeni. Venise așa, dintr-aiurea, gâtuind, în câteva secunde, șirul cuvintelor Luminiței. Socrate nu rostise nici o vorbă, o asculta pe profesoară, privind-o din când în când, ca din întâmplare... Acum simți nevoia să-i cerceteze, din nou, cu atenție, ochii...

... Închise cartea, din care-și scosese, în dimineața aceea, câteva fișe. Îi trebuiau pentru un articol ce urma să-l scrie. Venea, uneori, în această bibliotecă, ce-i era familiară încă din timpul facultății. Căuta, ca și atunci când era student, o anumită masă, la care îi plăcea să lucreze. Când găsea liber, măcar un scaun din cele două, se bucura... La distanță de nici un metru, atât cât era, de fapt, lățimea mesei, pe

peretele de care stătea lipită, se afla o oglindă mare. În micile pauze din timpul studiului, privind în oglindă, Socrate, cel de-atunci – foarte tânărul student și mai apoi profesorul –, avea, nu știa de ce, senzația că pătrunde mai ușor în „intimitatea fenomenelor". Curios lucru însă, o dată cu impresia de spațiu dilatat, de dimensiuni alungite, de fiecare dată simțea că privirile, trimise departe, tot mai departe, se întorceau grăbite spre înlăuntrul său, cercetând curioase, scormonind...

Închizând cartea, își sprijini privirile pe apropiatul orizont de argint, pe care constată, cu surprindere, că înfloriseră, între timp, două flăcări verzi, ce păreau să ardă, cu un început de surâs enigmatic, tocmai în jurul ființei sale...

— Nici n-ai observat când m-am așezat lângă dumneata!...

Tânărul profesor privea chipul acela, împodobit cu „cei mai frumoși ochi de pe lume", cum avea să le spună de-atunci înainte, fără să poată articula măcar un singur cuvânt. După câteva zeci de secunde, a întins doar mâna ca spre a se convinge dacă fata se mai afla alături..., de vreme ce el o simțea, cu încântată mirare, înăuntru, în suflet, putând s-o deseneze liniuță cu liniuță și s-o construiască, silabă cu silabă, toată, până la cel mai mic amănunt, de i-ar fi cerut cineva...

După șaptesprezece ani, flăcările acelea verzi mai luminează și acum, dintr-o fotografie, masa de lucru a lui Socrate, deși pământul, în care s-au scurs într-o primăvară, a rodit de zece ori de atunci... Anca era mică, nici nu terminase clasa întâi... A rămas să poarte sub soare luminile speranței din ochii mamei sale. Atât a moștenit de la dânsa... Restul e bucățică ruptă din Socrate !...

În nopțile de dinaintea fiecărui început de nou an școlar, profesorul întârzie până aproape de zori la masa ocrotită de căldura „celor mai frumoși ochi de pe lume"... Dimineața întinde mâna, a mângâiere, peste locul de-alături, dând să rostească, așa cum o făcea în anii cu soare întreg ai vieții

sale: „Hai, iubito, hai, trezește-te... astăzi începem din nou școala!“... Oglinda pustiului de-alături se clatină, se tulbură, și-atunci Socrate aleargă, pentru recâștigarea echilibrului, la chipul adevărului din ființa sa. În acele clipe, și-n ceasurile de mai târziu, senzația de oboseală se repetă automat... E mai mult o moleșeală a sufletului, ca la capătul unui drum lung, de dor...

— S-a întâmplat ceva? îl întrebă profesoara, ce se oprise și ea, văzându-l apropiindu-se de o fereastră...

— Nu, nimic! s-a grăbit să răspundă Socrate, trezit parcă dintr-o visare... Ochii dumitale...

— Ce e cu ochii mei?!...

— E bine că sunt..., că sunt așa..., răspunse profesorul, zâmbindu-i, înainte de a intra pe ușa unei clase...

3

În dimineața aceea o zărise în curtea școlii, în careu. Se întrebase cine o fi... N-o mai văzuse până atunci... Auzise că în colectivul lor a venit o profesoară nouă, dar n-avusese prilejul s-o cunoască. Nici în dimineața aceea nu se arătase curios s-o vadă mai de aproape. De altfel, fusese înconjurat de noii lui elevi, din clasa a IX-a, cărora le devenise diriginte, prin hotărârea directoarei. („Lasă-i pe-ai dumitale, i-ai adus până în clasa a XI-a, au pornit-o bine pe cale, au trecut de un hop, treapta a II-a, acum gata, și-au luat zborul... Ne întoarcem, din nou, la «boboci»... Te-așteaptă... să le dai și lor aripi!...“ îi spusese ea, cu câteva zile înainte, când se fixaseră diriginții claselor.) Foștii lui elevi, dintr-a X-a B, împrăștiați acum prin diferite colective, nu voiau să plece însă de lângă el.

Noi nu plecăm de-aici, să vedem ce-o să ne faceți! exclamase Ionică, năzdrăvanul clasei, pentru care, în anul trecut, avusese de tras serios ca să-l scoată la liman... Era băiat bun, dar năstrușnic – pus tot timpul pe șotii. Lui Socrate îi era drag, așa cum dragi îi erau și Mihai, prietenul

lui Ionică (erau amândoi dintr-un sat, stăteau la internatul liceului), pentru ambiția sa de autodepășire (din corigent ajunsese premiantul clasei, iar la concursul de treaptă luase media zece), și Dana – șahista școlii, și Geta – vedeta de muzică ușoară, și aproape toți ceilalți... La un moment dat, Dana începuse să plângă...

— Se poate, Dana, tocmai tu, *tăria* personificată, care a trecut prin atâtea *competiții*, ieșind învingătoare?!... Hai, plecați de-aici, că mă faceți de râs! Repede, la clasele voastre! le-a spus el apoi tuturor, cu severitate blândă și ochi încălziți, întorcându-le spatele... ca să nu-i poată vedea sufletul... Adevărul era că-i părea rău după ei, ar fi vrut să-i ducă până în clasa a XII-a... Însă și perspectiva explorării unor noi teritorii se înscria între elementele ce constituiau adevărata sa pasiune. Așa că... îi mulțumi, în gând, directoarei pentru inițiativa ce-o avusese.

Veniseră, apoi, proaspeții, ca și mai vechii absolvenți, acum studenți la diferite facultăți; printre ei Alexandru și Ioana – doi tineri frumoși, care se iubeau frumos și adevărat și care trecuseră, spre a-și apăra visul înalt ce creștea din ființele lor, printr-un potop de necazuri, până la urmă învingându-le. Și, bineînțeles, de la o asemenea festivitate nu putea lipsi Andrei, colegul lor, *fotoreporterul*, cel cu „o fotografie – pentru veșnicie", cum îi plăcea lui să spună... Cu toții îl acaparaseră, astfel că, și dacă ar fi vrut, n-ar fi avut cum să se apropie de noua sa colegă... Doar când directoarea, încheindu-și cuvântul cu care deschisese serbarea, spunea: „...vă urez tuturor izbânzi și satisfacții în acest nou an de învățământ, în care ne vom uni eforturile și sufletele...", Andrei îl surprinsese într-o fotografie privind ... spre Luminița. După aceea, întors în sine, uitase de ea...

4

Anca însă așteptase cu nerăbdare întâlnirea cu Doru. Prietenia lor începuse din clasa a X-a. Fuseseră, în toamnă, la un spectacol, pe un stadion. La sfârșit, s-au răspândit

care-ncotro. În mulțimea aceea grăbită, ce ieșea de-a valma, Anca și Doru s-au trezit alături. Erau colegi de clasă, se cunoșteau de mai bine de un an. Băiatul i-a propus să se plimbe printr-un parc din apropiere.

— Nu pot, mă așteaptă bunica și tata acasă! i-a răspuns Anca, dar vorbele ei au răsunat în așa fel, încât era clar că primește invitația.

— Atunci e-n regulă! a spus Doru și, prinzând-o de mână, ca din întâmplare, au luat-o spre stânga, în direcția parcului. Se pornise să-i povestească ceva, grăbit, parcă spre a-i abate atenția de la gestul făcut.

Degetele fetei au tresărit, apoi s-au zbătut ușor, vrând parcă să scape din încleștarea caldă, pentru ca, după câteva secunde, să se liniștească și să se păstreze cuminți în mâna băiatului. Întorcând privirea spre Anca, Doru i-a mulțumit cu un zâmbet al ochilor, pentru acceptare... Picioarele lor au căpătat, dintr-o dată, arcuri, proiectând cele două ființe în zvâcniri ritmice, armonioase, ca într-un dans fermecat... Zburau ușor pe deasupra pământului, peste oamenii care-i priveau uimiți și încântați, totodată, ascultându-le râsul nestăvilit – cântec de înălțare spre viață, de cucerire a minunilor ei...

— Ce frumoși sunt copiii ăștia! îi șoptește o bătrânică bărbatului cu părul ca neaua, aflat lângă ea, pe aceeași bancă. Ferice de mamele care i-au născut și se bucură de ei!...

Bătrânul nu răspunde, deocamdată. Îi privește și el cu plăcere.

— Într-adevăr, parcă sunt desprinși dintr-o reclamă pentru frumusețe și sănătate, subliniază el, după ce Doru și Anca trec prin fața băncii, pe-o alee din parc. Uită-te la fată – adaugă bătrânul –, subțire, s-o frângi între degete, dar cu forme rotunjite într-o armonie perfectă, iar părul acela blond e o minune... De ochi – ce să mai spun, i-ai văzut ochii?... Parcă sunt desenați...

Dar și băiatul, dragul de el – intervine, cu însuflețire, bătrânica –, privește-l cât e de înalt, de distins... Trebuie să fie sportiv... Și-avea un chip plăcut...

La întoarcere spre casa Ancăi, au trecut pe lângă un magazin cu jucării. Au intrat înăuntru. Doru i-a cumpărat un rățoi mucalit, cu o șepcuță roșie pe cap.

— Mă cheamă „Cârlionț“, spuse băiatul, în timp ce ridica șapca rățoiului, în semn de salut. Mă primești la tine? Am să-ți port noroc! mai adăugă, presând puțin jucăria, care scoase de două ori un sunet specific, ce putea să însemne: „Mac! Mac!“

Râzând, Anca îl primește și-l strânge la piept. Apoi îl cercetează mai cu atenție și, fericită, sărută rățoiul pe „obraz“, ca și pe cel ce i-l oferise...

În dimineața aceea, înainte de a pleca din camera sa, Anca s-a apropiat de „Cârlionț“, i-a luat șepcuța roșie și i-a potrivit-o strengărește pe-o ureche...

— Așa..., că doar ești băiat mare, ai trecut în clasa a XI-a! Ce zici, va fi bine și anul acesta? îl întrebă fata...

Rățoiul, privind-o zâmbitor, răspunse – îndemnat de degetele Ancăi: „Mac! Mac!“

— Ei, bravo!... Și-acum: Salut! mai adăugă ea, scoțându-și de pe cap o șapcă imaginară și ieșind repede din cameră, tocmai când Socrate îi atrăgea atenția că trebuie să se grăbească, spre a nu întârzia...

Pe drum, în timp ce așteptau la un stop apariția culorii verzi, Anca l-a zărit, din mașină, pe Doru, care tocmai traversa strada. A observat-o și băiatul și, când ochii lor s-au întâlnit, fiecare a schițat gestul ridicării de pe cap a șepcii imaginare, gest ce căpătase valoare de simbol pentru luminile, identice, din sufletele lor, pentru consens în aspirații sau decizii... Socrate, preocupat de mașină, de circulație, nici nu-i observase.

5

Intrând în sala clasei a XI-a A, Anca se oprește lângă banca a doua de pe rândul din mijloc, se așază și punc

ghiozdanul pe locul de-alături. O colegă vrea să stea lângă ea, dar Anca îi face semn că „e ocupat!“...

— Ți-am păstrat loc. Vino aici! îl invită Anca pe Doru, care tocmai intra pe ușa clasei.

— Mă duc mai în spate, răspunde băiatul, îți explic în recreație..., și, trecând pe lângă ea, se oprește la ultima bancă, pe rândul de lângă fereastră.

— E liber, Tudore? se adresă el unui coleg, cu o figură meditativă.

— E liber, dar să știi că mie tenisul nu-mi place! îi răspunde băiatul.

— Fii liniștit, nici mie filozofia! Dar, ce să-i faci, trebuie să conviețuim!...

6

După ce-i cuprinde într-o singură privire pe noii săi elevi din clasa a IX-a A, Socrate coboară de la catedră și începe să se plimbe printre bănci...

— Pe tine cum te cheamă, întreabă el, oprindu-se în fața unui copil.

— Popovici Alexandru! răspunde acesta, ridicându-se.

— Dar pe tine?

— Apostolescu Mihaela!

— Tu? întreabă profesorul pe o altă fată...

— Stanciu Camelia!

— La ce școală ai învățat?

— La 195!...

Se realizează astfel un „catalog“, la întâmplare, nu cum procedează, în mod obișnuit, profesorii-diriginți la prima lor întâlnire cu clasele ce le-au fost date în grijă.

Dar pe mine știți cum mă cheamă? întreabă el, după câteva clipe, cu un zâmbet pe față.

Socrate! răspunde Georgescu, un elev din prima bancă, de lângă fereastră, zâmbind și el, dar cu oarecare infatuare, către colegii săi...

Câțiva elevi izbucnesc în râs, apoi, peste clasă, se așterne

tăcere. Copiii sunt stânjeniți; băiatul de la fereastră îl privește însă parcă triumfător pe Socrate...

— Da, așa-mi zic elevii! spune profesorul, cu obraz luminat. Dar Socrate, cel adevărat, știi cine a fost?

— Un mare scriitor italian! răspunde băiatul, fără să clipească.

Elevii izbucnesc, din nou, în râs...

— Ce ne facem? Uite, colegii tăi nu par să fie de acord.

Pe fața lui Georgescu se desenează un mare semn de mirare.

Socrate înaintează printre bănci, oprindu-se, de data aceasta, în fața altui elev, cu părul cam lung, dar „lins", pe lângă urechi.

— Dacă nu ți se pare prea lung, poți să nu te tunzi! îi spune el, în timp ce-l mângâie pe cap.

— Vă rog să mă iertați, domnule profesor, răspunse băiatul, mă tund după-amiază!

— Eu am lăsat la aprecierea ta..., adăugă Socrate, cu fină ironie.

Mai face câțiva pași prin clasă. Apoi, pe neașteptate, poruncește:

— Și acum, scoateți o foaie de hârtie. Dăm un extemporal!

— Extemporal la... dirigenție! exclamă un elev...

— Tema, continuă Socrate, ca și când n-ar fi înregistrat nedumerirea, „*Cum aș vrea să fie dirigintele meu*..."

O elevă „silitoare", din prima bancă, întreabă:

— Ne semnăm, domnule profesor?

— Sau le dăm... *anonime*? adaugă Georgescu.

— Cum vreți voi! răspunde Socrate.

Elevii se apucă de scris. Profesorul-diriginte îi cercetează meditativ... Unul dintre băieți mestecă de zor un gogoloi de gumă, privindu-și dirigintele cu un aer flegmatic. Socrate îl observă. Se apropie de el și-i spune, aproape în șoaptă:

— Dacă te-ajută să gândești mai bine, să știi că pe mine nu mă deranjează!

Băiatul scoate repede guma din gură și-o îndeasă într-un buzunar.

Se aud creioanele, stilourile, pixurile fâșâind pe hârtie. Socrate, în picioare, la catedră, privește peste clasă...

După puțin timp, izbucnește soneria. Profesorul strânge testele... Ia apoi catalogul și se îndreaptă spre ieșire.

— Data viitoare – spune el, oprindu-se și întorcând capul spre clasă – îmi dați voi mie „extemporal“, pe tema „*Cum doresc eu să fie elevii mei...*“

În urma lui, după ieșirea din sală, se stârnește zarva specifică recreației. Printre vorbele ce se-ntretaie și râsetele care le țin hangul, se aude glasul lui Georgescu:

— L-am băgat în cofă! afirmă el cu figură de cel puțin campion mondial...

— Ei, mai învață și Socrate câte ceva de la tine, îl ironizează eleva din prima bancă. Și ai semnat?

— Ce, eram fraier? răspunde băiatul. Să-și pună la contribuție „doxa“, dacă vrea să mă ghicească, dar nu cred că e-n stare.

7

Venind dinspre capătul culoarului, Isoscel se strecoară printre elevii ieșiți în recreație. Când ajunge în fața clasei lui Socrate, îl zărește pe băiatul cu părul mai lung și „lins“. Se apropie de el și-l întreabă:

Puișor (acesta era apelativul caracteristic din limbajul profesoarei), ce-i cu părul ăsta? Tu nu știi că aici e școală?

Știe, da' o ține numai pentru el! sare cu gura Georgescu.

Copiii, strânși în jurul lor, râd.

Obraznicule! îl apostrofează Isoscel. Cine e dirigintele vostru?

Domnul de filozofie! răspunde o fată.

Mda! exclamă profesoara și pornește spre cancelarie. După câteva secunde, din apropiere, se deschide și ușa

clasei a XI-a A. Luminița Cernea, noua profesoară a liceului, iese urmată de elevii săi...

Doru se apropie de Anca și-o prinde, discret, de mână.

— Îmi pare rău – îi șoptește el –, dar prefer tradiția: tu – în față, în banca premianților, iar eu – cu o perspectivă mai largă... asupra vieții!

— Și mie îmi pare rău! Anul acesta preferam să fii „premiant" – îi spuse fata, zâmbind cu înțeles.

— Eu, oriunde, sunt alături de tine! îi răspunde el, cu același zâmbet.

Cei doi se apropie de un grup de elevi care fac haz, privind cum Ionică, fostul discipol al lui Socrate – acum aflat în clasa a XI-a B, a cărei profesoară-dirigintă e Isoscel –, o imită pe aceasta, după prima ei oră de dirigenție.

Băieții și fetele îl încurajează... Ionică ia ochelarii unui coleg; și-i potrivește pe vârful nasului și se preface că strigă „catalogul". Dă câteva „pagini"...

— Popescu Ionică, strigă, pițigăindu-și vocea.

— Prezent, doamnă dirigintă, răspunde tot el, cu voce schimbată, dându-și ochelarii deoparte.

— Ia poftește mătăluță la catedră! îl cheamă „Isoscel", cu un gest caracteristic ei.

Ionică, imitând-o pe profesoară, își pune, din nou, ochelarii pe vârful nasului și-l privește analitic pe „elev". Acesta a înghețat...

— Da' matricola de ce nu e prinsă bine, puișor?

Ionică se uită speriat spre brațul cu matricola:

— A terminat mama ața, doamnă dirigintă – răspunde el spășit.

Isoscel îl privește crunt pe deasupra ochelarilor și-l apostrofează cu degetul.

Copiii râd în hohote.

În acest timp, de grup s-a apropiat directoarea școlii, care trecea pe culoar... Hazul încetează pe loc...

Dând cu ochii de directoare, Ionică încremenește de-adevăratelea... Apoi, bâlbâindu-se, încearcă o justificare:

— Doamnă directoare,... știți, le explicam... cum mă certa pe mine bunica, bunica de la Mizil, când eram mic!

8

Ajungând puțin mai târziu în cancelarie – între timp trecuse pentru câteva minute pe la Cabinetul de filozofie – Socrate se apropie de un dulap special, în care așază catalogul, la locul rezervat clasei sale; în treacăt, privește spre Luminița, aflată acum lângă fereastră. Răsfoia o carte...

Gândurile profesorului sunt tulburate de Isoscel:

— Ascultă, Mihai – i se adresează, venind direct de la ușă spre el –, știi cât țin la dumneata. Dar ți-am mai spus: confunzi filozofia cu viața!... Cu ăștia mici, de-a IX-a, trebuie neapărat să dăm milităria jos din pod!

Socrate o învăluie într-o privire caldă, zâmbindu-i îngăduitor.

— Nu știu cum o fi fost la școala de unde vii dumneata – continuă Isoscel, întorcându-se spre Luminița –, dar să știi de la mine, dacă nu pui șaua pe ei de la început, ți se urcă-n cap. Elevii trebuie să respecte regulamentele.

— Eu am alt principiu – îi răspunde tânăra profesoară: dacă elevii își respectă profesorii, respectă și regulamentele!

Socrate, ca și alți colegi de cancelarie, privește plăcut surprins.

„Ochii aceia“ – se trezește, din nou, gândindu-se – „parcă ar fi frați buni cu...“

„...Eu semăn cu tata, el avea asemenea ochi..., i-a spus într-o zi Ileana, după ce s-au cunoscut atunci, la bibliotecă. Păcat că s-a prăpădit de mult. Mi-ar fi făcut plăcere să-l cunoști... Era un om deosebit... Și, păcat că nu mai am nici o soră, nici un frate, pe nimeni, afară de mama... Ea trăiește doar pentru mine...“

Bătrâna rămăsese să trăiască, după nici opt ani de la această mărturisire, numai pentru nepoata ei, pentru Anca..., fiindcă Ileana... După moartea acesteia, bunica Ancăi și-a părăsit satul în care trăise o viață și s-a mutat în casa lui Socrate, la București...

Și totuși, ochii aceia, care clipeau cu luminile lor de smarald din adâncul sufletului lui Socrate, îl cercetau acum de pe treptele liceului...

9

— Cum vi s-a părut prima zi de școală?

— Pentru mine e totdeauna cea mai grea – răspunde Luminița.

— Reacomodarea, după vacanță?

— Nu! Dar prima zi mi-aduce aminte de copilărie. Parc-aș vrea să fiu și eu în bancă. Și trebuie să mă trag de urechi... ca să mă așez la catedră.

— În prima zi de școală, mărturisește Socrate, eu mi-aduc totdeauna aminte că, într-a șasea, m-a dat dirigintele afară din clasă... M-a văzut umflat – precizează el, arătând spre obraz – și mi-a spus ritos: „Bomboanele-n recreație, băiețică!“ Și mi-a arătat ușa. De fapt, mie îmi creștea prima măsea de minte!

— Mda! Precoce, ca orice „filozof“! remarcă Luminița, zâmbind.

— Ei, și dac-ați ști – surâde Socrate – că ultima abia acum mă-nceарcă!...

— Mi-a plăcut Anca – spune profesoara, în momentul în care au ajuns la poartă. Cred că o să ne-nțelegem bine, mai adaugă ea, înainte de a pleca... Mai ales că...

— Mai ales că...? întreabă, interesat, Socrate.

— Să lăsăm... pe altă dată! Pentru prima zi...

Urmărind-o câteva clipe cu privirea, filozoful se rotește, pe dinăuntru, în jurul aceluiași teritoriu... ce constituie, pentru el – și se pare că nu numai –, surpriza zilei și sursa atâtor semne de întrebare...

O căuta, în acest timp, cu ochii, pe Anca, printre elevii care ieșeau din liceu, pe poarta rezervată lor. După câteva secunde, o zări. Era însoțită de un băiat.

— Să-mi dai neapărat telefon! îi spune Anca acestuia, când ajung în poarta școlii. Să știi că aștept!

În acest moment, de același băiat s-a apropiat o altă fată. Luându-l cu dezinvoltură de braț, îl întreabă:

— Dorule, când ești liber? Am să-ți spun ceva...

Anca, văzând-o, se crispează.

— Vă deranjez? întreabă nou-venita, cu ostentație.

— Da! îi răspunde, răspicat, Anca... Dar tocmai atunci îl zărește pe Socrate; îi face semn cu mâna și aleargă spre mașină, fără să se mai uite la cei doi...

10

— Cine era junele? o întreabă Socrate.

Fata, care privea absentă prin parbriz, tresare.

— Doru! răspunde ea, după câteva secunde. Ți-am povestit despre el...

— Ce mi-ai povestit? Și când?

— Ei, tată, nu știi, acum un an... *povestea* cu tenisul... E doar campionul școlii!... În vara asta a luat și concursul pe București! exclamă ea, mai departe, cu aprindere.

— Mda! spune Socrate, mormăind. Nu știam că te dai chiar așa în vânt după sport...

„Vasăzică Anca s-a făcut domnișoară! deslușI Socrate șoapta unui gând... Acum să te văd, stimate domnule profesor, că la sfaturi..., pentru alții, ești tare! Nimic de zis!“

„Hm! Nu mă tem! ar fi vrut el să-i răspundă acelui gând insinuant. Anca este o fată bună! Iar între noi există o rară legătură de suflet... I-am acordat toată încrederea mea. Și niciodată nu m-a dezamăgit!“... „Așa e, Anca e o fată bună, minunată chiar, dar nu se știe niciodată ce-ți poate oferi viața, cum ar putea fi ea în stare să-ți răsucească zilele, să te-aducă la sufocare... Ce, n-ai mai văzut? Tu însuți te-ai întâlnit cu atâtea «cazuri»! La multe ai dezlegat noduri ce păreau că așa vor pieri!“ „Păi, vezi, așa cum am ajutat pe alții..., dacă va fi cazul... Așa-i că nu va fi, Ileano?“...

„Ancuța noastră e un copil bun! Și sper să ajungă un om de ispravă! Să ai grijă de ea, Mihai! Tu ești un mare profesor. Să nu uiți să rămâi și un tată adevărat! Va avea multă nevoie de tine, mai ales când se va face mare! S-o ajuți, Mihai! De-acum înainte, tu îi vei fi și mamă, și tată! Să nu uiți, Mihai! Îmi promiți?...“

Spusese aceste cuvinte apelând la ultimele ei puteri. Lacrimile se rostogoleau – șiraguri fierbinți – pe obrajii de ceară. Numai ochii se păstraseră încă frumoși – „cei mai frumoși ochi de pe lume“. Se mistuiau în ei flăcări de durere, și flăcări de speranță, și flăcări de dor – toate pâlpâind, într-un dans numai de ele știut, cu țipăt înăbușit de umbre și de frânte luciri, în jurul chipului lui Socrate... Au rămas așa, deschiși, ca spre a-l cerceta mai departe, în nemurire...

Frânt de durere și de hohote de plâns, bărbatul nu îndrăznea să întunece, cu acoperișul pleoapelor, calde încă, miracolul acelor lumini... Când a făcut-o totuși, mângâindu-le îndelung, cu sărutul buzelor și al unitelor lacrimi, ce însemnau în clipele acelei treceri hotar de rouă fierbinte între viață și moarte, profesorul le-a mutat strălucirea, și frumusețea, și veșnicia în sufletul său...

„Așa-i că nu va fi, Ileano?... Nu va fi cazul...“

În dimineața aceea o privea, din camera lui, prin ușa întredeschisă. Anca se cerceta în oglindă... Își mai potrivea, din când în când, câte o cută la uniformă, ori își aranja o buclă în părul frumos ondulat...

— Ce faci, maică? l-a surprins bunica, în timp ce-i aducea o batistă proaspăt călcată.

— Mă uit și eu la fata noastră! i-a răspuns profesorul, în șoaptă. Se pare că s-a făcut domnișoară!...

Bătrâna a plecat spre bucătărie, cu ochii năpădiți de lacrimi.

— Tată, te rog să oprești puțin la cofetărie! spuse Anca, trezindu-l din gândurile sale.

— Ce să facem la cofetărie? Doar nu vrei să mâncăm

prăjituri înainte de masă! Și-apoi, nu ne lasă ea, bunica, așa..., fără să ne îndulcească...

— Ai uitat? Când am plecat azi-dimineață la școală, Roxănel, vecina noastră, care era la fereastră, mi-a urat succes! Îi cumpăr un carton cu prăjituri!

— De acord, opresc, dar dacă nu mai pornește?

— Cine?

— „Dacia“! Nu știi că e „figurantă“? spune Socrate râzând.

— Dacă m-apropii eu de cheia de contact, pornește imediat, de frică! răspunde, la fel, Anca. N-ai văzut azi-dimineață?

... Remarca Ancăi era chiar adevărată. Într-adevăr, de dimineață, tocmai când se grăbea să plece, ca să nu întârzie cumva, mașina „n-a vrut“ să pornească. A încercat Socrate o dată, de două ori, de trei ori..., nimic! Enervat, a coborât și-a făcut semn unui taximetrist să oprească. În timpul acesta, Anca a învârtit și ea cheia de contact, așa cum a văzut că făcuse tatăl ei. Și, surpriză: motorul a pornit!...

11

Înainte de a intra în apartamentul lor, Anca a sunat la ușa vecină. După câteva secunde, deschide o fetiță de patru-cinci ani, care coboară de pe un scăunel, folosit ca să ajungă la încuietoare.

— Roxănel, spune Anca, ți-am adus niște prăjituri.

— Mulțumec! răspunde peltic fetița, primind pachețelul.

— Mămica n-a venit?

Nu!

Bine! Acum închide ușa la loc, mergi în bucătărie și mănâncă prăjiturile. Și să fii cuminte!

Da! răspunde fetița, cu un zâmbet frumos pe față...

Haideți odată, că de când v-aștept! S-a răcit mămăliguța! Repede, spălarea pe mâini și la masă! îi întâmpină

bunica, în hol, pe Socrate și pe Anca... E o femeie trecută cu puțin de șaizeci de ani, îmbrăcată, pe jumătate, țărănește.

— Bunico, ai făcut ce mi-ai promis? o întreabă fata, în timp ce o sărută pe obraz...

— Lasă că ai să vezi... Hai, du-te și te spală pe mâini! răspunde bătrâna, îndreptându-se spre bucătărie...

— Ce impresie v-a făcut noua dirigintă? întreabă Socrate, în timpul mesei, pe neașteptate.

— Mmmm!... E nemaipomenită... plăcinta, bunico! exclamă Anca, mâncând cu poftă. Ce-i pui dumneata de iese așa de parfumată? Mie nu-mi reușește niciodată ca matale!

— O să-ți reușească și ție, mai ai destul timp, răspunde bunica... Deocamdată ești mică!

— Cum „mică"? În curând împlinesc șaptesprezece ani!

— Tot mică ești! Mare scofală, șaptesprezece ani!

— Parcă spuneai că dumneata, la șaptesprezece ani, te-ai căsătorit!...

— Atunci lumea era mai fără cap... și nici nu învăța atât de multă carte... Ce era să facă? Se-nsurau, se măritau...

Deși foarte atent la schimbul de replici, Socrate abia acum ridică ochii spre Anca, în așteptarea răspunsului la întrebarea pusă de el.

— E foarte elegantă! răspunde fata.

— Nu asta mă interesează!

— Cred că știe ceva carte, după tot felul de „trimiteri" pe care le-a făcut, așa, ca „printre altele", și pare să fie de treabă!

— Mda! E foarte edificator tot ce mi-ai spus... Dacă mai adăugai că-i place și plăcinta cu brânză, îmi făceam o imagine completă.

Anca râde cu poftă...

— Zău, tată – spune ea –, de ce vreți voi ca omul să fie așa, tot timpul, „deștept"? Ce, voiai o evaluare ca-n manuale? Tip de temperament, trăsături de caracter, capacitate profesională... inclusiv numărul de la pantofi?...

— V-a plăcut sau nu? i-o taie Socrate, ciufulind-o amuzat...

— Băieții sunt topiți...

— Ce vorbești?

— Acum, pe bune, tată... Ne-a făcut o impresie grozavă, pare inteligentă, sensibilă... și-ai să râzi – are și haz!

— Parcă spuneai că și tenismanul tău „are haz"!

— Ce ai, domnule, cu el? întreabă fata, vădit afectată.

— Eu nu mă dau chiar așa în vânt după sport! răspunde ambiguu Socrate. Apoi, schimbând tonul, adaugă, tatonând de fapt: Ce-ai găsit tu interesant la el?

— Nu știu, nu știu cum să-ți explic! Dar, zău, are ceva... E altfel decât ceilalți băieți! Și-am să-ți dovedesc că n-ai dreptate, să știi, spune ea ridicându-se. Mulțumesc pentru masă, bunico, adaugă Anca, sărutând-o în fugă și plecând spre camera sa.

Socrate privește gânditor în urma fetei...

— Of! exclamă bătrâna, greu și cu fetele astea! Da' și tu, măi Mihai, ia-o mai cu binișorul! Oi fi tu ditamai profesorul, gândește-te însă și la sufletul ei. Eu nu zic să nu fii cu ochii în patru..., numai că fata trebuie să te simtă mereu aproape de ea. Altfel...

— Ai și dumneata dreptate, bunico!... Să știi că, de data asta, chiar m-ai făcut praf cu plăcintele! spune Socrate, abătând, în mod voit, discuția...

— Mâine vă fac clătite cu dulceață – îl anunță, bucuroasă, bătrâna...

— Foarte bine! Îți mulțumesc, *buno*! Mă duc la mine, că am treabă!

Bine, maică, bine, și eu am!

Când l-a simțit trecând prin fața ușii, Anca a deschis și-a apărut în prag.

Tată, tu n-ai observat nimic la Luminița? îl întreabă ea cu un aer de serioasă preocupare.

Ba da! răspunde Socrate, ca și când n-ar da nici o importanță faptului.

Și...

— Și... Înseamnă că avem deja un element comun cu noua ta dirigintă și cu noua mea colegă!...

— Și?

— Și!... Atât!...

12

În camera sa, încărcată, peste tot, de cărți, Socrate se așază pe un fotoliu, alături de care se afla servieta cu care fusese în ziua aceea la liceu. O deschide și scoate testele elevilor din clasa a IX-a A. Începe să le citească.

La un moment dat, preocupat de un gând, pune hârtiile deoparte și formează un număr de telefon.

— Salut, Mihaela! Te-am deranjat? spune profesorul.

— Nici vorbă, unchiule, toceam!

— Chiar așa, din prima zi de facultate?

— Ei, ziua bună se cunoaște de dimineață!

— Mihaela, vreau să te rog ceva – continuă Socrate, după o scurtă pauză. Se gândea dacă e bine ceea ce face.

— În legătură cu Anca? întreabă fata, nemaiașteptând.

— Ai ghicit!

— Mă lași să ghicesc mai departe? E vorba de-un băiat, nu-i așa? Era și timpul!... Clasa a XI-a – după treaptă și înainte de „bac“ și de facultate – e vremea cea mai bună pentru visuri, pentru poezia inimii...

— Ce vorbești?!... Ia uită-te, domnule!...

— Mă ironizezi, de parcă n-ai ști și dumneata, de parcă n-ai fi observat la atâtea generații care „ți-au trecut prin mână și prin suflet“..., m-am exprimat corect? Parcă așa îți place să spui!

— Văd că de când ai intrat la facultate te grozăvești de nu te mai acoperă plapuma!

— Așa am fost mereu, dar pe mine dumneata, unchiule, m-ai *observat* mai puțin...

— Și totuși, am încredere în tine..., dovadă că...

— E-n regulă! Zi-i!...

— Nu vreau să-i impun Ancăi gustul meu. Te-aș ruga să stai puțin de vorbă cu ea... Să vezi ce se întâmplă...

— Bine, las' pe mine! Când mă edific, te caut eu! Pa! Te sărut!

— La revedere! Cele bune alor tăi!

Socrate s-a așezat, din nou, în fotoliu. Testele elevilor lui rămân încă deoparte... „Dacă Anca va socoti că o suspectez? Depinde de tactul Mihaelei, de felul în care va ști ea să discute."

„Hm! își spuse, în același timp, Mihaela, marele Socrate începe să fie pus pe jar: frumoasa mea verișoară s-a îndrăgostit! De cine oare? Să nu încapă pe mâna vreunui șmecher, s-o răsucească așa încât să nu mai vadă drumul... Imposibil! Anca e fată deșteaptă și cu personalitate – vorba *filozofului* – «de nu începe sub plapumă»!... Și-apoi nu se poate să nu despice ea firul... până va putea să se convingă cu propriii ochi de calitatea *esenței*! E doar fata lui Socrate!..."

„La urma urmei, ce știu eu despre Mihaela? se întreabă, cu oarecare mirare, profesorul. Că e fata surorii mele, că e un copil bun – a învățat bine, a intrat cu o medie mare la facultate, la Drept – și că e cam zurlie... Păi, tocmai aici e problema..., dacă..."

13

În camera ei, Anca citește, întinsă pe canapea. La casetofon se aude o melodie de muzică ritmată. Deodată, fata lasă cartea și se uită la ceas. Se apropie de telefon. Ridică receptorul, dar se răzgândește și-l pune la loc. Schimbă caseta. Se așază, din nou, pe canapea, încercând să citească mai departe. Nu se poate concentra însă, ceva o sâcâie... Se duce în fața oglinzii și se privește lung, făcând câteva grimase: când „poză" de fată serioasă, când zâmbind „seducător", când ori încruntându-se.

Se întoarce apoi brusc, ridică receptorul telefonului și formează un număr...

Socrate, în camera sa, își saltă ochii de pe hârtii și ascultă sunetele pe care le face telefonul aflat în derivație. Dă ochelarii deoparte și rămâne gânditor...

— Alo, bună ziua! Cu Doru, vă rog, dacă nu deranjez. Sunt colega lui, Anca!

— Bună, Anca! răspunde Doru, după câteva secunde.

— Ce făceai?

— Ascultam o bandă trăsnet cu formația „Alfa V“... Mi-a dat-o Rodica...

— Rodica Munteanu, de la noi din clasă? întreabă Anca, mirată, neștiind-o pe colega sa preocupată de muzică.

— Nu!... răspunde Doru cu oarecare ezitare, regretând că și-a dat drumul la gură, dar, în fine, acum tot a pornit-o... E fata cu care ai fost tu... numai „lapte și miere“, azi la prânz – adaugă el ironic.

— Aha, spune Anca, simulând indiferența, fandosita aia?!... Și, în clipele-acelea, peste obrazul fetei s-a rostogolit o pală de umbră... Ai luat bilete? întreabă, cu energia obișnuită din vocea ei.

— Să știi că nu mai putem merge la cinema! răspunde Doru cu regret. Am primit telefon. Mă cheamă antrenorul...

— Și de ce nu m-ai sunat?

— Tocmai voiam să te sun. Dacă vrei, vino și tu la club!

— Nu, mulțumesc! Azi n-am chef de tenis! răspunde cu răceală. Salut.

După ce pune receptorul în furcă, înciudată, reia lectura. Privirea îi alunecă însă dincolo de paginile cărții. Întâlnește, pe peretele din fața mesei de lucru, fotografia mare, înrămată, în care ea, la vârsta de șase ani – abia intrase la școală –, râde fericită, ținându-și, pe după gât, părinții. Se apropie și se uită îndelung la imaginea mamei sale... „Doamne, doamne – murmură sufletul ei –, ce mare păcat! Ce nenorocire!“ Dar, deodată, în față îi apare Luminița... Când a văzut-o în dimineața aceea, în careu, s-a bucurat, mai întâi, ca toți colegii ei, de altfel: aveau, ca dirigintă și ca profesoară de limba și literatura română, o femeie tânără, frumoasă și distinsă. Fetele au început, bineînțeles, să-i

analizeze, cu de-amănuntul, îmbrăcămintea, trăgând, până la urmă, concluzia – votată în unanimitate – că, ce mai, e „OK“!

În același timp, băieții se amestecau, care mai de care, în vorbă, în speranța de a fi remarcați. I-a plăcut că Doru, în această împrejurare, deși „aproape cel mai înalt din clasă și, sigur, cel mai arătos“ – cum îi plăcea să se autoprezinte –, „a stat în banca lui“, „nu s-a dat mare“!...

Anca o simțise bine – Luminița Cernea venise în întâmpinarea noilor săi elevi cu suflet deschis și cu zâmbet cald. Voia, neapărat, să le facă, de la început, o impresie bună. Și le-a făcut!

Văzând-o mai deoparte, Luminița s-a apropiat de ea. A întrebat-o cum se numește. Fata i-a răspuns. Dar, în aceeași clipă, elevă și profesoară au amuțit. S-au privit, cercetător, una pe cealaltă, timp de aproape un minut.

— Ești frumoasă, domnișoară, a exclamat, în sfârșit, profesoara, întinzând mâna și mângâindu-i obrazul. Și ai niște ochi..., a adăugat ea, după care s-a întors grăbită și a revenit în fața clasei, cerându-le elevilor să se așeze ordonat, pe două rânduri.

Anca simțea nevoia să-i răspundă cu aceleași vorbe, dar, desigur, acest lucru nu s-ar fi cuvenit. Ceva tot ar fi vrut să-i spună însă, mai degrabă s-o întrebe, da, s-o întrebe: de unde a luat ea, profesoara, ochii Ancăi și ai mamei ei, care, de mult, nu mai este?!... Voia s-o întrebe, fiindcă era cum nu se poate mai mirată de această coincidență...

„Tată, tu n-ai observat nimic la Luminița?“

„Ba da!“

„Și? “

„Și... Înseamnă că avem deja un element comun cu noua ta dirigintă și cu noua mea colegă!...“

„Și?“

„Și!... Atât!...“

Se aude din nou telefonul. Anca nu răspunde. Telefonul continuă să sune...

Socrate, din camera lui, ar vrea să se ridice, dar ceva parcă îi spune că nu pe el îl caută. „S-ar putea să fie Mihaela! Cu atât mai mult!“ – își spuse, deși, dacă ar fi fost ea, Socrate s-ar fi arătat tare curios să afle cum abordează nepoata sa „problema“... Dar acest lucru nu și-l putea permite, cum să asculte el convorbirea fetelor?!

În sfârșit, Anca se decide și ridică receptorul cu un gest brusc. În aparat se aude o voce bărbătească:

— Alo, duduia Anca?

— Da! răspunde fata, contrariată.

— Mă scuzați că vă deranjez, dar voiam să aflu care mai este viața dumneavoastră?!...

— Da' cine e la telefon? întreabă Anca energic.

De la celălalt capăt al firului izbucnește râsul nestăvilit al Mihaelei.

— Așa-i că te-am păcălit? spuse ea.

— Mihaela, tu erai? întreabă Anca, destinzându-se, în momentul în care și-a recunoscut verișoara. A, fir-ar să fie – continuă ea –, mâine mă duc la O.R.L.-ist!

— De ce? întreabă Mihaela, nedumerită.

— Păi, să-mi repar urechea... muzicală.

Cele două verișoare izbucnesc, din nou, în râs.

— Ți-am dat un telefon – reia Mihaela – să te felicit cu ocazia începerii noului an școlar!... Și, în continuare, începe să fredoneze primele acorduri ale unei cunoscute melodii din filmul *Liceenii:* „Ani de liceu/Cu emoții la română/ Scumpii ani de liceu/ Când la mate dai de greu...“

Chipul Ancăi se luminează treptat. Începe și ea să cânte o dată cu Mihaela.

— Da' pe tine când te mai vede omul, dom'le? Că te-ai dat dispărută de tot! se aude, din nou, vocea Mihaelei, care întrerupe melodia.

— Oricând, dar acum, nu! răspunde categoric Anca.

— Dar ce e acum? Arde?

— Arde!...

— Bine, atunci, când ai să simți îndemnul inimii și n-o să mai fii în... stare de incendiu, mă suni tu! S-a făcut?

— OK! Te pup! Pa!

„Bietul de tine, ciulești urechea ca un școlar, care așteaptă să-i sufle cineva cuvântul salvator“ – se insinuează, în viața lui Socrate, același gând, aflat de santinelă…

„Și n-ar fi bine să știu ce-au discutat? Nu e normal să aflu… cum *stăm*?!“

„Eu nu-nțeleg de ce te neliniștești atâta. Ce s-a întâmplat? E ceva care arde? A luat foc ceva?“

„Ba bine că nu: inima Ancăi! Nu vezi? Nu e clar? Și, dacă a ei arde în flăcările albastre, rupte din soarele în lumina și căldura căruia înmuguresc și dau rod primăveri de visuri înalte și pure, a mea se perpelește, ca plătica, pe jar, când pe față, când pe dos.“

„Da’ stai, omule, că, la urma urmei…“

„Nici o «urma urmei»! Mie nu-mi place băiatul acela și gata!“

„Și, pentru ce, mă rog? Că doar te pretinzi *filozof*… Orice afirmație trebuie să aibă la bază argumente!… Ei, le ai?“

„Pe unele – da! Pe altele le presimt! De pildă: e un tip mediocru!“

„Mă faci să râd; nu cumva vrei să-mi spui că lumea asta trăiește numai de pe urma geniilor?!“

„Într-un fel, da! Fără genii pașii lumii ar fi fost veșnic împiedicați, drumul ei poate că n-ar fi trecut de copilărie…“

„Nu te contrazic!“

„Nici nu poți!“

„Dar, să ne întoarcem la… Nici măcar nu ai dreptate când spui că e mediocru: la tenis văd că e pe culme… și tot urcă, sper că e de-abia începutul!“

„O fi, la tenis! Eu, pentru Anca, vreau mult mai mult!“

„Iarăși nu pricep: Ți-a cerut-o de nevastă? Așteaptă consimțământul tău să se căsătorească mâine? E – pur și simplu o experiență de viață! Pojar! O să treacă!“

„Și, dacă nu trece? Sau – cine știe *cum* va trece!…“

„Mai lasă-mă, domnule, că devii caraghios!…“

Iată, plec să mă plimb puțin! Îmi dai voie? Vin repede, nu întârzii!

— Acum, dacă tot ai hotărât așa, trebuie să fiu de acord! răspunde Socrate, încercând să zâmbească.

— Îți mulțumesc! La revedere!

„Ei, ai văzut? «Tată, plec să mă plimb puțin! Îmi dai voie?» Adică: întâi «*plec*» și pe urmă «*îmi dai voie*»... Ca și când, dacă nu i-aș fi dat, nu mai pleca!“

„Și ce-ai fi vrut? E doar prima zi de școală; afară e toamnă, e frumos; ea, în curând, va împlini șaptesprezece ani... Să fi stat cu tine, să te-ajute să corectezi... *extemporalele la dirigenție?* “...

14

Anca aproape aleargă pe aleea unui parc. Ajunge la gardul înalt de sârmă al unui teren de tenis.

Doru joacă concentrat, având ca partener un bărbat între două vârste, antrenorul lui.

Fata le face semn cu mâna. Doru îi răspunde și-apoi, cu o mișcare abilă, plasează, cu forță, o minge imparabilă în terenul advers.

— Bravo, flăcău! îi strigă antrenorul. Pe ziua de azi, gata! Să fii mai atent la acroșă!...

Doru aleargă spre Anca și își așază mâinile pe sârma gardului, în dreptul palmelor fetei. După câteva zeci de secunde, încep amândoi să-și le plimbe în sus și în jos, unul de-o parte, altul de cealaltă, ca într-un gest tandru, de mângâiere, până ce izbucnesc, deodată, într-un râs ce răsună precum șopotul unui izvor de munte.

— Știam c-ai să vii! exclamă băiatul... Te rog să mă aștepți puțin, să mă schimb! Sosesc imediat!...

Vorbéle lui Doru au făcut-o să tresară. „Știam c-ai să vii!“ Această afirmație putea fi sinonimă cu: „Sunt sigur de tine, de sufletul tău!“ Bine și, în definitiv, nu aceasta este realitatea? își continuă Anca monologul. Ce e rău în faptul

că nu ții neapărat să ascunzi un adevăr al ființei tale? Ajuns aici, gândul fetei se pomeni față în față cu cel puțin două probleme. Mai întâi, acel *adevăr*, neapărat de nimic, contând doar pe *tăriile* lui, poate, oricând, să devină vulnerabil. În al doilea rând, ca să poată trăi liber, să nu se sufoce, el, acel *adevăr*, are nevoie să se afle pe aceeași treaptă cu altul – geamăn ca natură, și aspirație, și rezistență – să poată constitui, în orice moment, indiferent de „intemperii", un întreg, ca emisferele de pe „Poarta sărutului". Și, totuși, se revoltă sufletul Ancăi, de unde ideea că trebuie să iubești în funcție de cât te iubește celălalt? Ce, suntem la târg? Îmi dai atât, îți dau atât? Omul, independent de toate realitățile din jur – acestea puteau fi și ale lumii întregi, trage Anca o concluzie, pe care o așază drept temelie spre limpezirea ființei sale –, iubește *cât* poate și *cum* poate el, în ciuda oricăror pretenții și așteptări.

Și-atunci – o trase de mânecă o altă idee-întrebare – ce facem, dăm buzna peste lume cu ceea ce este al nostru numai în numele faptului că *avem* ceva *al nostru*, că simțim în noi crescând grădini de flori? Nu e păcat, oare, să rupi acele flori spre a le așeza în glastra unei ființe fără nici o fereastră? Ori să năzuiești să așezi, cu grijă, sămânță în pământ pustiu?!... Oglinda de dinăuntru începu, din nou, să se tulbure... Anca știa bine că toate aceste lucruri le-ar putea discuta cu tatăl ei... De mult se obișnuise să nu-și mai spună: „despre asta (însemnând despre una, despre alta, despre orice) am să stau de vorbă cu mama mea"... Uneori, o mai întreba câte ceva pe bunica. Răspunsurile bătrânei erau bune și cumpănite... Ființa Ancăi, însă, se încredea, fără limite, doar în *puterile* lui Socrate. Da, cu el ar fi putut foarte bine să discute asemenea lucruri. Numai că asta ar însemna – simți fata că se impune relevarea unei convingeri (ce și-o făcuse pe loc, dar hotărî că nu trebuie să se îndoiască de justețea ei) – să accepte să se sprijine, de la început, pe niște cârje. Nu, asta nu! Va fi în stare să-și rezolve singură problemele! La urma urmei, dacă tatăl ei n-ar fi fost profesor, și încă de filozofie?... Hm! I se păru caraghios ceea ce

spunea. Pentru asemenea trăiri și decizii, de bun-simț, nu-ți trebuie nici o filozofie, în afară de aceea a adevărului de viață!...Altfel, ce s-ar fi făcut biata omenire?...

Și iarăși ajunse la adevăruri... Simți, pentru câteva clipe, cum se clatină, încă o dată, orizontul de lumină din gândurile sale... Își propuse s-o ia încetișor, pas cu pas. Deocamdată, ea trebuie să...

15

Doru țopăie pe bordura de ciment a lacului din parc, în ritmul unei melodii.

— Parcă-mi vine să zburd! exclamă el.

— Vezi să nu cazi! îi strigă Anca, îngrijorată.

— Îți dai seama, ne-așteaptă un an de vacanță! spune băiatul, declamator.

— Ce vacanță, de unde-ai mai scos-o și p-asta?

— A XI-a e un an de „relache“, domnișoară „Socrate“!

— Cum „relache“? Pe mine m-așteaptă anatomia, fizica, chimia... Am de pe-acum inima cât un purice...

— Și, bineînțeles, te-așteaptă și Isoscel, și româna, și geografia, și U.T.L.M.-ul!... Tu ai vrea să fii premiantă și la sport. Cum ar zice taică-tău: „homo universalis“!

— Ei, nu chiar așa ceva... dar măcar un „homo sapiens“ mi-ar plăcea! Chiar și pentru alții!

Doru continuă să se zbânțuie pe bordură, fără să ia în seamă ironia Ancăi.

— În ce mă privește, un sprint zdravăn într-a XII-a... și... gata! Că, dac-o ții tot într-o fugă, de unde suflu pe ul-tima sută? Totul e să-ți dozezi efortul!

— Știi că-mi placi? Dar tu nu te antrenezi mereu? îl pune în încurcătură Anca, asta și spre a-i demonstra că, de multe ori, spune altceva decât gândește și face.

— Bineînțeles că da! exclamă Doru, cu seriozitate. Am glumit!... Trebuie să recunoști însă că e un an superb: nu tu treaptă, nu tu „bac“, nu tu admitere! Timp berechet! Eu unul n-am să învăț decât la ceea ce-mi trebuie mai departe!...

31

— Practicism îngust și periculos! răspunde Anca, mimând totală seriozitate...

— Ei, fiecare cu filozofia lui! Și, în plus, înainte de a ne certa – cum mai aveam noi obiceiul –, fii atentă la mine, am o idee...

Anca se oprește, curioasă. Doru se apropie de ea și, privind-o țintă în ochi, face gestul fotografului:

— Unu, doi, trei! Zâmbiți, vă rog!... Și, în timpul acesta, buzele sale se apropie de cele ale fetei, sorbindu-le zâmbetul și respirația...

Capitolul II
1

În drum către școală, Socrate se oprește în fața unei tonete cu cărți, din apropierea liceului. Librăria, căreia îi aparține toneta, este locul din oraș pe care, cu siguranță, profesorul îl vizitează cel mai des. Este, de altfel, și bine aprovizionată, iar pe Socrate, aici, îl cunoaște toată lumea. De cum intră și salută, i se și oferă informații: „Astăzi a apărut cutare carte"; „ne-a venit ceva de la editura... care ar putea să vă intereseze"; „în sfârșit, aveți noroc: am găsit ceea ce ne-ați rugat"... etc., etc.

Acum, aruncând o privire asupra cărților, alege un volum cu titlul *Constelații*, pe care, după ce îl răsfoiește puțin, îl întinde vânzătoarei spre a i-l împacheta.

— Bună ziua, domnule profesor, spune cineva din spatele lui.

— Sărut mâna! răspunde, plăcut surprins, Socrate, descoperind-o pe Luminița.

— Versuri? îl întreabă profesoara, privind spre volum.

— Da! Ale unui fost elev! precizează Socrate.

Pe lângă ei, pe trotuar, trec chiar atunci, doi elevi: Dana și Mihai, care salută respectuos.

— Tot discipolii dumneavoastră? întreabă Luminița, surâzând.

— Tot! Elevii mei de-acum un an. Le-am fost diriginte.

— Și-acum?

— M-a rugat directoarea s-o iau de la capăt, cu clasa a IX-a...

— *Mereu luăm câte ceva de la capăt*! spune, gânditoare, Luminița.

— *De-ar fi și cu viața la fel!*... se aud vorbele lui Socrate, rostite parcă numai pentru sine..., în timp ce pornește, alături de noua lui colegă, spre intrarea liceului, aflată la mai puțin de două sute de metri...

2

În clasa a XI-a A, căreia îi este dirigintă, profesoara Luminița Cernea, în picioare, la catedră, cercetează niște hârtii.

— Cine e Șerbescu Tudor? întreabă ea, privind peste clasă.

— Eu, răspunde, ridicându-se, băiatul cu figura meditativă, colegul de bancă al lui Doru.

— Credeam că fiecare dintre noi s-a născut cândva... undeva..., spune profesoara, în timp ce elevul o privește cu o ușoară nedumerire. Dacă-ți aduci aminte, te rog să completezi fișa, adaugă ea, întinzându-i foaia de hârtie, pe care, în prima oră de dirigenție, Tudor, ca și ceilalți colegi ai lui, fusese solicitat să-și noteze datele personale reprezentative.

— Murgoci Doru! se aude, din nou, glasul profesoarei.

— Aici, răspunde colegul lui Tudor.

— Tu nu locuiești nicăieri?

— Ba da, doamnă, la etajul X... Să fiu mai aproape de muze! adaugă băiatul, privind, pentru câteva clipe, în jurul său cu un aer de superioritate.

— Și eu care credeam că le faci să vină ele după tine!... îl ironizează profesoara, stârnind, în același timp, râsetele elevilor.

— Anca, tu n-ai completat datele despre mamă!... continuă Luminița.

Fata tresare... Pe fața ei se așterne, într-o clipă, o umbră adâncă de tristețe. Clasa a amuțit. Luminița se uită lung peste elevi. Anca, în picioare, răspunde, cu durere în glas, fără să privească spre dirigintă:

— Mama... a murit!

E rândul profesoarei să tresară... După câteva clipe, îi face semn fetei să se așeze... Apoi, cu mâini nesigure, caută, la întâmplare, printre celelalte hârtii...

... Mergea cu capul în jos, lovindu-se, din când în când, de câte cineva pe stradă... Nu-și putea ierta că făcuse o asemenea gafă. Tocmai ea! Și cu cine? Cu fata lui Socrate!...

Cum de nu se interesase?!... Cum de nu-i spusese nimeni nimic?!...

... Împlinise cincisprezece ani când a murit tatăl ei, profesorul universitar de filozofie Alexandru Cernea... Fusese un om de excepție... La cursurile lui veneau studenți din fel de fel de facultăți, bineînțeles fără să-i oblige nimeni. Amfiteatrele, sălile în care vorbea Alexandru Cernea erau asaltate cu ore înainte de a-și fi făcut el apariția pe culoar și se umpleau, totdeauna, ochi... Era o plăcere să-l și vezi, nu numai să-l asculți: înalt, subțire, cu un păr bogat, castaniu, ușor ondulat, cu ochi verzi, lucitori – blânzi, de obicei, dar și tăioși, din când în când, cu lame ca de foc –, cu pielea smeadă, pe un chip frumos, cu trăsături regulate – profesorul stârnea admirație și, nu de puține ori, suspine în inimi fragede, gata oricând să se arunce în vâltori de vis și speranță... Iar când vorbea, glasul lui baritonal, cald, pătrunzător, făcea să se oprească, parcă, toate respirațiile...

În clipa în care Socrate auzise numele Luminiței se gândise la el. Îi fusese student timp de patru ani, îi ascultase cursurile, conferințele, îi citise cărțile și articolele – nenumărate – pe care le tipărise, participase la seminariile lui, iar de câteva ori avusese fericirea să stea de vorbă mai îndeaproape cu acela pe care și-l luase drept model intelectual și chiar uman... N-o întrebase încă pe noua lui colegă dacă *ea* era fata *PROFESORULUI*... Se sfiise s-o facă – să nu creadă, cine știe, că ar căuta, cumva, și alte puncte de apropiere, în afara celor oferite de munca lor, comună, în liceu. N-ar fi vrut, în ruptul capului, ca Luminița să gândească, vreodată, în acest fel... Uite, și cu Anca, era bine dacă se nimerea să fie în altă clasă... Așa, cu Luminița diriginră, va trebui, totuși... Și oamenii, uneori... Dând însă deoparte aceste reticențe, Socrate simțea, de câtva timp, că i se strecurase în suflet un fel de bucurie tainică, o boare de primăvară, cu parfum liniștitor, ce foșnea mângâietoare peste cuțele încordărilor din ființa sa și prin adâncimi de răni cu cicatrice dureroase încă. Adormea, uneori, cu gândul la

această bucurie, pentru ca în zori tot ei să-i spună, mai întâi, bună dimineața! În acele momente, luminile verzi, cu urzeală de aur în ființa lor, părăseau rama aflată pe masa lui de lucru și se apropiau parcă de chipul său, încercând să-l mângâie, în fâlfâiri calde, cu firișoarele moi de abanos, orânduite pe două țărmuri ale unui trup de migdală. „Nemaipomenită coincidență!“ exclamase Socrate, pentru sine, bineînțeles, în clipa în care s-a întâlnit în oglindă cu ochii Luminiței Cernea. „Nu se poate! Aceștia sunt ochii Ilenei... și ai Ancăi! De unde până unde o asemenea...“ Frământarea, începută atunci și continuată zile de-a rândul, nu dusese la nici un alt rezultat, în afara bucuriei născute, din prima clipă, prin simpla constatare – că *sunt*! „Bine că sunt!“ și-a spus Socrate încă o dată și... de fiecare dată când pipăia, cu luminile minții, pereții de întuneric și de mister ai lumii din jur ori de-aiurea. În aceeași exclamație – „Bine că sunt!“ – s-ar fi putut constitui și adevărul simțirii Ancăi, conturat într-un orizont de existență, de asemenea, la capătul unei lungi frământări. Și ea începuse să se bucure că, în afară de imaginea sa din oglindă, mai exista cineva pe lume care să-i aducă aminte de aceea care-i dăduse viață. Adormea și ea, uneori, cu gândul la niște ochi pe care îi văzuse sclipind tainic și frumos nu numai din adâncul ființei sale.

—... Să vină, neapărat, tatăl tău, fetițo! Și nu te mai holba la mine, că nu mă impresionezi, chiar dacă ai ochi frumoși! Cu mama ta nu mă înțeleg, ea o să-ți ia apărarea și de data asta!...

Intrase, de două luni, la liceu. Din păcate, se nimerise ca diriginta clasei din care făcea parte să fie uscată la suflet și rea de gură. Era profesoară de educație fizică. Grăbită mereu, cu fluierul în mână, nu stătea niciodată să judece faptele dincolo de ceea ce-i oferea prima aparență. De aceea era și veșnic nemulțumită, iar de elevii ei – cu deosebire! Luminița a simțit, din prima zi, că i s-a așezat de-a curmezișul inimii. Și, în aceste condiții, oricâte eforturi făcea, nu putea să stăpânească resortul ce se desprindea mereu, încercând să

arunce afară din ființa ei acea greutate, să scape de ea. Astfel că, la bruftuielile, cel mai adesea nemotivate, adresate de profesoară clasei, Luminița era printre cei ce, de fiecare dată, riposta energic. Înțelegea că nu procedează bine, că nu se cuvenea, că, chiar dacă greșește profesoara, ea este elevă și că, potrivit acestui statut, i se cere „să rămână în banca ei“ și atunci când..., ori să găsească altă cale, mai potrivită cu această poziție, spre a rezolva lucrurile. Cu toate acestea, nu reușea. Și atunci, conflictul, odată declanșat, cu greu putea fi oprit...

Așa se întâmplase, cu o lună în urmă, când, la ordinul profesoarei, potrivit căruia elevul „trebuie să lucreze, la sport, oricum, chiar dacă «nu poate»...“, mă rog, din motivele pe care le invocă, dar pe care ea, profesoara, le consideră „mofturi“, Luminița își permisese să-i spună că „ar trebui s-o intereseze mai mult ființa copiilor cu care lucrează și pe care nu știe, după cum se vede, decât să-i bruftuiască!“

„Ieșirea“ ei a fost considerată, desigur, obrăznicie și, ca să pună lucrurile la punct, diriginta clasei a chemat-o pe mama *inculpatei* la școală. Venind la liceu, mama Luminiței

medic pediatru, obișnuită să lucreze cu multă delicatețe cu copiii – a fost nevoită să trăiască un moment penibil de moralizare agresivă, în vremea căruia, în chip firesc, ea a avut curajul să-i dea dreptate fetei sale, chiar dacă nu era, după cerințele întregi ale bunei-cuviințe, decât în parte, de acord cu modul în care se purtase...

De data aceasta, Luminița însăși nu avusese puterea să rabde o ocară adusă clasei, de către dirigintă, în cea mai mare măsură, în mod gratuit...

— Să vină, neapărat, tatăl tău, fetițo! îi strigase, ca urmare, profesoara.

Încremenind, la început, cu ochii mari deschiși și pironiți pe chipul acela încruntat și zeflemitor de la catedră, Luminița a reușit, după câteva zeci de secunde, să îngâne:

— Tatăl meu nu poate veni!

— Da' de ce nu poate, că doar n-o fi ministru? și-a repezit, din nou, vorbele profesoara... Și, chiar așa de-ar fi..., a adăugat ea...

— Nu poate... fiindcă nu mai e! A murit! Acum o săptămână!... s-au auzit cuvintele Luminiței, rostite rar, în tăcerea mormântală a clasei, cu ecou parcă dincolo de clipa aceea...

— Mda!... Îmi pare rău!... Stai jos!... se bâlbâi profesoara... Și de ce nu mi-ai spus? se împieptoșă iarăși, după câteva clipe.

— Clasa întreagă a fost prezentă la înmormântare! spuse, cu glas îndurerat, un coleg al Luminiței.

— Clasa întreagă? se trezi, țipând, diriginta... Cum v-ați permis să mergeți, cu toții, fără mine?... Înțelegând însă imediat ceea ce spusese, și-a luat, în grabă, fluierul de pe catedră și catalogul și-a ieșit din clasă...

„Cum de nu m-am interesat?... Cum de nu mi-a spus nimeni nimic?!... Să ajung și eu..." Gândul, legat de întâmplarea cu Anca, o chinuia în continuare.

... Când s-a petrecut nenorocirea cu tatăl său, Luminiței i s-a părut că lumea trebuie să se prăbușească. Îi venea să strige, tot timpul, ca pe o aprigă revoltă a ființei sale, folosindu-se de cuvintele lui Coșbuc, ce-au obsedat-o vreme îndelungată: „Cum pier mișeii, dacă pier cei buni așa?"

Într-adevăr, era bun, și era capabil, și era frumos, iar ea îl iubea atât de mult. Se simțea nemaipomenit de mândră și de fericită că are un asemenea tată...

El însă a făcut o congestie cerebrală, la 42 de ani, și-a murit. In viața fetei și a mamei ei s-a produs o adevărată prăpastie. Încercările, din partea fiecăreia, de a construi punți de nădejde și de uitare peste acel hău de suferință n-au izbutit decât în mică măsură. Luminița a crescut, a terminat liceul și facultatea, a devenit profesoară și femeie, a intrat în învolburări de viață, cu lumini și umbre, dar n-a încetat să se gândească, aproape zilnic, la tatăl său. Mai mult, deciziile-i proprii de viață, în multe împrejurări, au fost marcate de

raportarea la o imagine care a exercitat, în continuare, o influență deosebită asupra ființei sale. Poate că din cauza aceasta nici nu se căsătorise până atunci. Când cunoștea pe cineva, un bărbat, ce stăruia în juru-i mai mult decât într-o întâlnire oarecare, atunci intervenea inevitabila comparație cu idealul, iar concluziile erau, aproape de fiecare dată, de neacceptat.

3

Pe obrajii Ancăi lacrimile curg în voie... Nu, nu era supărată pe Luminița. Îi părea doar rău că se întâmplase... La sfârșitul orei, Doru venise lângă ea, se așezase în bancă, și-i luase mâinile într-ale lui. I le ținea strâns, fără să-i spună vreun cuvânt. Ceilalți elevi se scurgeau pe lângă banca lor în tăcere... Tudor a fost ultimul.

— Să vă spun ceva, a zis, oprindu-se lângă ei, în timp ce privea, gânditor, în ochii Ancăi: „Fericirea fără înțelepciune e ca o desagă găurită“... Iar „Prima condiție a fericirii se află în noi înșine!“ – Balzac...

La ieșirea din școală, Anca le-a spus celor doi băieți că merge singură spre casă... Acum privea, de pe canapea, spre fotografia mare, înrămată, de pe peretele din fața mesei sale de lucru.

„Dac-ar ști clipa de-acum ce chip va avea aceea ce-i urmează“, își spuse fata privind intens la imaginea ei și a părinților... Abia intrase la școală... Își aducea aminte bine momentul în care se fotografiaseră... Și numai după cinci luni, în primăvară, aripile nenorocirii fâlfâiseră peste liniștea și fericirea casei lor... Mama Ancăi făcuse un cancer la sân. Fusese operată, dar operația nu rezolvase nimic...

Începuse vacanța de primăvară...

„Fetița mea, mâine dimineață vine tanti Anișoara și te ia la bunici. Să fii cuminte, să nu-i superi pe mamaie și pe tataie! O să vină și tata după tine, peste câteva zile!“...

„Dár tu?“

„Eu rămân în București! Nu mă simt prea bine. Trebuie

să mă mai vadă niște doctori. Poate vin și eu cu tata... iar dacă nu vin, tu să ai grijă de el. Auzi, Ancuța mea, să ai grijă de tata! Și el te iubește mult, tot atât de mult ca și mine!...“

Pentru Anca, acestea fuseseră ultimele vorbe ale mamei sale. Peste o săptămână, fetița le căuta ecoul între pereții camerei în care fuseseră rostite. Le-a ascultat sosind din sufletul său – atunci, ca și acum –, răsuflare topită în strecurarea fierbinte de pe obraji...

„«Prima condiție a fericirii se află în noi înșine!»... Mda!... interesant băiat e Tudor!“ își spuse Anca... Erau colegi... iată, în al treilea an, dar până în toamna aceasta nu-l prea băgase în seamă. Știa doar că citește enorm: literatură, istorie, filozofie, cu deosebire, și că se ține, mai tot timpul, după Socrate, e un fel de umbră a lui – îi cere cărți, îi pune fel de fel de întrebări, îl provoacă la discuții. Notele lui însă au fost – și în primii doi ani de școală, și au rămas și acum – modeste, cu excepția istoriei și filozofiei, la care a avut, totdeauna, zece. În toamna aceasta îl remarcase și Luminița, la literatură. Folosea, din când în când, un vocabular extrem de nuanțat, iar capacitatea lui de a pătrunde înțelesurile unor opere și de a descrie valorile specifice ale acestora surprinsese, de mai multe ori, întreaga clasă.

— Tu știi că Tudor mai are trei frați mai mici decât el? Sunt patru băieți, i-a spus Doru, la câteva zile de la începerea școlii. Iar el, în fiecare vacanță, lucrează! Și în vara aceasta a lucrat tot timpul! Cică „spre a cunoaște mai bine viața!“ Că, de..., el e *filozof!*

— Și nu se plânge niciodată! a murmurat Anca, așa, ca pentru sine. Este mereu egal cu el însuși: cu un zâmbet oarecare pe față, privește parcă totul de deasupra ori, mai exact, cu o anumită distanță față de suflet..., ca să poată filtra mai întâi, creându-și astfel, cine știe, poate un sistem de autoapărare împotriva răului și a urâtului ce năpădesc ființa atâtor clipe din existența noastră.

Măi, să fie, nu mai am loc de „filozofi“! a exclamat

Doru, atunci. Așa-mi trebuie dacă mi-am ales ca prietenă pe fata lui Socrate, iar drept coleg de bancă – *umbra* lui!

„Fericirea fără înțelepciune e ca o desagă găurită!“ rostește Anca, acum. Doru nu se afla lângă ea, s-o audă. Și, chiar dacă s-ar afla, cu greu ar putea să-i asculte sufletul. El, din păcate, se oprește, cel mai adesea, undeva, la epidermă. Dar Anca speră încă să-i deschidă ochii – așa, să vadă cât de cât și miezul lucrurilor. După cum speră ca ea însăși să ajungă la *alt sâmbure de adevăr* al ființei lui – acela pe care *ea* îl bănuiește... că există, pe care atât de mult dorește să-l pună în lumină. Nu degeaba a promis și-n fața lui Socrate acest lucru. Atunci a făcut pe grozava, afișând siguranță. N-o avea și... nici n-a căpătat-o! Asta și pentru că, într-un fel, Doru joacă teatru... Da, da, veșnic poartă cu el o mască, pe care o trage, la repezeală, peste chipul adevărat al unor intenții, gânduri, simțiri. De acest lucru Anca e sigură, sigură... „Oare de ce procedează Doru astfel? Poate pentru că... “ Și gândul Ancăi alunecă, din nou, la cugetările ascultate de la Tudor: „Cred că are dreptate Balzac – își spune ea. «Prima condiție a fericirii se află în noi înșine!...»“

4

Pe scena teatrului de estradă un grup de balerine execută un frumos dans modern. Mișcările lor sunt grațioase și trupurile lor la fel. Doru le urmărește cu interes... exagerat, după părerea Ancăi, având în vedere mai ales faptul că nu se află singur la spectacol...

... Bunica a întredeschis încet ușa. Văzând-o plângând, s-a retras, ca de atâtea ori, îndureratã. Aproape că nu mai avea lacrimi să mai plângă... „Un râu întreg s-ar fi putut aduna – se gândea uneori femeia – din câte s-au scurs din ochii mei de când mi-au murit *omul* și fata“...

Dar Anca s-a liniștit, s-a așezat la masa de lucru și-a început să-și pregătească lecțiile pentru a doua zi.

După vreo oră și jumătate, a simțit, din nou, ușa deschizându-se:

— Maică, am făcut niște prăjiturele, pot să-ți aduc? a întrebat-o, cu glas de suflet, bătrâna.

— Da, *buno*, te rog! i-a răspuns Anca (așa îi spuneau, de multe ori, și ea, și Socrate – *buno*, ca un fel de prescurtare de la *bunico*, dar mai ales pentru a cuprinde în cuvânt o dimensiune specială a acestei ființe, ce-și părăsise casa, și rostul, și satul, în care se născuse și trăise o mare parte din viață, spre a veni aici, la București, ca să-și ocrotească nepoata, rămasă, atât de timpuriu, fără mamă. Anca și Socrate o iubeau foarte mult, iar ea îi considera ca pe doi copii ai ei – unul mai mare, altul mai mic)...

În timp ce mânca din prăjituri, Anca a început să se îmbrace. Își terminase lecțiile, iar acum se grăbea să plece la spectacol. Îi promisese lui Doru și nu voia să dea înapoi, deși, în acele momente, simțea, mai degrabă, nevoia să-și pună perna în cap, să nu mai vadă nimic și să se culce.

— Da' unde pleci, maică? Ai vreo treabă la ora asta? o întrebă, cu puțină mirare, bătrâna.

— La teatru, bunico! Dacă vine, între timp, tata, spune-i că nu întârzii... Sărut mâna! mai spuse fata, luând de pe farfurie încă o prăjitură și plecând...

... Cu gura ușor întredeschisă, Doru îngână melodia după care dansează balerinele, urmărind, în continuare, cu ochii mari, meandrele când mai dulci, când zvâcnite ale unor trupuri tinere și frumoase, mângâiate de jocul luminilor multicolore. Anca îl privește cu coada ochiului și zâmbește ironic. După câteva clipe, îi atinge ușor mâna, dar băiatul rămâne, mai departe, „transportat". Puțin enervată, îi face un semn discret, șoptindu-i:

— Ai grijă să nu-ți intre o muscă-n gură!...

Doru întoarce o secundă ochii spre ea, schițează un zâmbet..., apoi se lasă, din nou, cucerit de... „spectacol"...

5

În aceeași zi, cu câteva ore mai devreme, Socrate și elevii săi din clasa a IX-a A, cărora le era proaspăt diriginte,

urmăreau și ei un „spectacol“: într-una dintre cele mai mari uzine bucureștene, o presă enormă și puternică strângea între buzele sale o bucată imensă de metal incandescent. Omul care supraveghea această *prefacere* – un muncitor, ce comanda întregul mecanism printr-un singur buton – avea un zâmbet pe față, izvorât din satisfacția unei nașteri, a unei întruchipări la care asista. Copiii, strânși în jurul profesorului, priveau curioși și cu sfială totodată. Ceea ce vedeau aici, ca și alături, și dincolo, ceea ce văzuseră până atunci, trecând printr-o suită de locuri de muncă, se constituia, realmente, într-un grandios spectacol al forței umane asupra materiei...

Drumul de la uzină a fost continuat cu metroul până la Universitate și, de aici, pe jos, la Biblioteca Centrală Universitară, din inima Capitalei. Într-o tăcere deplină, copiii păsesc cu grijă prin sala de lectură, preocupați să nu tulbure atmosfera de studiu ce domnește aici. Ajungând în depozite, ochii lor uimiți admiră, de data aceasta, imaginea rafturilor nesfârșite, încărcate de cărți...

Primind cu bucurie propunerea dirigintelui de a face un popas în aula bibliotecii, elevii se grăbesc să se așeze pe scaune, care pe unde apucă.

— Și-acum, copii, se aude, cu o anume solemnitate parcă, vocea lui Socrate, după această întâlnire cu cei doi poli ai existenței umane – materia și spiritul –, să ne întoarcem la ale noastre. Scoate din buzunar niște hârtii împăturite. „Extemporalele“ voastre! exclamă el, așezându-se la masa aflată pe podiumul din mijlocul aulei.

În sală s-a făcut o liniște de mormânt. Profesorul răsfoiește hârtiile. Ochii copiilor sunt concentrați, cu toții, într-un singur punct. Respirațiile s-au unit parcă într-una singură. Socrate privește peste sală, de parcă ar vrea să radiografieze fiecare suflet.

— M-au bucurat mai ales răspunsurile spontane – continuă el –, cele care vă reprezintă pe voi.

— Dar de unde știți dacă ne reprezintă sau nu? întreabă Georgescu, folosind aplombul lui obișnuit (este elevul care, cu prilejul primei lor întâlniri, la întrebarea: „Dar pe mine

știți cum mă cheamă?“ răspunsese, șmecherește, „Socrate!“).

Profesorul se gândește o clipă...

— Tu ți-ai semnat „extemporalul“? îl întreabă el apoi, privindu-l țintă.

— Nu! răspunde elevul.

— Să încercăm atunci să-l identificăm! spune Socrate.

Copiii, toți, sunt foarte curioși... Dirigintele răsfoiește hârtiile, citind, pentru sine, de ici, de colo, câte ceva. După câteva zeci de secunde, alege una dintre ele...

— Iată – zice el –, la întrebarea: „Cum aș dori să fie dirigintele meu“, tu răspunzi: „În primul rând, aș vrea să fie un om de caracter!“... Ei, ce spui, am nimerit?

— Da! răspunde elevul, foarte surprins.

— Bun! Bravo! exclamă Socrate, râzând. Adică, „bravo“ mie, nu?! De acord?

Elevii se amuză.

— Și-acum să vedem: ce înțelegi tu prin *caracter?*

Georgescu înghite, de câteva ori, în sec, încercând să explice:

— Adică..., de exemplu..., să fie înțelegător față de problemele noastre..., să nu ne reclame la doamna directoare pentru orice...

Câțiva elevi încep să râdă...

— Mda! spune Socrate... Vezi, Georgescule – continuă el –, tu ai folosit noțiunea asta așa, din teribilism..., ca să impresionezi, cum ai mai încercat și altă dată...

Elevul își coboară privirea...

— Acum ai înțeles de ce am putut să identific „extemporalul“ tău? ... Și chiar mi-ai dat o idee – adaugă profesorul: să discutăm, în ora următoare, despre *caracter!* Ce zici, te pregătești?

— Sigur, domnule profesor, răspunde Georgescu.

— Bine! Atunci e bine! Și voi să vă pregătiți! Cu toții! completează dirigintele, privind spre ceilalți. Orice temă propusă pentru dezbatere se constituie în *problemă* a fiecăruia dintre voi! Țineți minte acest lucru, fiindcă n-o să-l mai repet!...

Desprinzând o altă pagină, Socrate citește o afirmație pe care el însuși o subliniase cu roșu: „În nici un caz să nu fie ca Isoscel!“ Întorcând pagina, citește și semnătura: Popescu Valeriu. Ridică ochii de pe „extemporal“.

— Cine e Popescu Valeriu? întreabă, privind, din nou, peste sală.

— Eu! răspunde, ridicându-se, un băiat pirpiriu, cu ochelari.

— Tu o cunoști pe... doamna profesoară?

— Eu n-o cunosc! Fratele meu, care este într-a doua-spea, o cunoaște!...

— E bine – spune Socrate apăsat – ca atunci când afirmi ceva s-o faci în baza părerilor tale! Ne-am înțeles?

— De ce, domnule profesor? ripostează elevul, doar toată lumea știe că...

— Nu mă interesează ce cred alții că știu... După părerea mea, persoana în cauză este o profesoară severă, dar dreaptă. Iar dacă unii nu o au la inimă, asta e... din cauza exigenței sale... Iată, eu asta știu și asta spun!

Elevul rămâne descumpănit... Se așază... Mai mulți copii îl întreabă în șoaptă:

— Despre cine e vorba? Despre cine e vorba?

— Isoscel! Isoscel!

— Mă iertați, domnule profesor, intervine Maria, o elevă care, în clasă, stă în prima bancă și pe care Socrate a numit-o responsabila colectivului, ne-ați promis c-o să ne răspundeți la o întrebare, adică: „Ce fel de elevi vă doriți?“

— Ce fel de elevi îmi doresc eu? spune Socrate, coborând de pe podium și apropiindu-se de ei... Voi știți cine a fost Fidias?

Câțiva elevi ridică mâna, printre care și Georgescu.

— Vrei să-ți iei revanșa? îi zice Socrate, privindu-l. Hai, spune!

— Contemporanul lui Socrate! răspunde elevul cu siguranță. Secolul V, înaintea erei noastre... Grecia antică. Numai că el a fost sculptor...

— Bravo, Georgescule! îi spune Socrate, cu simpatie.

Pe fața băiatului înflorește o lumină. Colegii îl privesc și ei cu căldură, impresionați de răspunsul lui documentat, precis... Se vede treaba că i-a servit ironia dirigintelui, din ora anterioară.

— Știți cum spunea Fidias că procedează, ca să dea viață statuilor sale? continuă profesorul.

Copiii sunt numai ochi și urechi...

— Simplu: că dă deoparte marmura de prisos!... Așadar, să scoatem la lumină tot ce e frumos în noi!... Și, în același timp, să ne înnobilăm cu tot ceea ce are lumea mai bun! Sigur, e cam general spus... Dar cine poate să dea o definiție a perfecțiunii?!...

— Aoleu, chiar elevi perfecți?! exclamă fata, zâmbind.

— Ei, măcar pe-aproape!... glumește Socrate.

— Dar balul, când o să fie? întreabă elevul cu părul „lins".

— A, „balul bobocilor"? În curând! răspunde Socrate. Chiar voiam să vă spun: o să pregătim și un mic program artistic. Așa că... cine crede că e talentat, că știe să cânte, să recite, să danseze, mă rog..., să vină joi, în sala de festivități, la ora treisprezece! Eu voi fi acolo. M-a însărcinat directoarea să răspund de spectacol. Vă aștept!...

6

În clasa a XI-a B, Isoscel, cu un gest categoric, declară sentențios:

— Deci ne-am înțeles, puișorilor, la programul artistic pentru „balul bobocilor" nu participă decât cine are notă bună la matematică!

— Iată o relație perfectă! remarcă, ironic, Tudor către Doru.

— Așa că tu, Mitroi, și tu, Buzescule, continuă Isoscel, fără să-l audă, pofta-n cui!

În această clipă, Geta îi dă cu cotul lui Ionică:

— Ai scăpat! îi șoptește ea.

— Taci din gură, nu cobi! răspunde băiatul, trăgând cu ochiul la Isoscel, să nu-l vadă. Dar, parcă citindu-i gândurile, profesoara îndreaptă privirea spre el, ațintindu-l:

— A, uitasem! Nici tu, Ionică puișor! Că șase încă nu-i o carte de vizită!

— Doamnă profesoară – sare Ionică, ridicându-se –, dar eu sunt în formația școlii, nu știți? *Cânt* la baterie!

— Așa e, doamnă – intervine Mihai –, fără Ionică nu se poate! Efectiv nu se poate!

— Daa?! întreabă, cu mirată ironie, Isoscel. Bine! Bine! Fie!... Dar să știi, dragule – continuă ea, cu un zâmbet acoperit de gheață –, că nu scapi! O să am mare grijă de tine: te voi asculta în fiecare oră!...

Ionică înghite cu greu aceste „calde“ promisiuni, ce i se așază în gât precum niște noduri țepoase.

— Doamnă dirigintă – se ridică acum Dana, care stă în prima bancă –, ne-am gândit să vă rugăm... să organizăm și noi o excursie...

— Și niște vizite! intervine Geta.

— La fabrica de ciocolată! mormăie Ionică, stârnind râsul colegilor din jur.

— ... că și anu' trecut – continuă Dana – am avut activități frumoase... cu domnul profesor de filozofie...

Isoscel are o ușoară crispare...

— Veți fi făcut voi, dar până una-alta, mai avem de învățat – răspunde ea, luând catalogul și îndreptându-se spre ușă, fiindcă în clipele acelea soneria anunța sfârșitul orei.

Buzescu, un băiat al cărui chip e marcat de o neliniște interioară, pornește în urma profesoarei...

— Doamnă dirigintă, i se adresează el respectuos, vă rog foarte mult, vreau să recit și eu ceva la spectacolul acela...

— Puișor – răspunde inflexibil Isoscel –, mie nu-mi place să repet: când spun nu, rămâne *nu!*

Fața băiatului se întunecă și mai tare. Ochii i se încălzesc, ca la o comandă, iar buzele îi capătă un ușor tremur. Ar fi dorit, parcă, să mai spună ceva, dar profesoara i-a întors spatele, plecând spre cancelarie.

— Adriane – i se adresează Tudor, apropiindu-se de el și bătându-l prietenește pe umăr (era și mai înalt ca acesta) –, curaj, băiatule! Nu se termină lumea cu „poruncile“ lui Isos-

cel! Și-apoi, cine te obligă să le respecți neapărat? Dacă vrei să reciți, fă-o, flăcăule!...

Buzescu privește lung în urma lui Tudor care, acum, se îndepărtează pe culoar...

7

În sala de festivități a liceului, în apropiere de scenă, formația de muzică a școlii, în care Mihai cântă la chitară, Ionică este mai mare peste baterie, iar Geta e stăpâna microfonului, repetă „Marșul bobocilor“, un șlagăr antrenant și inspirat – imagine sonoră și plastică, chip de sunet și cuvânt ce surprinde avânturile anilor de cântec ai adolescenței.

În partea opusă a sălii, Socrate și Luminița ascultă o recitare a Rodicăi – fata care, în prima zi de școală, venise lângă Doru, în poarta liceului, și-l luase de braț, cu dezinvoltură, în prezența Ancăi. Cu afectare, intonație și apăsări total nepotrivite, eleva, împopoțonată cu tot felul de funde în păr, strivește parcă fiecare cuvânt dintr-o strofă a poeziei „Dorința“, de Mihai Eminescu:

Vom visa un vis ferice,
Îngâna-ne-vor c-un cânt
Singuratece izvoare,
Blânda batere de vânt!...

Socrate nu mai poate răbda și intervine:

— Rodica, aceste versuri trebuie spuse simplu, simplu, înțelegi, fără nici un fel de accent teatral, fără apăsări... E doar Eminescu!...

— Domnule profesor, sare fata, ofensată, pe același ton de afectare, dar cu poezia aceasta mă prezint la Institut! Dau la teatru! Mă pregătesc de mult!

Socrate oftează, neputincios, în timp ce se uită spre Luminița.

— Mă rog, continuă, să vedem! răspunde el.

Eleva își ia avânt și trece la următoarea strofă, rostogolind

rar, dar cu îndârjire fiecare cuvânt, în așa fel încât să se audă parcă fiecare sunet:

Adormind de armonia
Codrului bătut de gânduri
Flori de tei deasupra noastră
Or să cadă rânduri-rânduri!...

Exasperat, Socrate conchide:

— Rodica, nu merge, nu merge, înțelegi? Și, cred că ar fi bine să te mai gândești și la ce vrei să faci cu *examenul* acela! În orice caz, așa n-ai nici o șansă, în afară de aceea de a te face de râs! Îmi pare rău, dar nu pot să te mint!

Fata, enervată, întoarce spatele, fâlfâindu-și fundele din păr, și părăsește scena. Socrate zâmbește semnificativ, privind în urma ei.

— Ca să vezi! exclamă Luminița.

— Ei, dacă toți câți visează să devină actori ar și deveni...

— N-ar mai fi cine să dreagă ciubotele, vorba lui Creangă.

— Rău e că cineva o încurajează – și pe ea, și pe alții, de aceeași „valoare" –, luând banii părinților de pomană!...

— Cine urmează? întreabă Luminița.

— Eu,... Buzescu Adrian, din clasa a XI-a B.

— E elevul lui Isoscel, precizează Socrate.

— Domnule profesor, intervine Tudor, apărând timid, din culise, vă rog să mă iertați, doar o clipă..., v-am adus cartea...

— Bine, Tudore, las-o acolo! spune Socrate, arătându-i un scaun. Băiatul așază cartea pe locul indicat, dar parcă ar mai vrea să spună ceva.

— Ei, ce mai e? îl întreabă profesorul.

— Mi-ați promis și *Estetica* lui Hegel...

— Îmi iau promisiunea înapoi. Nu ți-o mai dau. E prea grea pentru tine! Lasă că-ți găsesc eu altceva. Apoi, întorcându-se spre Buzescu:

— Ia să vedem ce știi?!

— Pot să recit o poezie? spune băiatul.

— Poftim! îl îndeamnă Socrate.

— Știți..., e o poezie pe care am scris-o eu..., îndrăznește el să mărturisească.

— Ce vorbești?! Foarte bine! Să te-auzim!

Buzescu începe să recite cu un glas cald, vibrând de emoție și parcă de o adâncă suferință:

Faldurile gri, de ceață,
Tremură pe străzi pustii
Peste ramuri fără viață,
Peste pașii mei târzii...

Norii stau gata să cadă
De pe polițe de cer...
Eu măsor aceeași stradă
Tot mai singur, mai stingher!...

Luminița și Socrate l-au ascultat cu atenție.

— Buzescule, spune profesorul, se simt niște influențe, dar nu e rău! Nu e rău deloc! De ce n-ai venit până acum la cercul nostru?

— Știți..., eu..., se bâlbâie băiatul, pe fața căruia a înflorit o bucurie simplă, frumoasă...

— Mi-a plăcut și cum a recitat! intervine Luminița. Dar poezia mi se pare prea tristă pentru „balul bobocilor". Nu se potrivește cu atmosfera de tinerețe, de exuberanță.

— N-ai ceva care să... „rimeze" mai bine? îl întreabă Socrate.

— Nu, ... nu prea! răspunde trist Buzescu.

— Îți place Topârceanu?

Chipul băiatului se luminează.

— Da! se aude glasul lui.

— Ei, ce zici, reciți „Rapsodii de toamnă"?

— O-nvăț! Am avut-o în manualul de-a VIII-a!

Bine! Să te văd! Uite, scriu aici... Ne vedem poimâine!...

În timpul acesta, de elevul de serviciu, aflat pe holul de

la intrarea în liceu, se apropie un bărbat între două vârste: are un chip distins și e îmbrăcat într-un costum elegant.

— Doamna profesoară Luminița Cernea este în școală? îl întreabă el pe elev.

— Da, e-n sala de festivități! E ocupată! răspunde băiatul.

— Poți să-i duci un bilet?

— Sigur că da!

Bărbatul între două vârste scoate stiloul din buzunar și scrie câteva cuvinte pe-o hârtie, pe care-o desprinde dintr-un carnețel.

O pune apoi într-un plic și i-l înmânează elevului.

— Așteptați vreun răspuns?

— Nu, îi dai plicul și-atât! Îți mulțumesc!...

În vreme ce pe scenă o fată spune un monolog, în sală apare elevul de serviciu, cu plicul în mână.

— Mă iertați – zice el –, a căutat-o cineva pe doamna profesoară. V-a scris un bilet – adaugă, adresându-se Luminiței.

Aceasta ia plicul, scoate biletul și-l citește. Expresia feței i se schimbă.

— S-a întâmplat ceva? O veste neplăcută? o întreabă Socrate.

— Nu, nimic important! răspunde profesoara, căutând să pară cât mai firească.

Socrate o privește lung...

Capitolul III

1

Dintr-o mică tribună, Anca urmărește, cu emoție, partida de tenis, în care Doru este unul dintre jucători. Este o miză importantă: cine câștigă acest meci se califică în finala pe București.

Reușise s-o convingă și pe verișoara ei, pe Mihaela, să vină. Acum, aceasta, mai puțin prinsă de jocul de pe teren, o privește cu coada ochiului pe Anca.

Doru execută, în acest timp, o lovitură spectaculoasă, care stârnește entuziasmul publicului. Anca se ridică și bate din palme.

— E grozav, nu-i așa? o întreabă ea pe Mihaela, așezându-se.

— Nu mă pricep, da-mi place! răspunde studenta, amuzată.

Jocul se reia. Publicul privește cu încordare desfășurarea ultimelor momente ale partidei. Doru câștigă, în urma unor lovituri la fel de spectaculoase, întinde, peste fileu, mâna adversarului și se-ndreaptă, bucuros, spre Anca și spre Mihaela.

— Ești mare, Dorule! Te felicit! îi spune Mihaela, în timp ce Anca îl sărută. Din cauza ta am pierdut seminarul la criminalistică. Da' nu-i nimic! Succes mai departe! La amândoi! adaugă Mihaela, cu o anume semnificație. V-am pupat și m-am dus... Într-adevăr, îi sărută în fugă și pleacă.

— Stai! Stai! Unde pleci? Și cu înghețata ce facem? Am promis că fac cinste, dacă o să câștig! Mă țin de cuvânt!

— Altă dată! răspunde Mihaela, făcându-le cu mâna. Mănâncă Anca și porția mea. Dar vezi, ai grijă să n-o doară gâtul!... Râde, în timp ce se îndepărtează de ei și de teren, pornind-o în fugă pe-o alee din apropiere.

— Drăguță – verișoara asta a ta! remarcă Doru.

— Bineînțeles! e de acord Anca. Toate fetele din familiile noastre sunt frumoase!

— Iar tu ești cea mai... dintre ele! spune băiatul, apropiind-o de pieptul lui și sărutându-i părul ca razele de soare...

2

La ora aceasta, Cișmigiul începe să respire din ce în ce mai liniștit. Forfota de pe alei a obosit parcă dintr-o dată, iar băncile, scaunele, acum în întregime aproape goale, rămân străjeri muți în apărarea zonelor de verdeață și flori. O boare de vânt șoptește – nu se știe ce – printre ramuri și câte-o frunză mai naivă se încredințează în mâinile ei, rupându-și firul vieții și pornind-o în zbor...

Lângă debarcader, Doru întinde o mână Ancăi, ajutând-o să pășească în barcă. Anca e temătoare, barca se balansează și amândoi sunt cât pe ce să se răstoarne. Băiatul potolește însă repede clătinarea. Apucă apoi lopețile și începe să vâslească, privind-o, în acest timp, cu tandrețe pe față... Amurgul pune culori calde pe lac...

— Ce frumos vâslești tu! Când mă-nveți și pe mine? spune Anca.

— Păi, când să te-nvăț, că tu tot timpul ești cu toceala?!

— „Repetitio mater studiorum est!“...

— Of, ce filozofie! Parc-ai fi fata lui Socrate!

— Dar ce ai tu cu el? întreabă, amuzată, Anca. Nu încapi în filozofia lui?

— Cred că nu prea mă are la inimă! Dacă-i plăcea tenisul, era altceva. Aveam dialog!

— Și dialogul numai pe probleme de tenis se poate?

— Știi, Anca, în viață nu poți să alergi pe mai multe culoare deodată. Și *culoarul* meu e tenisul!... Uite, când simți racheta aici, în mână (își arată mâna, ca și când ar purta în acele momente racheta), și când știi că, dintr-o simplă zvâcnire, din articulație, faci un voleu care ridică sala-n picioare..., află că atunci ai sentimentul că ești și tu un *Socrate!*...

Anca îl privește cu admirație... „Cine știe, s-ar putea să nu mă fi înșelat..., își spune ea, în gând. Oricum, când crezi în ceva și când te bați cu tot ceea ce ai tu mai bun ca acel *ceva* să devină viața ta – stea menită să-ți lumineze pașii devenirii, cu arcuri la tălpi – înseamnă că inspiri aer dintr-o sursă cu sorți de izbândă, că orizontul, oricât de departe, îți va ajunge, mai devreme sau mai târziu, sub degete!“...

Barca celor doi se lovește de a altor tineri, trezindu-i din acel moment de visare și de meditație:

— Noroc că obstacolul ce ne-a ieșit în cale m-a coborât de pe soclu, altfel riscam să devin, de pe-acum, nemuritor! zice Doru, în vreme ce îndepărtează barca de locul ciocnirii...

— Da, e bun câte un asemenea *noroc*, care ne trage, la timp, de mânecă, împiedicându-ne să devenim *prea mari*, în vremea necoacerii..., răspunde fata, cu gândul și cu ochii dincolo de chipul ce-l avea în față...

De fapt, în preajma Ancăi, Doru se afla într-o permanentă stare de alertă. O iubea nespus de mult și era, în același timp, mândru că Anca ține la el. Dar înțelegea bine că fata e mult mai profundă, că avea o cultură incomparabil mai solidă, mai bine așezată... „Cu Socrate toată ziua alături, ziua și noaptea, nici nu se putea altcum!“ – trăsese el, cândva, o concluzie. Pe care însă, repede, o amendase: „Nu, nu, e nedrept să gândesc așa... Sigur, Socrate își are rolul său... Este de ajuns să-l vezi și el să se uite la tine, ca să simți că parcă te-ai golit de suflet, că ți l-a luat în stăpânire... și că poate să facă ce vrea cu tine...“ El, Doru, „marele Doru“, aproape neînvinsul de pe terenul de tenis, avea emoții chiar și atunci când doar se întâlnea cu Socrate. Intra în această învolburare a lui și efectul faptului că intuia, la profesor, o reacție negativă față de el, care-l întrista mult. Și-ar fi dorit ca Socrate să-l privească altfel – sigur, cu simpatie – sau, cel puțin, să fi stat de vorbă deschis, „ca-ntre bărbați“, și să-i fi spus: „Ascultă, băiete, nu-mi placi și gata! Nu te privește din ce motive, dar asta e, nu-mi placi! Așa că, fă bine și las-o pe Anca în pace!“ „Și dacă mi-ar fi spus așa

ceva? se pomeni băiatul întrebându-se. Aș fi *lăsat-o*, oare..., pe Anca?“ „În nici un caz!“ veni răspunsul lui categoric. „Păi, vezi?“... „Da, dar atunci am fi știut clar pe ce poziții ne aflăm!“ „Și?“... „Și poate că ne-am fi căutat alte mijloace de luptă!“... „Care «*ne-am*»?“ „Eu, adică!“... „Hm!“ zâmbi un gând al lui Doru, un gând năstrușnic care, de cele mai multe ori, îi dădea peste cap orice hotărâre, oricât de bine ticluită și așezată ar fi fost... Gândul acela... sau sentimentul acela, ori starea aceea, *o anume stare* – băiatul nu se străduise niciodată s-o califice precis, s-o așeze în „cutiuța“ ei... după cerințele încadrării științifice – odată se învârtejea prin el, din te miri ce, desprinzând un anume resort – mereu același – care-l determina pe el, Doru, să iasă în afară, în general, *altfel* decât și-ar fi dorit, „altfel“ acesta însemnând, de obicei, într-un chip brutal, sau cel puțin lipsit de menajamente, fără politețe... Regreta, sigur, de fiecare dată, dar nici că făcea vreun gest, ceva, care să repare, cât de cât, ceea ce stricase...

În realitate, Doru era un timid – și el știa acest lucru foarte bine...

... Se născuse cu un anume handicap... La un an după un frate al lui, trebuia să vină el... Sosise termenul... Mama, internată în spital, îl aștepta. Dar, nu se știe precis din ce motive, el, Doru – cum aveau să-l numească –, parcă se răzgândise, nu voia să părăsească ființa mamei... Și-atunci... l-au forțat... Și, forțându-l...

Abia pe la un an, când începuse să meargă „în picioare“, părinții au observat că mâna lui dreaptă e puțin mai scurtă decât cealaltă și că el, în general, se ferește s-o folosească. În tot ceea ce făcea, se baza, cu deosebire, pe mâna stângă, pe cea dreaptă o ținea pe lângă corp, aproape nemișcată.

„Te doare?“ îl întrebau părinții, forțându-l s-o miște, s-o ducă la spate, s-o pună pe cap... El nu prea știa ce să răspundă – nici mai târziu, după câțiva ani, când ajunsese să vorbească bine –, încerca să execute mișcările ce i se solicitau, dar arareori reușea. Era, undeva, ceva blocat și copi-

lul simțea că nu neapărat în regiunea mâinii, în ceea ce ținea de ea. De aceea, de la o vreme, începuse să-l supere orice fel de îndemn care, indiferent de scopul urmărit, se concretiza, cel mai adesea, în porunca: „Dorule, cu dreapta! Cu dreapta, Dorule!“ Acționează, deci, cu dreapta!... Părinții și doctorii, pe la care a fost purtat, îi doreau, fără îndoială, binele... Dar pe el, lucrul acesta ajunsese, pe la vreo patru-cinci ani, când mergea de-acum la grădiniță, să-l supere teribil.

Odată, în preajma unui An Nou – era atunci în clasa a treia –, tatăl său, strungar la o mare uzină, le adusese, printre alte daruri, niște popice și două bile, cu care să le doboare...

Era într-o seară, o sâmbătă sau o duminică seara. Veniseră pe la ei niște rude. Discutau, beau, mâncau în sufragerie. El, Doru, și cu fratele său, Alexandru, se jucau, fie în camera lor, fie în holul apartamentului (aveau un hol mare, cât o cameră).

La un moment dat, Alexandru a instalat popicele în hol și-a început să le doboare. De câteva ori a mai greșit..., apoi a căpătat îndemânare și fiecare bilă trimisă dărâma totul...

Părinții și musafirii l-au observat, prin ușa deschisă a sufrageriei. Văzându-i performanțele, îl lăudau, care mai de care.

— Dorule, nu încerci și tu? s-a auzit glasul strungarului.

De această solicitare se temea și Doru. Stătuse cât stătuse și privise la joaca fratelui său, care se uita spre el cu o anume superioritate, și-apoi se retrăsese în camera lor, a copiilor, unde instala acum liniile unui trenuleț electric.

— Nu, pe mine nu mă interesează popicele! a răspuns copilul.

— Minte! Se teme! a intervenit Alexandru. Cu *ciunga* lui n-o să nimerească niciodată!

Tatăl *s*-a apropiat de băiatul lui cel mare; acesta, văzându-l întunecat la față, a înghețat.

— Repetă ce-ai spus! i-a ordonat el.

— Da, cu *ciunga* lui n-o să nimerească niciodată! a re-

luat Alexandru, cu o voce rea și cu dispreț pe față... Ce te miri, toți copiii din bloc și de la școală îi zic *ciungu'!*...

Tatăl i-a trăsnit o palmă, de i-a înflăcărat obrazul...

— Cu „ciunga“ aceea am auzit că te apără el de toți copiii, care te bat, ca pe un nătărău ce ești! Piei de-aici, să nu te mai văd!

Alexandru, fără să plângă, s-a retras într-o altă cameră din cele patru, câte avea apartamentul.

Doru a închis ușa. Ascultând ceea ce spusese fratele său, a simțit cum i se urcă, parcă din stomac, un nod în gât, după care lacrimile au început să i se prelingă pe obraji... Într-adevăr, de câte ori Alexandru se lua la harță cu copiii și se afla în încurcătură, încercând să scape cu fuga – fiindcă era fricos –, el, Doru, intervenea întotdeauna și se bătea cu adversarii fratelui său „pe viață și pe moarte!“ Sigur că încasa și el pumni destui, dar lovea cu disperare – așa că aproape toți copiii de vârsta lor și chiar unii mai mari puțin începuseră să-i știe de frică. În asemenea împrejurări, Doru își folosea mâna dreaptă din plin, uitând parcă s-o mai menajeze. Acum era de-ajuns să apară la vreo încăierare, că ceilalți se și potoleau... În schimb, Alexandru, care avea și o fire dușmănoasă, făcea pe grozavul cu el, cu Doru, față de care își încerca deseori pumnii, lovindu-l, fără cruțare, la cea mai mică neînțelegere ce se ivea între ei. Atunci, băiatul cel mic nu răspundea niciodată cu violență. Pe drept sau pe nedrept, se lăsa bătut. Auzind însă vorbele de adineaori, s-a jurat, în gând, că n-o să-l mai apere niciodată. „Și să mai îndrăznească să mai dea în mine! murmură el. O să vadă ce-o să pățească! Ce dacă e mai mare?“...

A ieșit apoi în hol, a luat jocul cu popice și l-a dus în cameră. A încuiat ușa. A instalat formele acelea de lemn și s-a pregătit să trimită o bilă spre ele. Îi venea mult mai ușor să-și folosească mâna stângă. Chiar a încercat astfel o primă lovitură. Rezultatul a fost destul de bun: mai mult de jumătate din popice au fost dărâmate. Problema era însă... cu „ciunga“..., cu ea trebuia să acționeze...

Făcu o încercare... Efect – zero! Mai întâi că nici n-avea

aceeași forță în ea ca în stânga. Apoi, constată că nu putea s-o țină în așa fel încât palma întreagă să fie spre față, adică spre direcția popicelor. De aceea, bila aruncată se dusese în cu totul altă parte decât spre locul ales de copil.

Încercă să-și îndrepte mâna. Atunci observă, încă o dată, ca în timpul exercițiilor de gimnastică medicală pe care, zilnic, trebuia să le execute, că un mușchi, ce pornea de la umăr, nu-l ascultă. (Văzuse el că, de mai multe ori, doctorii care-l controlaseră se opreau în zona aceea și-i cercetau mâna, dar nu băgase lucrul acesta în seamă...) Scrâșni din dinți, luă, din nou, bila și făcu un efort să-și rotească mâna, cât mai mult, spre față. O durere puternică îi săgetă brațul. Închise, pentru o clipă, ochii. Apoi, cu palma orientată spre popice, dădu, încet, drumul bilei. Aceasta își urmă traiectoria imprimată, ajungând drept în mijlocul cuibului lor și retezându-le, parcă, la toate, picioarele... Băiețelului îi veni să strige de bucurie. Dar nu scoase nici cel mai mic sunet. Se temea să nu fie doar o întâmplare. Repetă, de zece-cinci-sprezece ori, mișcarea făcută. La început mai greși, dar, de la o vreme, simți că mâna e în stare să-l asculte, că poate deci să execute bine lovitura. Atunci izbucni în râs și, trântindu-se pe canapea, își strânse genunchii lângă piept și, așa, ca un ghem, se rostogoli într-o parte și alta, minute în șir...

— Alexandre – spuse Doru, deschizând ușa camerei în care fratele său meșterea ceva cu niște sârme –, vrei să facem un concurs? (Scosese, între timp, popicele în hol și le așezase în poziția de joc, fără să fie observat de nimeni.)

— Ce fel de concurs? întrebă fratele mai mare, încă bosumflat.

— Cu popicele! răspunse Doru: cine doboară mai multe, dintr-o singură lovitură, câștigă!... Poți să-ți folosești oricare mână vrei, iar eu am să lovesc cu... *ciunga!*

— Săracul de tine, vrei să te faci de râs neapărat!

— După ce m-ai făcut tu, nu mai are nici o importanță!...

— Doamne – își spuse mama care, trecând de la bucătărie spre camera cu musafiri, auzise schimbul de replici –, copiii ăștia vorbesc ca niște oameni mari...

— Ei, te prinzi sau nu? mai întrebă Doru.
— Bineînțeles! răspunse Alexandru.
— Vreau însă cu martori!
— Cu atât mai bine!

„Martorii“ – părinții și rudele – erau prezenți cu toții.

Alexandru, cu zâmbetul lui disprețuitor pe față, se pregătea să lovească. Bila a pornit, izbind în plin. Două popice, nu se știe cum, au rămas totuși în picioare. Băiatul și-a mușcat buza de jos, aproape să-i țâșnească sângele.

— Poftim, să vedem ce scofală faci! s-a auzit, după câteva clipe, glasul lui, în timp ce împingea bila cu piciorul, spre Doru. Acesta ridică, cu stânga, gogoloiul acela de metal, cântărindu-i parcă greutatea. Îl trecu apoi în mâna dreaptă...

Toți ochii îl priveau țintă. Obrajii lui Doru schimbaseră, pe loc, culoarea de jar cu aceea a frunzelor în prag de toamnă.

Mâna dreaptă se răsuci încet și băiatul simți că parcă a întors un arc în porțiunea aceea de mușchi încordați. Durerea străbătu locul respectiv ca un fir de foc, dar brațul nu tremură. Spre mirarea tuturor, pe buzele copilului se născu un zâmbet timid...

Străbătând o traiectorie foarte precisă, bila trimisă de Doru s-a repezit peste cuibul popicelor, hotărâtă să-l facă țăndări. Și l-a făcut; într-o secundă, toată „zidirea“ era la pământ!...

... Din primăvara acelui an, Doru a început să se învârtă în jurul unui vecin de apartament care, în fiecare după-amiază, mergea undeva, pe un teren, să joace tenis. Nenea Vlad – „arhitectul“, cum îl numeau oamenii (pentru că, într-adevăr, era arhitect) – i-a pus și lui racheta în mână. O vreme a jucat cu el, apoi, încurajat de acesta, a devenit membru al unui club sportiv. Progresele erau evidente, de la lună la lună, iar mâna lui dreaptă, după asemenea exerciții și eforturi, a devenit, nu peste mult timp, *normală*.

Ruptura sufletească față de Alexandru, pornită atunci, s-a adâncit însă. Când a trebuit să intre la liceu, și-a ales

altul decât cel în care învăța fratele său. Și de părinți s-a îndepărtat întrucâtva, când a înțeles că aceștia nu privesc cu ochi prea buni preocuparea sa pentru tenis.

„Sportul e bun așa, pentru mână, de exemplu, spuneau ei, dar nu e o treabă serioasă. Uite, Alexandru o să intre la Electronică... Tu de ce nu vrei să faci o meserie serioasă?!“ îl întrebau. Nici premiile și nici medaliile câștigate nu-i clintiseră din convingerea lor „că-și pierde timpul“. „Bine, dar am să urmez AEFS-ul, o să ajung profesor!“ le răspundea el.

„Profesor de sport! Mare scofală!“

„Dar voi ce «mare scofală» sunteți? îi venea lui Doru să-i întrebe: unul lucrează la strung, celălalt (cealaltă, de fapt), la războiul de țesut!“

Nu-i întreba însă, știind că i-ar jigni. Își iubeau meseriile, erau oameni serioși, lucrau cu suflet... și cu mare pricepere, din câte aflase... După capul lor, doreau ca ei, copiii, să fie mai bine, să urce pe o altă treaptă. Lucru firesc! Foarte bine! *Nebinele* începea, după părerea lui Doru, de la disciminări: adică – de ce *electronica* era mai mult decât tenisul? Tot astfel – extindea el judecata, orânduită pe asemenea coordonate – de ce filozofia, ori medicina? De ce? Și, pentru că nu înțelegea, nu putea și nici nu voia să înțeleagă, atunci se revolta.

La drept vorbind, nu dorea să se revolte – pentru că, de mult, înțelesese că nu merită, adică n-are, domnule, de ce...

„Păi, bine, când eu?... Și-atâta lume cască ochii la mine, și mă aclamă, și... De ce să socotesc că ei, d-alde Alexandru, Socrate sau chiar Anca... sunt mai... De ce?“ Uite, și de-aia, în diverse împrejurări, se dezbumba butonul acela de dinăuntru, și-atunci, oglinda limpede, la care trudea, uneori, săptămâni și luni întregi (adică: „să fii așa, și așa, pentru că așa se cuvine și pentru că, la urma urmei, așa simți, așa ești...“) se făcea țăndări! Era ca o explozie și el nu mai vedea dâra aceea de lumină bună. Și, nemaivăzând-o, parcă ce – gropile atâta așteaptă: să calci în ele!

3

Anca râde cu poftă, în timp ce dansează cu Doru. Probabil că băiatul i-a relatat o întâmplare cu haz, de la școală, fiindcă fata întreabă, cu răsuflarea tăiată:

— Și Isoscel ce-a zis?

— S-a făcut „echilaterală“! răspunse Doru...

... După plimbarea pe lac, se îndreptaseră spre discotecă, pierzându-se și ei în mulțimea tinerilor cuprinși de armoniile muzicii și ale dansului, de voia bună.

Printre perechi pot fi zăriți Ioana și Alexandru, foștii elevi ai lui Socrate, care veniseră, la începutul anului școlar, la liceu, să-și salute profesorul...

... Dansul se termină. Cineva din orchestră anunță că începe o nouă melodie, care ocupă primul loc în „topul tinereții“. Anca și Doru dansează mai departe. Băiatul are unele mișcări evident căutate – ridică brațele într-un anume fel, se răsucește, din când în când, mă rog, „acrobații“, cum ar spune Socrate.

— Tu fără „farafastâcuri“ nu ești în elementul tău, așa-i? îi spune Anca, puțin deranjată.

— Țin de „farmecul personal“ – răspunde băiatul, râzând și, după câteva clipe, mai face o piruetă, și încă o piruetă, și încă una...

Anca, obosită și, în parte, nemulțumită, îi propune să se oprească. Doru acceptă, luând-o de mână și, retrăgându-se într-o latură a sălii, puțin mai liniștită, se așază pe-o bancă.

— Uitasem – spune Doru –, mâine după-amiază mergem la box. E o gală – rupere de nori!

— Nu mergem la nici un box! ripostează, cu hotărâre, Anca.

— Mă rog... sensibilități de domnișoară... Dar un concert de muzică ușoară *ați* putea suporta?

Fata, care are o clipă de ezitare, îi răspunde:

— Dorule, tu suporți ceva foarte serios? îl întreabă ea, căutându-i privirea.

Băiatul o cercetează nedumerit.

— Te-ai gândit vreodată că-mi caut și eu un *culoar* în viață?

— Caută, dragă, cine te oprește?! răspunde el, zeflemitor. Simțea că resortul acela, de dinăuntru, mai greu de controlat, scapă iarăși din poziția de echilibru.

— Timpul! Nu-ți dai seama că trebuie să și-nvățăm?

— Aha! Am înțeles! Domnul Socrate dorește ca fiica domniei sale...

— Tata nu vrea nimic!

— Și-atunci, cine, mă rog?

— Eu! spune Anca cu fermitate. Și încă ceva: te rog să renunți la aerele tale de „tip dur". Ți-a intrat în cap că ești mai interesant dac-o faci pe grozavul!...

— Ascultă, Anca, tu chiar vorbești serios? întreabă Doru, supărat de-a binelea.

— Da! se aude glasul ferm al fetei.

— Și ți se pare că-ți stau eu în cale?... Atunci...

— N-ai înțeles nimic! exclamă Anca, enervată. Ești un superficial!

— Și tu o tocilară și o încuiată! Și cu asta te-am salutat! răspunde băiatul, aproape fără să se gândească, în timp ce se ridică și-i întoarce spatele, pornind-o spre ieșire.

— Dorule, stai! Ai înțeles anapoda! strigă Anca în urma lui, strecurându-se printre perechile de dansatori.

Ioana, dansând cu Alexandru, o vede pe Anca trecând agitată pe lângă ei.

— Nu e Anca lui Socrate? întreabă ea.

— Ba da! confirmă Alexandru, oprindu-se din dans și pornind în urma fetei.

Între timp, Doru a ajuns la ușă. Anca vine lângă el și-l ia de braț, cu tandrețe.

— Ce mai vrei? întreabă el bosumflat, scuturând mâna cu un gest brutal.

— Am întârziat! Tu știi cât e ora? spune ea, privindu-și ceasul de la mână. Trebuie să plecăm imediat. Cred că tata e foc și pară!

— Dacă e „foc și pară" – îi răspunde Doru caustic –, să cheme pompierii: telefon 981!

Ancăi îi vine să plângă, dar se stăpânește, mușcându-și buzele.

— Alo, băiatu'! zice Alexandru, prinzându-l de guler. (Ajunsese lângă ei și ascultase replica, grosolană, a acestuia.) Cum îți permiți? Poate confunzi! Nu știi cu cine stai de vorbă! adaugă studentul, arătând spre Anca.

— Ce te bagi, dom'le?

— Ascultă, băiețică, scuze pe loc! E fata profesorului meu! zice Alexandru, în timp ce-l ține, mai departe, de guler.

— Ia mâna de pe mine! țipă Doru, smucindu-se în același timp.

— Alexandre, potolește-te! intervine Ioana, încercând să-i despartă.

Anca simte că s-a prăbușit cerul peste ea. Izbucnește în plâns. Se rupe, brusc, de lângă ei și iese în stradă. Văzând-o, Ioana îi părăsește pe cei doi și începe să alerge după Anca.

Împingându-l pe Doru cât colo, cu un gest de total dispreț, Alexandru pornește imediat în urma celor două fete...

Ioana face semn unui șofer de „taxi", care oprește în dreptul ei și al Ancăi. Venind în fugă, Alexandru se urcă și el în mașină, așezându-se pe fotoliul din dreapta șoferului. Pe bancheta din spate, Anca plânge în hohote, ascunzându-și fața în palme.

— Ei, hai acum, Anca! Potolește-te! Gata! De-ajuns! încearcă Ioana s-o liniștească, luându-i capul, ca unui copil necăjit, și apropiindu-l de pieptul ei.

— Anca, da' cine-i flăcăul? întreabă Alexandru, cu ironie.

— Te rog, Alexandre! răspunde fata lui Socrate, ștergându-și lacrimile. Prefer să nu discutăm...

Mașina oprește în fața unui bloc. Cele două fete coboară, urmate, la câteva clipe, de Alexandru, care rămăsese puțin în urmă, ca să plătească șoferului...

Anca s-a liniștit.

Transmite-i *profesorului*, de la „bătrânii" lui liceeni, o „declarație de dragoste" – spune Ioana.

— Iar tu, dac-o să mai fie cazul, contează pe mine! adaugă Alexandru, în glumă, arătându-și mușchii brațelor.

Anca zâmbește, îi sărută și intră în bloc.

4

În ziua aceea Socrate sosise mai devreme acasă. Se apucase să scrie un articol pentru o revistă. Nici nu și-a dat seama când a trecut timpul. Acum se înnoptase. Îngrijorat, își privește ceasul de la mână. Se ridică apoi și face câțiva pași prin cameră. Ajungând, din nou, lângă birou, își oprește ochii pe fotografia mare, înrămată, a soției. Privește adânc în ochii „cei mai frumoși de pe lume“ și simte cum în inimă i se face un gol din ce în ce mai mare...

Se așază, iarăși, la masa de lucru...

După câteva minute, ușa se întredeschide și apare capul bătrânei:

— Mihai – spune ea –, n-ar fi bine să dai un telefon la părinții băiatului?

— *Buno*, ți-am mai spus: fii liniștită! îi răspunde Socrate, puțin crispat. Nu s-a întâmplat nimic. Anca are capul pe umeri!

Bătrâna închide ușa și pleacă bombănind spre bucătărie:

— Păi, da! Ce știe el, cu *filozofia* lui!

Ajungând în bucătărie, începe să trebăluiască...

— Of, doamne! Dac-ar fi trăit biata maică-sa!... exclamă bătrâna, lăcrimând, ca de fiecare dată când își aduce aminte de fata ei, de Ileana... Da' așa? Ce știu bărbații?...

Se aude ușa apartamentului deschizându-se. Privirea bunicii se înseninează dintr-o dată. Dă fuga în hol.

Socrate, care a auzit și el zgomotul ușii deschise, așteaptă, încordat, în camera sa.

— Nu te duce acuma la el, e ca un arici! îi spune bunica Ancăi. Mai stai puțin, lasă-l să se potolească singur!

Dar Anca parcă n-ar fi auzit-o pe bătrână. Se apropie de ea și o sărută pe obraz. Apoi, în fața oglinzii din hol, își

aranjează puțin părul, își controlează ținuta și intră, radi oasă, în camera lui Socrate.

— Tată, a fost grozav! exclamă ea. M-am plimbat c barca, am dansat – adaugă, în timp ce se așază pe spătaru de la scaunul profesorului. Îi apropie apoi, puțin, capul d pieptul ei, cu un gest aproape matern, și începe să-i mângâi părul, cu tandrețe.

Fără să spună o vorbă, Socrate îi arată ceasul...

— Știu... am întârziat!... Te rog să mă ierți!... Dar fost așa de bine!... În glasul ei însă a tremurat o notă d plâns... Ca să nu se dea de gol, Anca vorbește mai departe M-am întâlnit cu Ioana și cu Alexandru la discotecă: mi-a zis să te salut!

Profesorul îi întoarce capul și-o privește drept în ochi:

— Tot așa... orgă de lumini la discotecă? o întreabă e insinuant, înțelegând că fata a plâns.

— De ce? se miră Anca, în prima clipă neînțelegând.

— Ai ochii roșii!... spune el, încercând să zâmbească.. Sau era prea mult fum de țigară?

Fata nu răspunde... Simte c-o apucă, din nou, plânsul.

— Acum du-te la culcare! o îndeamnă Socrate, ca să evit scena. Noapte bună!

— Noapte bună! răspunde Anca, sărutându-l pe obraz ș ieșind, apoi, din cameră...

... Îmbrăcată așa cum a fost la discotecă, Anca stă pe u fotoliu, privind în gol. Patul, făcut de dimineață, așteapt stingher și parcă fără rost.

Bunica deschide încet ușa:

— Da' ce faci, maică, nu mai mănânci? întreabă ea îngri jorată.

— Nu, bunico! Noapte bună!

— Da' n-apucași decât să ciugulești, îi spune bătrâna privind la farfuriile de pe tavă.

— Am mâncat! Mi-e de-ajuns! Noapte bună!

— Atunci de ce nu te culci? Culcă-te!

— Bine, bine, mă culc! răspunde fata, iritată.

Bătrâna ia tava de pe masă și se retrage, dând din cap:

– Of, maică, adaugă ea, înainte de a ieși pe ușă, îmi faci zile fripte...

– Mă culc! Mă culc! aproape că țipă Anca în urma ei...

Rămasă singură, se așază, din nou, în fotoliu, pentru ca, după câteva clipe, să se ridice și să se apropie de rățoiul mucalit, cu șepcuță roșie pe cap:

– Îmi pare rău, „Cârlionț"! îi șoptește ea îndurerată, după care începe să se dezbrace.

În camera sa, Socrate se plimbă agitat. Deodată se decide, se apropie de telefon și formează un număr:

— Alo, Mihaela? întreabă el.

— A, tu ești, unchiule? se aude în receptor vocea Mihaelei.

— Te-am trezit?

— Dormeam un pic! răspunde fata, cu o nuanță de răsfăț în glas.

— Chiar dacă dormeai mai mult, tot te trezeam.

— Dar ce s-a întâmplat?

— S-a întâmplat... că nu te ții de cuvânt!...

— Unchiule – spune Mihaela, trezită de-a binelea –, te-ai înșelat; zău că am stat de vorbă. Dar de data asta, ea are dreptate! L-am cunoscut și eu... Pe cuvânt că exagerezi!... Și, dacă-i sportiv, ce e rău în asta?!...

Pe măsură ce-ascultă vorbele nepoatei sale, iritarea lui Socrate sporește.

— Am contat pe tine – izbucnește el –, dar văd că sunteți o apă și-un pământ! Somn ușor! mai adaugă și închide, brusc, telefonul...

Face câțiva pași prin cameră, gânditor, cu mâinile la spate. Se apropie de fereastră; vrea s-o deschidă, dar, în clipa aceea, se aude sunând telefonul.

— Alo! răspunde Socrate.

— Unchiule – se aude, din nou, vocea studentei –, de ce crezi că tu trebuie să ai întotdeauna dreptate?!... Că numai voi, părinții, ați monopolizat adevărul? încheie ea, punând energic receptorul în furcă.

Socrate, rămas cu telefonul în mână, strigă: alo, alo..., se încruntă apoi puțin, după care figura i se destinde într-un zâmbet ușor.

5

Formația de muzică „Liceenii“ repetă același „marș al bobocilor“. Socrate, în sala de festivități, dă îndrumări unei eleve, care tocmai terminase de recitat o poezie:

— Sunt mulțumit! spune el. Ai grijă la strofa a doua, acolo te-mpiedici puțin!...

Fata pleacă, iar profesorul se îndreaptă spre Luminița Cernea, care, undeva, în apropiere, notează, meticulos, ceva într-un carnețel. În jurul ei sunt câțiva elevi.

— Deci, copii – se aude vocea ei –, rămâne așa cum ne-am înțeles! Sunteți liberi... Eu am terminat pentru astăzi – adaugă Luminița, adresându-se lui Socrate. Aș vrea să plec... Am o problemă...

— Vă pot reține câteva clipe?

— Desigur.

În timp ce se îndreaptă spre ieșire, privirea lui Socrate se oprește asupra lui Buzescu.

— Tu mă aștepți puțin! îi spune profesorul.

Ușa sălii se deschide și apare, ca o furtună, Isoscel:

— Popescu și Ivancea sunt aici? întreabă ea, răstit... Mă scuzați, spune apoi, văzându-i pe Luminița și pe Socrate... Am treabă cu ei!

La apariția lui Isoscel, Buzescu se ascunde repede în spatele unui arlechin. Profesoara lui dirigintă îl observă, dar nu spune nimic. Ionică încremenește la baterie...

Între timp, cei doi elevi – Ivancea și Popescu – se apropie de profesoară.

— Într-un sfert de oră îi aveți înapoi! precizează Isoscel, plecând cu elevii. După ce trece de orchestră, Ionică punctează plecarea dirigintei cu două răpăituri de tobă... Isoscel se-ntoarce din ușă și-l admonestează cu degetul. În urma ei, copiii, care au fost martori, izbucnesc în râs...

— Aș vrea să vă rog ceva..., spune Socrate, stânjenit. Nu știu cum să încep. Mi-a plăcut ca în viață albul să fie alb și negrul – negru! N-aș vrea să rămâneți cu impresia că amestec lucrurile. Dar ce să fac dacă s-a potrivit să fiți diriginta fetiței mele?!...

— Sper că nu e cazul să vă invit la orele de consultații cu părinții – răspunde Luminița, zâmbind. (În același timp se gândea: „Ca să vezi, Socrate, *marele Socrate* – despre care auzise lucruri extrem de interesante: «profesor excepțional»,... «pedagog nemaipomenit»,... «om rar», «OM» –, iată-l în încurcătură, când e vorba de *ai lui*...“)

— Cred că Anca e îndrăgostită! precizează, în sfârșit... Și nu sunt sigur că băiatul merită cu adevărat o *investiție sufletească*..., mă rog, atât de mare, de... frumoasă! Sau poate mă înșel eu, în privința lui. Totuși... v-aș ruga...

— Știu despre cine este vorba, răspunde Luminița. N-am avut încă timp să mă edific... Voi încerca însă...

— Vă mulțumesc!

— Dar este firesc, trebuie să colaborăm, nu?... Mai ales într-o asemenea situație... Acum eu plec, adaugă ea, luându-și poșeta de pe o bancă. La revedere!...

Socrate o însoțește câtva timp cu privirea. Apoi îl strigă pe Buzescu. Băiatul se apropie cu o figură spăsită.

— De ce-ai ținut morțiș să mă superi, Buzescule? De ce n-ai învățat poezia? Eu am contat pe tine, te-am pus în program... N-am vrut să te fac de râs în fața colegilor tăi; de azi înainte însă nu mai ai ce căuta la repetiții. Gata, s-a terminat! La revedere!

Ochii copilului se umezesc. Vrea să plece, dar Socrate, dându-și seama că se petrece ceva deosebit în sufletul lui, îl reține:

— Buzescule!

Băiatul se întoarce și, dintr-o dată, din ochi îi țâșnesc lacrimi fierbinți.

Socrate întinde mâna spre capul lui și-l mângâie cu blândețe:

— Ce e cu tine, măi băiatule? îl întreabă.

Elevul izbucnește și mai tare în plâns și aproape că fuge spre ieșire.

Socrate rămâne pe gânduri, urmărindu-l până iese din sală.

Apropiindu-se apoi de o fereastră, observă cum Luminița se grăbește spre ieșirea din curtea liceului... După câteva clipe începe să plouă. Luminița își desface umbrela și pornește grăbită prin ploaie...

Se îndreaptă și el, preocupat, pe coridor, către cancelarie. În apropierea acesteia, dă cu ochii de Tudor.

— Ți-am adus – îi spune profesorul. Așteaptă-mă în cabinet! Uite cheile...

Intrând în cancelarie, Socrate o vede pe Isoscel, care scrie ceva la masă.

— Doamnă profesoară – i se adresează –, vă rog să mă scuzați...

— Spune, drăguță! îi răspunde Isoscel, privindu-l pe deasupra ochelarilor.

— Despre Buzescu, elevul dumneavoastră..., știți...

— Și ce te interesează? se aprinde profesoara.

— Așa... dacă se petrece, în plan sufletesc, ceva deosebit cu el...

— Ce-ai vrea? îl întrerupe ea, luându-i vorba. Să-ți spun de bine despre el? Nu ți-e de-ajuns că vrei să-l faci *artist*, fără să te intereseze ce note are în catalog? Dumneata ai știut – se înfierbântă și mai tare Isoscel – că i-am interzis să vină la repetiții?

— Nu, n-am știut!

— Vezi, uite așa se strică elevii!

— N-am impresia că era de datoria mea să cunosc „interdicțiile“ dumneavoastră..., îi răspunde tăios Socrate.

— Păi, da, că de-aia nu știm unii de alții! Nu acționăm unitar! Nu respectăm regulamentele! Punem mai presus popularitatea noastră decât pregătirea copiilor...

Socrate nu mai poate suporta și, ca să n-o pună la punct,

așa cum ar fi meritat – mai ales pentru prăpăstiile pe care le spusese cu „popularitatea“ și cu „pregătirea elevilor“ –, ia un catalog din dulap și se-ndreaptă spre ușă, întorcându-i, de fapt, spatele.

— Iertați-mă că intervin – aude el, înainte de a ieși, glasul Doinei Pușcariu, profesoară de fizică; se afla, la masă, lângă Isoscel și asistase și ea la discuție... Îl am și eu elev pe Buzescu; am impresia că într-adevăr e ceva cu băiatul acesta...

— Ce să fie, doamnă, o repede Isoscel, ce să fie? E un leneș și-atât! I-am spus că, dacă nu se pune cu burta pe carte, o să rămână repetent!...

— Mda! *Frumoasă* promisiune! notează Doina Pușcariu.

— Frumoasă, nefrumoasă, ea reprezintă *adevărul*! El nu poate fi eludat!

— „Adevărul“ care ar trebui să ne intereseze pe noi cred că e altul, doamnă profesoară: acela despre care vorbea Mihai Gavrilescu – adică ce se întâmplă cu acest copil, de ce „e leneș“, cum spuneți dumneavoastră, de ce e veșnic trist, apatic, așa cum am constatat și eu, și Mihai... Asemenea aspecte nu sunt menționate ca atare în regulamente, dar ele fac parte din miezul muncii noastre...

— Știi ce, colega, eu de conferințe sunt sătulă... Te rog să-ți vezi de treburile dumitale... Și să nu vă mai amestecați peste elevii clasei mele... Ne-am înțeles?

— Am impresia că dumneavoastră confundați uneori cancelaria cu sala de clasă. Mă rog, eu nici acolo nu procedez așa, dar cu atât mai mult... Și-apoi, nu-i spuneați, odineaori, lui Mihai că „nu știm unii despre alții“, că nu „colaborăm“?...

— Da, dar nu așa!

— Într-adevăr, nu *așa!* subliniază, cu altă semnificație, bineînțeles, Doina Pușcariu, punând punct discuției.

6

În Cabinetul de filozofie, Tudor îl aștepta. Când a intrat, băiatul s-a ridicat politicos.

— Ți-am găsit ceva potrivit pentru ceea ce te interesează – îi spune Socrate, îndreptându-se spre birou și scoțând de acolo o carte. Poftim! – i-o întinde el – dar să nu te prind că-ți neglijezi lecțiile.

— Nici o grijă, domnule profesor – răspunde băiatul, făcând puțin pe grozavul: ca să iau „cinciul“ la celelalte, nu-i un capăt de țară.

— Uite ce e, Tudore, spune Socrate, privindu-l țintă și dând vorbelor sale o anume rezonanță, mai gravă: vreau să-ți reamintesc – și aș dori să-ți intre bine în cap acest lucru – că filozofia fără matematică, fără fizică, chimie,... fără viață, cu alte cuvinte... nu face o ceapă degerată!

Tudor are o figură voit chinuită:

— De ce nu puneți la socoteală și... educația fizică?!...

— Uite c-o pun... O pun, de ce să n-o pun, fiindcă „Mens sana in corpore sano“!

7

Isoscel umple tabla cu formule.

Din banca lui, Doru încearcă să prindă privirea Ancăi, dar fata, simțind, întoarce capul cu ostentație. Profesoara pune creta pe catedră și-o pornește printre bănci. Se oprește când la un elev, când la altul.

Ajungând lângă Tudor, privește în caietul lui și se încruntă:

— Șerbescule, nu vezi că n-ai aplicat bine formula? i se adresează ea, trăgându-i caietul spre marginea băncii și corectându-i cu creionul roșu greșeala. Dar, când se uită mai bine, observă că, dedesubt, băiatul avea o carte... Tudor vrea s-o bage în bancă. Isoscel i-o ia însă din mână și începe s-o răsfoiască. Se încruntă:

Ce e asta, puișor? îl întreabă cu o voce de gheață. Cu filozofia te ocupi tu acum, în ora de matematică?

— Doamnă profesoară – ar vrea Tudor să explice –, știți, era pe bancă, n-am citit în oră!...

Lasă, lasă, ne cunoaștem noi! Cartea rămâne la mine: vii și ți-o dau înapoi... la sfârșitul anului!

– Doamnă profesoară – sare Tudor, ca ars –, e o chestiune de onoare, vă rog să nu-mi luați cartea. Trebuie s-o dau înapoi! Nu-mi aparține!

– De unde o ai?

– De la o... bibliotecă!

Isoscel îl privește neîncrezătoare:

– Și-acum să continuăm – spune ea, trecând la catedră. Anca, poftim la tablă!

Anca se duce la tablă și începe să rezolve un exercițiu.

Tudor își frământă mâinile în bancă, privind crunt spre Isoscel, care nu-l bagă în seamă.

Deodată, un coleg din dreapta lui Doru îi „pasează" acestuia, pe furiș, un caiet. Doru admiră coperta, pe care sunt decupate și lipite două siluete de îndrăgostiți, dedesubtul cărora se află scris: „MOZAIC SENTIMENTAL".

Doru începe să-l răsfoiască... Pe unele pagini sunt lipite fotografii de actori, de mari cântăreți, iar pe altele se află întrebări, scrise cu diverse culori, și urmate de răspunsuri ale elevilor... Băiatul se oprește la o pagină cu întrebarea: *Când te-ai sărutat prima oară? Și cu cine?*

Doru începe să scrie: „În ziua în care m-am născut, dar nu-mi aduc aminte bine dacă a fost cu... mama sau cu tata!"

Isoscel, pe care parcă o ardea privirea lui Tudor, nu mai suportă și se uită spre banca acestuia. Îl zărește însă pe Doru care, preocupat de ceea ce scrie, nu observă că a fost „reperat".

— Ce faci tu acolo, Dorule? îl întreabă, pe neașteptate, Isoscel.

Băiatul tresare, ridicându-se instantaneu și încercând să ascundă, la spate, caietul. Isoscel îl observă însă.

— Ia poftește mătăluță-ncoace cu ceea ce ascunzi acolo. Hai, hai, repejor! Că n-am timp de pierdut.

Clasa întreagă a amuțit...

De voie, de nevoie, Doru se apropie cu caietul de catedră.

Anca, de lângă tablă, îl fulgeră cu privirea.

Isoscel ia caietul și-l studiază, comentând:

— „MOZAIC SENTIMENTAL“! exclamă ea. Frumos titlu, remarcă, în batjocură. Apoi, dând câteva pagini, privirea îi este reținută de ceva:

— Ia ascultați – spune ea, cu ironie, firește: „Când ai avut prima întâlnire *de dragoste?!*“ Hm! Interesant, nu?!

Elevii izbucnesc în râs.

Profesoara întoarce o altă pagină și continuă să citească, în virtutea inerției:

— „Care este profesorul tău preferat?“

Dar, deodată, figura i se întunecă, fiindcă răspunsul, repetat de câteva ori, în gând, firește, și auzit și de clasă, șoptit de cineva anume, este: „*Socrate*“!

Isoscel închide caietul brusc, după care declară sec:

— Se confiscă!

Întorcând apoi capul spre tablă și văzând ce a lucrat Anca, îi spune „Mulțumesc!“ și o poftește la loc...

8

Luminița Cernea simte că se sufocă de enervare: Isoscel o mustruluiește ca pe un copil:

— Poftim, spune aceasta, purtându-și degetul acuzator peste rubricile cu note din dreptul lui Tudor Șerbescu: 5, 6, 6, 5... 4 – la matematică. Dar – 10, la filozofie!... A, uitasem: și la română – are 8! Cum te preocupi dumneata, ca dirigintă, de elevi? De pregătirea lor generală, mai ales la disciplinele *fundamentale?* Poftim? Ce, astea sunt note? Numai cu *lecturi filozofice* își închipuie el c-o să treacă într-a XII-a?

Între timp, Socrate, care a intrat în cancelarie, pune catalogul în raft, fiind atent, totodată, la observațiile pe care Isoscel i le face Luminiței.

— Cartea i-am confiscat-o, să știi! adaugă profesoara de matematică, arătându-i volumul luat de la Tudor, și până la sfârșitul anului, n-o vede de la mine!...

– Mă iertați! spune Socrate, apropiindu-se și smulgându-i-o din mână: cartea este a mea! Iar vina pentru această situație îmi aparține!...

Luminița se ridică, ia catalogul și părăsește cancelaria... Peste câteva minute, singură în clasă, la catedră, izbucnește în plâns. Pe obraji i se preling lacrimi mari, de ciudă. Deodată, de afară, se aude rumoarea copiilor. Venind de la sport, aceștia intră gălăgioși în sală. Luminița își șterge în grabă lacrimile. Elevii sunt mirați s-o găsească în clasă...

Singur, în sala de festivități, Socrate se plimbă, în acest timp, copleșit de gânduri... Sala este aproape gata pentru „balul bobocilor". Absent, profesorul agață un ornament de o ghirlandă multicoloră cu care este împodobită sala... Apropiindu-se apoi de scenă, aude parcă un glas întristat recitând: „Faldurile gri, de ceață / Tremură pe străzi pustii / Peste ramuri fără viață, / Peste pașii mei târzii.../ Norii stau gata să cadă/ De pe polițe de cer/ Eu măsor aceeași stradă/ Tot mai singur, mai stingher!"

„Oare ce-o fi în sufletul acelui copil? Cum o fi viața lui?" se pomeni Socrate întrebându-se.

„Astăzi, acum, și eu mă simt *singur* și *stingher*, Buzescule!" gândi profesorul... Senzația aceasta, din păcate, o avea de multe ori, căci toate faptele cu care intra, într-un fel sau altul, în relație și care purtau pe ele pecetea unei prosolănii sufletești îl întristau profund, însingurându-l parcă, obligându-l să se retragă adânc în sine... „Cu Isoscel s-a petrecut, fără îndoială, ceva – se gândește, mai departe, Socrate. Viața n-a fost prea generoasă cu ea... Dar, dincolo de asta, nu se poate, undeva, acolo, înlăuntrul ei, *croiala* s-a făcut ceva mai în fugă, n-a existat, probabil, răgazul necesar ca firele țesăturii să se toarcă subțiri și fără noduri... "

Când s-a sunat de recreație, Luminița l-a rugat pe Tudor Serbescu să rămână în clasă. Elevul s-a apropiat, sfios, de catedră. Profesoara răsfoiește catalogul, oprindu-se la pagina cu numele băiatului:

— Tudore – i se adresează ea cu delicatețe –, te rog să-mi răspunzi, dar fără false orgolii: crezi că ai nevoie de ajutor la matematică?

Băiatul, după o clipă de ezitare, răspunde ferm:

— Vă mulțumesc! Mă descurc singur!

— Să vedem! spune Luminița. În orice caz, adaugă ea, te rog să ții minte... un lucru elementar: *dacă vrei să te respecți pe tine, trebuie să-nveți să respecți pe ceilalți!*

9

Ajungând la poarta școlii, Anca se oprește. Elevii trec grupuri-grupuri pe lângă ea.

De pe trotuarul de vizavi, Andrei, fostul elev al lui Socrate, își întâmpină prietena – o colegă a Ancăi – cu un trandafir îmbobocit, pe care i-l oferă, sărutând-o.

Anca le zâmbește, bucurându-se pentru prietenia lor frumoasă, apoi fața i se întunecă pe loc...

— Ce faci, Anca, nu vii? o întreabă colega de bancă, trecând pe lângă ea.

— Te-ajung din urmă! îi răspunde fata lui Socrate, eschivându-se.

Acum, din spatele ei, se aude vocea lui Doru:

— Am primit bilețelul. Văd că ne-nțelegem prin corespondență. Spune, care e *problema?* o întreabă el autoritar... Figura îi dezminte însă duritatea, voită, a glasului.

Anca scoate din geantă o carte:

— Poftim! În ea sunt scrisorile și vederile pe care mi le-ai trimis astă-vară de la mare! Iar aici e „Cârlionț", adaugă fata, întinzându-i o sacoșă.

— Aha! Despărțire definitivă, ca-n romane! spune Doru, zâmbind.

— Tu ai vrut-o! exclamă, cu obidă, Anca.

— Eu?... Dar cine mă pisează toată ziua să fiu *așa*..., să fiu pe *dincolo*, să-nvăț, să ajung premiant..., să-mi fac bun de filozof?!... Spune, cine?!

— Ești nebun de-a binelea! răspunde fata, cu glas înmuiat

— Ce zici? Faci o plimbare cu „nebunul“? o întreabă Doru, prinzând-o, în același timp, de braț.

Ca și cum atât ar fi așteptat, Anca pornește bucuroasă alături de el. Doru îi dă înapoi cartea cu scrisorile și sacoșa în care putea fi zărită șepcuța roșie a lui „Cârlionț“.

10

La volanul „Daciei“ sale, Socrate încearcă să pornească motorul. Nu reușește. Mașina cârâie, tușește, se bâlbâie... Nervos, coboară și deschide capota. Meșterește ceva... Încearcă din nou, răsucind cheia în contact de mai multe ori, dar mașina tot nu pornește. Închide portiera și o ia pe jos...

... Când să plătească ceva într-o „Alimentara“, Socrate dă, în buzunarul din care scoate banii, peste un bilețel cu o adresă. Îl privește o clipă, apoi plătește și pleacă. În ușa magazinului, aruncă încă o privire pe bilețelul pe care îl păstrase în mână și rămâne gânditor. După câteva clipe, pornește pe trotuar...

Acum trece printr-un parc, purtând în mână sacoșa cu câteva cumpărături... Deodată îi vede, pe o altă alee, pe Anca și pe Doru, plimbându-se de mână. Ar vrea să se ducă spre ei..., dar... se stăpânește. Îi lasă în pace...

Cei doi trec mai departe, pe aleea străjuită de flori, și se opresc, așezându-se pe trunchiul unei sălcii, încovoiat cam la vreo șaizeci de centimetri deasupra pământului, în apropierea lacului, pe care se văd fluturând pânzele unor bărci... Doru o strânge pe fată cu brațul drept pe după umeri, îi mângâie cu cealaltă părul și-apoi o sărută, îndelung, pe ochi, pe obraji, pe buze... Anca se supune cu plăcere, zâmbind emoționată...

Înainte de a părăsi parcul, Socrate mai întoarce o dată capul spre ei. Îi vede îmbrățișați... Simte cum parcă o durere fizică îi cutreieră sufletul... Își dă seama că această stare a lui este nefirească... „Ce face Anca e normal, omule! strigă la el un gând cu «capul limpede». A împlinit șapte-

sprezece ani! Toate fetele, la vârsta asta, fac la fel! Oho! Și încă altele...“

„Da, dar ea e *fata mea!*... E *fata* Ilenei... și eu am promis că o să am grijă de ea!...“

„Doamne – îi venea și lui Socrate să spună, așa cum o auzea, de atâtea ori, pe bunica Ancăi, ca și pe biata lui mamă, ce se prăpădise cu doi ani în urmă –, ce complicată e viața!...“ Multe ființe de pe lume îl impresionau pe Socrate, cu deosebire copiii mici – băieți și fetițe... Dar nimic altceva nu egala impresia – pe care nici măcar n-o putea defini clar – ce i-o produceau fetele în perioada în care, din copile, deveneau adolescente. Ce se petrece cu ele atunci, în acei ani, este un adevărat miracol al naturii, al vieții. Viitorul profesor, copil fiind, îl observase la surorile lui mai mari – în special la Gabi, doctorița de mai târziu, mama Mihaelei, care era mai mare decât el cu un singur an și de care fusese foarte apropiat, mai ales în perioada aceea a nașterii și a desăvârșirii miracolului. Pe ei, fiind cei mai mici, părinții îi culcau, de obicei, împreună, în același pat. Așa se învățaseră să nu se sfiască unul față de celălalt: se dezbrăcau și se îmbrăcau în aceeași încăpere, făceau baie, ajutându-se să se spele – unul pe altul... Chiar mai târziu, când au devenit liceeni și se întâlneau, mai ales, în vacanțe, Mihai și Gabi păstraseră același fel de relații – băiatul privindu-și și admirându-și sora ca pe o statuie vie ce se deschidea spre luminile miraculoase ale vieții, rotunjindu-și *mugurii*, chiar sub ochii săi. O cerceta uneori – și Gabi se lăsa astfel cercetată poate și dintr-o oarecare cochetărie, la urma urmei, normală –, o cerceta deci cu cea mai nevinovată intenție, cu un fel de religiozitate – s-ar fi putut spune –, minunându-se de transformările ce se săvârșeau, în puritate și lumină, în fiecare lună, în fiecare an...

Așa o văzuse și pe Anca, pe *Anca lui*, pe care o crescuse singur, de la șase ani și jumătate și căreia, de pildă, îi făcuse baie, el, Socrate, până ce fata împlinise șaisprezece ani. De la Gabi și de la Anca – se gândea Socrate – rămăsese în ființa lui o tulburare înaltă și pură pentru acest mira-

col ce se împlinea în întruchipările pe care, în chip banal, le numim *adolescente*. „Anii aceștia – își spunea de multe ori profesorul – dau pentru totdeauna vieții o aură de noblețe!... Și, tocmai acum, la acești ani, în inconștiența lor, multe fete, alergând înaintea vieții ori neluptând ca noroaiele acesteia să nu le invadeze, se lasă prădate de o *bogăție* ce nu are preț și care nu mai poate fi nicicând recuperată...“ Cu asemenea sentimente în el, pornite din cele două izvoare, ce se numeau Gabi și Anca, ar fi dorit Socrate să ocrotească și să ferească de necazul batjocoririi pe oricare dintre ființele ce poartă în ele *tulburătorul miracol*...

— Anca, tot ai zis că-s nebun..., spune Doru, pe neașteptate. Dar știi tu cât de nebună-i pădurea acum la munte? Ce-ar fi să mergem s-o privim?

Fata e uimită.

— Cum s-o privim? Când?

— Simplu: dăm o fugă sâmbătă, după școală.

— Noi doi? întreabă, puțin speriată, Anca.

— Da! Am eu un unchi acolo, la o cabană. Ne întoarcem duminică seara!

— Dorule, tu chiar ești nebun!

— Sunt! spune el și o sărută, din nou.

Socrate, cu sacoșa în mână, merge absent pe trotuar. Deodată, o mașină oprește lângă el și Mihaela, aflată la volanul unui „Oltcit“, îi strigă, arătând spre sacoșă:

— Îmi place: „Primum vivere...“, filozofia... după masă!

Socrate se oprește surprins:

— Mihaela!

— În persoană și-n delict de furt: dacă mă prinde tata că iar i-am luat mașina...

— Nu e rău pentru un viitor magistrat! se amuză el.

— Te pomenești că vrei să te depun la vreo întâlnire?! îl întreabă Mihaela, deschizându-i portiera din dreapta.

Socrate intră în „Oltcit“ și fata îl sărută.

— Anca ce face?

— Ce faci și tu! Că tu i-ai dat nas!

— Ce să-i faci? Solidaritate feminină! O să te convingi că n-ai dreptate!...

Dându-și seama că ar fi de prisos orice discuție pe asemenea temă, profesorul scoate, din buzunar, bilețelul descoperit la „Alimentara“ și-o roagă pe Mihaela să-l ducă la adresa notată acolo.

— Dar cu „Dacia“ ta ce s-a întâmplat? întreabă fata, cercetând biletul.

— Tușește! Cred că e „gripată“!

Mihaela râde și demarează.

— Ai tăi ce mai fac? întreabă Socrate.

— Meseria de bază, ca și tine: mă dăscălesc, că sunt tot „mică“!

11

Printr-o fereastră deschisă, răzbate vocea unui bărbat care se ceartă cu o femeie...

Socrate se oprește în poartă și se uită peste gard, în curte. Mihaela îl adusese până în apropiere. Coborâse la o încrucișare și-o luase pe strada Lămâiței. Aici era numărul 23: Lămâiței nr. 23 – așa scria în catalogul lui Isoscel, în dreptul numelui lui Buzescu. Își notase această adresă cu gândul de a-i face băiatului o vizită. Voia să se lămurească, să vadă cu ochii lui ce se întâmplă. Plânsul copilului – băiat mare, flăcău în toată regula, pe deasupra și poet, „și-ncă nu prost“, își spuse și acum Socrate – îl impresionase. Trebuie să fie ceva în neregulă! Poate, cine știe?!...

—... Te omor, să știi, se auzi vocea groasă și hârâită a bărbatului... Dacă-mi stai în cale și mai spui ceva, te omor, îți crăp capul cu toporul și te-ngrop într-o noapte-n grădină...

Acum femeia plânge, se vaită și amestecă vorbe chinuite, neclare, printre hohote de plâns...

Oprit în poartă, Socrate mai cercetează o dată adresa de pe bilețel: *Lămâiței nr. 23!* Se uită pe tăblița de pe gard – și

strada, și numărul corespundeau... Îi vine să se întoarcă: „Cine știe peste ce mai dau?“ își spuse el, dar, în aceeași clipă, în loc să plece, mâna apăsă pe clanța de la poartă, aceasta se deschide și profesorul pătrunde într-o curte, în parte năpădită de iarbă; ici-colo, câte o tufă de trandafiri, de lămâiță, câteva crizanteme pe marginea unei alei cu dale din beton, printre care firele de iarbă, buruienile cresc în voie...

Mihai Gavrilescu înaintează cu oarecare strângere de inimă. Mai face câțiva pași... Plânsul femeii se aude acum din ce în ce mai puternic, iar vorbele ei spun despre faptul că „nu mai poate suporta“, că „s-a săturat“, că „au ajuns să nu aibă ce mânca, fiindcă el, bărbatul, dă toți banii pe băutură“...

Tocmai atunci ușa casei se deschide și, în pragul ei, apare, cu un lighean în mână, o namilă de om, cu capul mare și cu chipul parcă tumefiat...

Socrate salută, puțin încurcat, și întreabă:

— Nu vă supărați, aici locuiește familia Buzescu?

— Da! răspunde bărbatul. Eu sunt Buzescu. Dar dumneavoastră cine sunteți?

— Profesorul fiului dumneavoastră, Gavrilescu!

— Și ce doriți? întreabă omul, cu glas dușmănos.

— Să stăm puțin de vorbă, dacă se poate! În legătură cu copilul...

— Ce vă interesează? Credeți că eu nu știu că are note proaste? răspunde, agresiv, Buzescu. N-am pus bine rețeveiul pe spinarea lui... Dar lasă...

— Nu-i vorba despre asta..., încearcă Socrate să-i explice... Am impresia că se petrece ceva cu el... Poate că aici, acasă, are unele probleme... Știți, eu aș vrea să-l ajut...

— Da' cine ești dumneata, dom'le, să te bagi în viața oamenilor?... se repede, cu vorbele, Buzescu și, punând ligheanul plin cu apă jos, pare dispus să se răfuiască și altfel cu profesorul... Du-te, dom'le, de aici și vezi-ți de treaba dumitale... Că vă știu eu... Toți faceți pe grozavii!... Auzi?... „Dacă are probleme?“... E leneș, asta e problema! Lasă, c-o să-i arăt eu...

În ușa rămasă întredeschisă, apare, pentru câteva clipe, capul elevului Adrian Buzescu. Văzându-l pe Socrate, bălăcărit de tatăl său, chipul îi este, pe loc, cuprins de spaimă. De rușine, se retrage repede în cameră.

Profesorul, înțelegând că nu e cale de dialog normal cu un asemenea om, bâlbâie o scuză și iese, dezamăgit, din curte. O pornește, abătut, de-a lungul străzii. Pe chip i se citește o mare amărăciune...

— ... Cine e, mă, ăsta? îl întreabă tatăl pe Buzescu cel mic, scuturându-l de piept.

— Profesorul nostru de filozofie! răspunde băiatul, timorat.

— Parcă ziceai c-aveți alt diriginte...

— Păi, nu-i dirigintele nostru...

— Și-atunci ce s-amestecă, mă, unde nu-i fierbe oala? Ei, las' că mă duc eu să-l reclam. Îl învăț eu minte!

Ochii băiatului se aprind:

— E cel mai bun profesor al nostru, tată! Să știi că, dacă-l reclami, eu nu mă mai duc la școală.

— Îți bag eu mințile în cap și ție – spune el, trăgându-i o palmă și dându-l grămadă, peste pat...

12

Socrate se plimbă nervos prin cameră. Când sosise acasă, n-o găsise pe Anca. De-atunci trecuse încă o oră...

— Ți-am spus să te ocupi mai mult de ea! S-o supraveghezi mai din scurt. Tu ești bărbat, n-ai cum să-ți dai seama ce se-ntâmplă cu fetele la vârsta asta... Cine știe pe unde umblă!... se vaită bunica, din pragul camerei profesorului.

Socrate e pe punctul să izbucnească. Vorbele bătrânei vin să pună gaz peste văIvătaia din el...

— Buno, te rog! N-am chef de discuții! spune, stăpânindu-se...

Femeia iese bombănind...

De fapt, nu teama că Anca ar putea „să facă cine știe ce" – cum aruncase bunica o vorbă, mai înainte – îl frământa. Avea încredere în ea, era un copil serios și echilibrat. Și-apoi o

lată deșteaptă ca Anca putea să cumpănească singură lucrurile: adică – *ce* se cuvine și *ce* nu, *când*, *cum?!*... Deși, în viața lui, văzuse atâtea fete deștepte și „cu cap“ pierzându-și-l la cea mai ușoară suflare de vânt și încă la una plină de miasme, *otrăvită*...

Îl intriga însă faptul că Anca începuse să depășească niște limite... *de timp*, mai întâi... Pleca, de pildă, undeva și nu mai respecta ora la care promisese că se întoarce... Venea, se scuza, sau nici măcar atâta nu făcea, și gata! Hotăra apoi de una singură ce să facă și cum să procedeze cu viața și cu timpul ei... Sigur, era un reflex al spiritului în care Socrate însuși o crescuse: să fie responsabilă pentru faptele săvârșite, să știe că *ceea ce este* sau *va deveni* reprezintă întâi și întâi expresia valorilor de dinăuntru ale ființei și a concretizării acestora în forme – ale spiritului sau ale materiei –, forme care să fie însă capabile să treacă dincolo de hotarul clipei, să rămână!...

Iată că ea se încăpățâna, de data aceasta, să-i demonstreze că tânărul acela e altfel decât îl vede el, decât îl simte... Aproape că s-ar fi bucurat să fie înfrânt acum. Până una-alta însă, nimeni nu putea să-l convingă – prin fapte – că lucrurile, în ceea ce-l privește pe Doru, sunt pe de-a-ntregul în regulă... De ce să nu recunoască, se aduna în această judecată și un element ce ținea de orgoliul său – serios afectat: și-ar fi dorit s-o vadă, s-o știe pe Anca îndrăgostită de un altfel de tânăr (și aici nici nu mai adăuga amănunte, pentru că *tipul* ce intra în tiparul dorințelor sale presupunea neapărat: disponibilități intelectuale și sufletești deosebite, preocupare pentru o profesie care să-ți solicite valorificarea și potențarea permanentă a acestor capacități, imagine cel puțin agreabilă în afară, comportare tandră... etc. ... etc. ...). Sigur, recunoștea că era o croială dintr-un material ce reprezenta, într-un fel, idealul, dar asta era! De data aceasta plătea tribut ipostazei de tată. Nu putea suporta gândul că cel căruia Anca îi încredința *miracolul* – pe care el îl ocrotise ceas de ceas, zi și noapte, în atâția ani, ajutându-l, și cu puterile lui fizice și sufletești, să înflorească – e unul

care învârte, toată ziua, o rachetă în mână, chiar dacă o învârte bine, asta recunoștea, și care, în toate celelalte privințe nu se ridică mai sus de „genunchiul broaștei“... Încă o dată: s-ar fi bucurat nespus ca *el* să greșească, iar realitatea să fie aceea pe care o susține Anca... Speranța în această privință însă nu prea îndrăznea să-și înalțe capul...

Deodată sună telefonul. Socrate se repede și ridică receptorul...

— Ce cămin? Nu e nici un cămin! Greșeală! aproape că strigă el și închide nervos.

În acel moment, în casă intră Anca. Chipul lui Socrate se destinde pentru o clipă. Se așază la birou și se preface că citește ceva cu interes.

— Bună, tată! spune fata, băgând capul pe ușă.

— Ei, cum a fost? întreabă profesorul, uitând parcă de toate frământările sale de până atunci.

— Bine! M-am plimbat prin parc..., și Anca se duce în camera ei.

Rămas singur, Socrate închide, cu un gest energic, cartea... Din camera fetei se aude muzică la casetofon...

După câteva clipe, Anca își face din nou apariția. Intră în cameră, se apropie de tatăl său, îl sărută pe obraz, mângâindu-l, în același timp, pe cap, ca pe-un copil necăjit. Se așază, apoi, într-un fel de scaun-balansoar, în care Socrate „se legăna“ atunci când era foarte obosit și voia să-și limpezească gândurile. Mișcările acelea, cu înălțări și coborâri domoale, îl ajutau parcă să-și spele mai repede încordările...

Acum Anca se leagănă în balansoar, privind, pierdută, prin fereastra camerei.

Socrate se preface că n-o bagă în seamă.

— Tată – spune ea, după câteva minute de tăcere –, ai văzut culorile de-afară?... E o *nebunie* de toamnă!... Îți dai seama ce poate să fie acum la munte?...

Profesorul, mușcat de inimă, lasă cartea și-o privește atent...

— Poate facem și noi o plimbare cu mașina..., spune el. () luăm și pe bunica.

Fata însă nu-l aude...

— Știi ce mi-a spus o colegă? își continuă ea gândurile și... *strategia*... Vrea să plece cu prietenul ei la munte. Are el un unchi acolo, la o cabană. Se-ntorc duminică seara, cu trenul! Trebuie să fie foarte frumos!... Nu-i așa, tată? întreabă Anca, după ce debitase vorbele acelea aproape pe nerăsuflate, de teamă ca Socrate să n-o întrerupă cumva...

Acum aștepta speriată, fără să-l privească în ochi...

— Eu, dacă aș fi tatăl fetei *aceleia* – se auzi glasul profesorului, subliniind parcă fiecare cuvânt – nu i-aș da voie!...

Anca simte ceva răsucindu-se în ea... N-avea, bineînțeles, de gând să plece singură cu Doru la munte... Înțelegea și dreptatea rostirii acelui răspuns din partea tatălui ei. Și, totuși, ceva o deranja cumplit... L-ar fi vrut pe el, Socrate, pe marele Socrate, care știa atâtea despre ființa umană și care a fost în stare de atâtea – în sens pozitiv, adică de înțelegere, de ajutor, de sacrificii –, l-ar fi vrut acum, când era vorba despre ea, mai înțelegător, mai elastic! Ori el tocmai *acum* devenea scorțos, casabil! Și asta însemna – pur și simplu – că n-are încredere în ea! „Păi, așa mă cunoaște el pe mine?“ se revoltă sufletul fetei...

— Da' de ce? întreabă fata, cu o anume vehemență, determinată de starea în care se afla.

— Fiindcă nu se cuvine ca o fată ca ea să plece singură cu un băiat la munte! răspunde Socrate clar și apăsat.

— Astea sunt prejudecăți! strigă Anca, ridicându-se din balansoar. Și, dacă fata *aceea* sunt eu? mai spune ea, înfruntând privirile, mirate, ale tatălui.

Profesorul nu se mai poate stăpâni și-i trage o palmă peste obraz. Apoi încremenește, dându-și seama de gravitatea gestului...

Din ochii fetei țâșnesc lacrimi...

Îndârjită, îndurerată, îi întoarce spatele și iese trântind ușa. Socrate pornește în urma ei, dar se oprește. Se-ntoarce și ridică, brusc, receptorul telefonului. Formează un număr:

— Alo, Mihaela? întreabă el.

— Da, unchiule! se aude în receptor vocea studentei. Ce s-a mai întâmplat?... Iar probleme? adaugă ea cu puțină ironie...

Socrate, tulburat, renunță la ceea ce voia să-i comunice...

— Nu... Nimic! spune el... Iartă-mă că te-am deranjat!...

13

Într-o stație de tramvai, din apropiere de liceu, Doru o așteaptă pe Anca. Elevii trec grăbiți spre școală, aproape fără să-l bage în seamă. Băiatul se bucură pentru că scapă de ironiile lor.

Când o vede pe Anca, îi iese înainte...

— Am cumpărat la accelerat două locuri. Astă-seară la optsprezece și treizeci de minute. Nici în două ore – suntem la Predeal...

Anca nu spune, deocamdată, nimic...

Pe lângă ei, trece Isoscel. Cei doi o salută.

— Bună dimineața! răspunde profesoara, privindu-i cercetător.

Doru se uită amuzat în urma lui Isoscel, apoi îi zâmbește fetei.

Anca pare însă preocupată. Pornesc împreună spre intrarea în liceu...

În ziua aceea Socrate avea ore după-amiaza. Dimineața nu se întâlnise cu Anca, de fapt n-a ieșit din camera lui, când ea a plecat la școală. Lucrase toată noaptea. Nu putuse să închidă ochii nici măcar o oră...

Așteptase cu inima în gât ca fata să-i deschidă ușa și să-i spună „Bună dimineața!“... Dar ea n-o făcuse.

Bătrâna, neștiind ce se petrecuse aseară între ei, o privea cu mirare.

— Lucrează, e foarte ocupat, nu-l mai deranjez! spusese Anca și plecase.

Acum, la prânz, se petrecuseră pe drum. Anca era în tram-

vai, cu Doru, iar Socrate pe trotuar. Păşea gânditor printre oameni, nevăzând pe nimeni în faţa sa.

Fata ar fi sărit din tramvai, dacă ar fi putut, şi-ar fi alergat la el...

— Nu e Socrate? a întrebat-o Doru, observând-o uitându-se după el.

— Ba da! a răspuns fata, cu răceală.

— I-ai spus? Ce-a zis? Sper că ţi-a dat binecuvântarea!

— Bineînţeles! *Cu mâna dreaptă!*

— Atunci e-n regulă! Cine ştie, poate, până la urmă, învaţă şi el să joace tenis!

— Da, săracu', mai învaţă şi el câte ceva! „Vai de părinţii care nu învaţă nimic de la copiii lor!"...

— Când vei intra în împărăţia de ozon, în seara aceasta, o să ţi se topească toţi ţepii, „domnişoară Socrate", ai să vezi!...

— Da' unde pleci, maică, de-ţi faci bagajele? o întreabă, cu mirare, bătrâna, văzând-o îngrămădind, într-o geantă de voiaj, câteva lucruri, printre care o pijama, pastă şi periuţă de dinţi, săpun...

— Ştie tata! O să-ţi spună el! Sărut mâna, bunico! răspunde Anca, sărutând-o pe obraz şi îndreptându-se spre uşă.

— Şi când te întorci?

— Mâine seară!

— Mâine seară?! se miră bătrâna, cu disperare... Maică, aţi înnebunit cu toţii – şi tu şi taică-tău!... Dacă el te lasă... să te duci aşa, de capul tău...

— Pa, bunico! Şi fii liniştită! Nu mă mănâncă nimeni! Iar dacă încearcă cineva, moare, că sunt otrăvită! Hai, pa! Şi fii cuminte!...

— Maică, maică! a început să se vaite bătrâna, ştergându-şi lacrimile cu şorţul pe care-l purta aproape tot timpul în faţă... S-a întors lumea pe dos! Copiii nu mai ştiu nici de ruşine, nici de frică, de nimic! Iar părinţii stau cu mâinile-n sân! Ba nu, fac ceva: *filozofie!*...

14

În fața Gării de Nord, Anca privește prin fereastră, înainte de a coborî din troleibuz. „O fi sosit?“ se întreabă ea... Se înțeleseseră să se întâlnească în fața biroului de voiaj de pe peron...

Intră în marele hol, cu acoperiș de sticlă, al gării... La megafon se anunță plecarea unui tren. Pe chipul fetei se poate citi o anume neliniște... Trece, mai departe, printre oameni, din ce în ce mai nesigură.

Deodată, se aude strigată. Întoarce capul și chipul i se destinde: este Mihaela. Anca pare bucuroasă, pentru că, în această masă de oameni necunoscuți, fiecare având drumul său însă, întâlnește o figură familiară.

— Sper că lași prostiile! Ce naiba, ești fată mare, scumpa mea verișoară! îi spune Mihaela, prinzând-o de braț.

— Dacă pentru asta ai venit – îi replică, tăios, Anca –, poftim o mie șase sute de lei: metroul! Și pentru întoarcere!

— Anca, am crezut că ne-am înțeles, insistă Mihaela.

— Și eu am crezut că ai priceput: fac ce vreau!... Și-acum – pa! Te rog să nu te ții după mine! adaugă ea, pierzându-se în mulțimea de oameni.

N-o trimisese Socrate, nici măcar nu vorbise cu ea. Mihaela aflase nu știu cum, o sunase pe Anca „să-și bage mințile-n cap“, dar degeaba. Alergase, atunci, la gară, sperând s-o oprească astfel. Însă nici aici...

Când a aflat că Anca a plecat la munte, Socrate a simțit că s-a rupt ceva în el, ceva ce ținea părțile de dinăuntru la un loc și care, acum, alerga, fiecare, în altă direcție... Avea, așadar, senzația de desfacere în bucăți, de pulverizare... „Hm! își spuse profesorul: și viață, și moarte – la un loc! Hotar de umbră-ntre ele! Părere – și albul e negru, iar negrul niciodată nu va mai căpăta puritate de nea!“... Ochii din fotografia de pe masă priveau senini, gânditori... în lumină!...

„Nu te temi?“ a întrebat-o Socrate pe Ileana lui. Zâm-

betul ei a rămas neschimbat. Doar un ecou, ca un abur, a ajuns, totuși, până la el: „Să ai grijă de ea, Mihai! Ancuța noastră e un copil bun!... Va avea multă nevoie de tine, mai ales când se va face mare! S-o ajuți, Mihai! De-acum înainte, tu îi vei fi și *mamă*, și *tată*! Să nu uiți, Mihai! Îmi promiți?“

Mâinile profesorului se strâng, neputincioase, între genunchi...

La un moment dat, Anca aude:

— Să ai grijă, mamă! În tren e curent, să nu răcești! Întoarce capul și vede cum un băiat, cam de vârsta ei, își ia rămas-bun de la părinți...

Acum e depășită de trei soldați care merg în formație, având în frunte un ofițer...

„În acest copleșitor haos, se pare, totuși, că fiecare rotiță se învârte la locul ei, în marele angrenaj“ – îi șoptește parcă un gând...

„Anca, tu știi cât de nebună este pădurea acum la munte? Ce-ar fi...“

„U-iu-iu!“... îi venea să strige și să se dea peste cap, să se rostogolească prin iarba încă verde, pe lângă brazii înalți cu trupuri de „feți-frumoși“ și cu brațe încărcate de toate aromele și de speranțele lumii!...

„U-iu-iu!“... îi venea să strige..., dar Doru o urmărea și ea alerga, cu părul, ca soarele, despletit, fluturând în boarea vântului parfumat, alerga și râdea de răsunau munții și văile... și inimile... Da, mai ales inimile lor gâlgâiau de râsul acela fericit, când s-au întâlnit și Doru o strângea frumos la piept, sărutându-i, ca altă dată, părul, și ochii, și obrajii, și buzele..., sorbindu-i parcă respirația, sufletul...

„U-iu-iu...!“ țipă o locomotivă din apropiere, și Anca tresări, tocmai atunci observându-l pe Doru, care o căuta cu ochii, privind pe deasupra oamenilor...

Când o zărește, îi face semn cu mâna, bucuros, alergând spre ea... Mirat, își privește însă pantofii, bascheții de fapt, cu care este încălțat, și care – nu se știe ce-au pățit – de-l

proiectează așa, ca pe-o minge, purtându-l când spre un brad, când spre altul, mereu în contratimp cu mișcările pe care Anca le face, astfel că, deși ar dori din toată inima, iată – nu se poate apropia de ea. Fata râde și aleargă, în zigzag, spunându-i cu glasul ei, ca un clopoțel de argint: „Degeaba, nu mă prinzi! Hai, prinde-mă! Prinde-mă, dacă poți!“ Hotărât să facă ceva, Doru se oprește, gândindu-se că ar fi mai bine să-și scoată bascheții din picioare: „La urma urmei, cred că ei poartă toată vina!“ își spune băiatul. Dar, tocmai atunci, o gură de vânt mai puternic îl soarbe și-l izbește de trunchiul unui brad imens...

— Cască ochii, măi băiatule, nu vezi pe unde mergi? îl apostrofează cineva, din apropiere, un bărbat masiv, de al cărui rucsac, purtat în spate, Doru se lovise, fără să vrea...

Anca îl întâmpină cu un zâmbet. Băiatul se apropie de ea și-o sărută, în grabă, pe obraz.

— Hai, că-n cinci minute pleacă! Ai întârziat!

— Dorule, știi ceva? îi spune fata... Nu mai mergem!...

— Cum „nu mai mergem“? Ești nebună?

După un moment de descumpănire, băiatul o întreabă:

— Și cu biletele ce facem?

— Le vindem! Hai, repede, poate mai sunt oameni la casă, care au nevoie de ele. Hai!...

Amândoi pornesc în fugă spre una din casele de bilete, aflate în apropiere...

... În camera lui, Socrate stă în fotoliu, cu capul rezemat și ochii închiși. Pare o statuie a durerii și a neputinței... În jur, totul parcă a încremenit...

În această tăcere desăvârșită, un zgomot nedefinit se aude. Socrate întredeschide ochii. Deodată, zgomotul capătă concretețe, dovedindu-se a fi scârțâitul ușii de la intrarea în apartament. Profesorul ascultă și nu-i vine să creadă. Dar, în această clipă, Anca ciocănea în ușa camerei și, deschizând, îi spune, cu seninătate, ca și când nimic nu s-ar fi petrecut:

Bună, tată!

Apoi închide ușa, retrăgându-se în camera ei, unde dă drumul la muzică.

Socrate rămâne nemișcat în fotoliu. Peste câteva clipe, își trece palma pe frunte, îndepărtând dintre cutele sufletului o mare povară...

Capitolul IV
1

Pe scenă, formația de muzică „Liceenii“ interpretează ultima parte din „Marșul bobocilor“, compoziție inedită creată de elevii din orchestră special pentru această festivitate. Mihai cântă la chitară, Ionică la baterie, Șerban la orgă electronică, iar Geta e solistă.

Laitmotivul melodiei este preluat de întreaga sală – elevi și profesori... Spectacolul se încheie în ropot de aplauze.

Directoarea, însoțită de Doina Pușcariu, se apropie de Socrate și Luminița, care se aflau undeva, lângă scenă.

— Am avut emoții, dar a ieșit minunat! exclamă directoarea! Vă mulțumesc! Ați făcut un lucru frumos – se adresează ea, mai departe, celor doi profesori.

— Și unde mai pui că, de când cu melodia asta, mă simt și eu „boboc“ – spune Socrate, amuzat.

— Cam tomnatici „bobocii“ noștri, domnule profesor! glumește directoarea.

În acest timp, Socrate vede în ușa sălii de festivități pe Alexandru, pe Ioana și pe Andrei făcându-i semne.

Acesta le răspunde bucuros, apoi, întorcându-se spre directoare, o roagă să le permită celor trei „veterani“ ai școlii să participe și ei la sărbătoarea dată în cinstea noii promoții intrate în liceu.

— Cu mare plăcere! răspunde directoarea. La urma urmei, nu-i minunat să știi că n-ai fost uitat de foștii tăi elevi?

Directoarea și Doina Pușcariu se îndreaptă spre un alt colț al sălii.

Orchestra atacă o melodie ritmată. Elevii încep să danseze.

Luminița Cernea, rămasă, din nou, singură cu Socrate, îl „înțeapă“ cu simpatie:

— Sunt sigură că dumneavoastră și ca „boboc“ ați fost tot precoce!

— De data asta n-ați nimerit-o! Când eram ca ei nu știam nici măcar să dansez...

Luminița se amuză.

De ei se apropie Alexandru și Ioana. Socrate îi recomandă:

— Ei sunt Ioana și Alexandru, studenți, foștii mei elevi, spune el cu mândrie. Ea e medicinistă, el, la Construcții!

Tinerii se înclină în fața Luminiței.

— Ei, construiești ceva? îl întreabă Socrate pe Alexandru.

— Deocamdată, proiecte!

— Suntem la... temelie! zâmbește Ioana.

— Vezi să nu te-nchidă-n ziduri ca pe Ana lui Manole! glumește Socrate.

De ei se apropie acum Andrei, care-i fotografiază.

— Ce e, Andrei, tot cu „certificate pentru posteritate?“ întreabă profesorul.

— Ce s-ar face viitorul fără prezent, domnule profesor?

Alexandru începe să danseze cu Ioana... După puțin timp, melodia ritmată se termină și orchestra începe un tango. Mijlocul sălii rămâne, pentru câteva minute, liber. Apoi, din ce în ce mai multe perechi se prind în dans.

De undeva, dintr-o latură a sălii opusă față de Luminița și Socrate, Isoscel, rămasă singură, urmărește, cu alți ochi decât până acum, legănarea armonioasă a elevilor ce se perindă prin fața sa. „Zbânţuiala“ de până atunci – cum o numea ea – nu-i plăcea, i se părea caraghioasă, fără alt rost în afară de acela de a fi prilej de descărcare a impulsurilor ce clocotesc în vinele anilor tineri. Văzând sutele de perechi de tineri fericiți, pe chipul profesoarei se citește o caldă nostalgie, regretul pentru un timp care a fost cândva. Ochii i se umezesc, de parcă și-ar evoca imagini ale trecutei ei tinereți.

— Ei, așa da! exclamă, cu emoție, Isoscel...

Tangoul se termină. Profesoara se află încă sub impresia emoției pe care a trăit-o. Directoarea trece pe lângă ea, însoțită de Luminița...

— Mi-a plăcut cum au dansat copiii – spune Isoscel, cu glas gâtuit. Mi-au adus aminte... ehe... de anii când eram și eu ca ei... Dansam..., cântam... Au trecut toate!...

— Nu știam că aveți voce – spuse, plăcut surprinsă, directoarea.

— Trei ani am cântat la Operă!

— Chiar la Operă? întreabă Luminița.

— Ei, în cor! răspunde, cu modestie, Isoscel... Matematica după aceea am făcut-o...

— Înseamnă că ne-ați putea..., reia directoarea.

— Dac-ar fi fost așa, numai între noi... Altfel, nu cred că e potrivit... Râd copiii ăștia de mine!

— Ba, dimpotrivă – intervine Socrate –, eu cred că elevii ar fi bucuroși să vă cunoască... mă rog, și altfel...

— Și eu cred! întărește directoarea ideea.

Lui Isoscel îi lucesc ochii. Stă o clipă în cumpănă, apoi spune:

— Aș cânta o arie dintr-o operă. Tot nu se prea duc copiii...

Andrei, care tocmai își poza prietena într-un grup de elevi, este abordat de directoare:

— La ordin! răspunde băiatul.

— Andrei, doamna profesoară va cânta ceva – anunț-o tu! spune directoarea, făcând semn orchestrei să nu înceapă o nouă melodie.

Andrei se urcă pe scenă, ia microfonul, își drege glasul și anunță ceremonios:

— *Stimate boboace şi stimaţi boboci*, urmează... surpriza serii!...

Toți elevii s-au întors către scenă și așteaptă curioși... Isoscel apare. Andrei îi întinde mâna – în aplauzele membrilor orchestrei – și o conduce către pian.

După o clipă de uluială, sala întreagă izbucnește în ropote de aplauze.

Andrei îi face lui Isoscel o fotografie. Fața profesoarei este cu totul alta: pare un zâmbet speriat, inundat de lumină.

Doru, din sală, îi face semn Ancăi:

— Pst! Pst! Regina „bobocilor“!

— Hopa! Tu ai matricolă? punctează, ironic, elevul Georgescu, făcând semn cu cotul unui coleg.

— Să știi că ne face un nou regulament de dans! răspunde în șoaptă acesta.

Emoționată, Isoscel începe să cânte la pian, însoțind melodia cu o voce plină, caldă, cu vibrații dramatice, impresionante...

În sală se declanșează rumoare.

Elevii, grupuri-grupuri, comentează în șoaptă:

— Ia uite ce chestie! exclamă Doru, pe jumătate cu admirație.

— Dom'le, e ea? se face că se șterge la ochi Georgescu, din clasa lui Socrate...

Colegul de-alături potrivește „șarful“ cu pumnii făcuți binoclu:

— Ea e, mă!

— Asta nu e Isoscel! îi șoptește Ionică lui Mihai. E o cântăreață deghizată-n Isoscel!

Simțind rumoarea sălii, profesoara continuă să cânte, dar cu o ușoară crispare.

— Fraților, cântă! spune Doru, mimând uluiala totală.

— Ia tăceți, măi, se-aude în șoaptă vocea Ancăi, de lângă el.

— Al naibii să fiu dacă nu le zice bine! afirmă Tudor.

Ioana și Alexandru ascultă cu interes, într-un colț al sălii:

— Extraordinar! exclamă Ioana, sincer impresionată. Cântă foarte frumos!... Și eu care credeam că n-are pic de suflet!

— Femeile sunt totdeauna pline de surprize – răspunde Alexandru.

Sala e câștigată din ce în ce mai mult de vibrația sinceră a interpretării. Acum toți elevii ascultă, în tăcere deplină, impresionați de căldura pe care o degajă aria interpretată de Isoscel. E aria Polinei din „Dama de pică“, de Ceaikovski.

Parcă simțind comuniunea ce s-a născut între ea și sală, profesoara cântă cu și mai multă dăruire, emoționându-se

ea însăși. Muzica e răscolitoare, iar cuvintele, simple, vorbesc despre un vis pierdut – tinerețea apusă: „*Prietene dragi, cântaţi/ Zglobii şi uşurele/ Spre slava tinereţii ne-ncetat./ Dansaţi,/ Dansaţi!/ Şi eu am fost ca voi/ În zorii vieţii mele./ Cântatul m-atrăgea/ În ritmu-i fermecat./ Eram atât de fericită,/ Dar, vai, din visul meu/ N-a mai rămas nimic,/ N-a mai rămas nimic,/ Decât tristeţea,/ Tristeţea, tristeţea!*“...

Glasul dramatic și cald începe să-i tremure ușor, ochii i se umezesc, pentru ca, după câteva clipe, lacrimile să înceapă să-i curgă pe obraji... Isoscel cântă mai departe, plângând... Cu siguranță că a uitat unde se află... Pagina de cântec este parcă o pagină din propria ei viață, o pagină caldă, precum durerea născută dintr-o rană rămasă vie, oricâte strădanii s-au consumat, în tot atâtea zadarnice forme, ca s-o îngroape... „*N-a mai rămas nimic,/ Decât tristeţea,/ Tristeţea, tristeţea!*“...

O dată cu stingerea ultimului acord, sala a izbucnit în aplauze frenetice. Strigăte de „Bravo!“ se aud din toate părțile. Profesoara, trezită din acel vis de încântată suferință, privește puțin speriată în jur, ștergându-și, fără nici o jenă, cu dosul palmei, lacrimile ce-i mai curg încă. Coboară de pe scenă, sprijinită de Andrei.

Dând cu ochii de directoare, rostește jenată:

— Vă rog să mă scuzați... N-am vrut... dar așa e când răscolești...

— Ați cântat foarte frumos. Ne-ați emoționat pe toți. I-ați auzit pe elevi ce încântați au fost? Vă felicit!

— Aveți o voce caldă, cu un timbru plăcut, dramatic, doamnă profesoară – spune și Luminița. Mi-a plăcut mult!...

— Mă scuzați! repetă Isoscel, grăbindu-se să iasă din sală, pentru că simțea iarăși lacrimile mijindu-i printre gene.

Socrate pornește în urma ei...

Între timp, veselia a pus, din nou, stăpânire pe întreaga sală... Anca și Doru trec pe lângă Rodica, aflată în dans cu un alt partener. Este îmbrăcată ușor extravagant, iar o parte din păr îi este împletit în codițe subțiri. Rodica sesizează interesul lui Doru și îi face semn complice. Dar și Anca observă și-l pune la punct, în stilul ei direct:

— Dacă te interesează Rodica, în pauză!

— Dacă n-ai cicăli... n-ai fi tu!...

Socrate se întoarce lângă Luminița:

— I-am găsit un taxi lui Isoscel. Era foarte afectată – o informează el.

După câteva clipe, în care cei doi privesc amuzați spre tinerii cuprinși în vârtejul dansului, Socrate se adresează Luminiței, zâmbind:

— Știi ceva? Mai c-aș face și eu o „trăsnaie", ca Isoscel.

— Dumneata, „trăsnăi"? întreabă profesoara, amuzată.

— Eu, de ce nu? Uite, m-aș duce la orchestră – declară el cu voită emfază – și le-aș cere băieților să cânte ceva de Strauss. Apoi te-aș invita la dans și, cu dumneata în brațe, pierdut în vârtejul valsului, cine știe, poate că *spațiul* și *timpul* ar înceta să mai existe?!... Măcar pentru mine!..., glumește el.

Luminița îl privește lung.

— Și cine te oprește s-o faci? îl incită tânăra profesoară.

Auzind răspunsul, Socrate își compune o figură serioasă, își încheie haina și, când să facă plecăciunea de invitație la dans, Tudor, care nu observase intenția profesorului, se apropie de ei:

— Doamnă profesoară, i se adresează el politicos, nu vă supărați, dansați cu mine?

Gestul lui Socrate rămâne suspendat... Luminița stă o clipă pe gânduri, întoarce privirea spre el, apoi îi răspunde lui Tudor:

— Dacă ții tu neapărat...

— Vă mulțumesc! răspunde băiatul...

Socrate rămâne singur, stingher, în margine de sală. În spatele său, întâmplător, pe un perete se află un desen pe care scrie: „La țintă!", și în mijlocul unui cerc: „nota zece"! Așa cum stă, rezemat aproape de perete, nu se mai vede decât înscrisul: „La țintă!" deasupra capului său...

Tudor dansează cam stângaci cu Luminița... Este cuprins, de fapt, de o teribilă emoție. Nici nu-i vine să creadă că avusese curajul acestui gest, adică s-o invite la dans. La

drept vorbind, era puțină obrăznicie în ce făcuse el. Profesoara putea foarte bine să-l refuze. Și-apoi mai era acolo și Socrate. Cum de nu se gândise?!... Extraordinar! Abia acum realiza gogomănia pe care o făcuse: fusese de-a dreptul nepoliticos cu profesorul său. El își pusese în gând să danseze cu diriginta, o pândise mai mult timp, stând mereu în preajmă și, când a crezut că e momentul potrivit, se înființase în fața ei...

— Ce dansezi așa, ca un băț? îl întreabă Luminița, zâmbindu-i.

— Vă rog să mă iertați... sunt atât de speriat..., bâlbâi băiatul.

— De ce?

— Cred c-am făcut o prostie... că nu se cuvenea... Vă mulțumesc mult c-ați acceptat! Dacă mă refuzați...

— Ce era dacă te refuzam? Aș fi putut s-o fac, nu? Mai vezi tu vreo profesoară dansând cu elevii?!...

— Bine, dar dumneavoastră...

— Eu? Eu ce sunt? Nu-s profesoară?

— Da, dar sunteți tânără... și...

— Și... (Luminița „se juca“ cu el, îl iscodea să vadă, într-adevăr, ce gândește...)

— Ei, știți dumneavoastră..., spuse băiatul cu obrajii în flăcări...

— Ce să știu? La ce te referi?

— Nu știți că sunteți... frumoasă?

— A, asta era? Deci ție îți place să dansezi numai cu femei... frumoase?

— Doamnă dirigintă..., vreți să mă omorâți de tot?

— De ce? Văd că te-ai mai înviorat puțin... Asta am și vrut... să-ți scot bățul acela pe care-l înghițiseși... și te făcuseși „stâlp“!

Tudor și diriginta trec acum, în dans, pe lângă Anca și Doru...

— Te-ai prins? Lui Socrate îi place de mine, cum dansez! îi șoptește Doru fetei.

— De unde știi? întreabă ea, crezând că vorbește serios.

— Uite-l pe tușă... Te ține sub observație... Nu cumva *fetița* domniei sale s-o apuce pe căi greșite!...

— Dorule, te rog, să nu-l mai amestecăm pe tata în treburile noastre! spune Anca, cu tristețe în glas.

— A, da! Uitasem... Că nu datorită lui n-ai mai plecat tu la munte.

— Ți-am spus foarte clar: a fost decizia mea!

— Decizia ta dictată de tăticu'!

— Te-am rugat de-atâtea ori să nu-l mai jignești...

Drept răspuns, Doru se uită, din nou, cu insistență, spre Rodica, urmărind suplețea cu care aceasta dansează, întorcând, din când în când, capul spre el și zâmbindu-i provocator...

Anca este evident jignită de atitudinea lui...

— Dorule, dacă e bravadă – e de prost gust! Iar dacă te interesează cu adevărat fata, ești liber să faci ce vrei!..., spune ea, hotărâtă.

Doru se oprește din dans.

— Ești geloasă? o întreabă el, ironic, arborând un aer de superioritate.

— Nu, indignată! Te-am mai rugat să renunți la pază! Să fii ceea ce ești! *Ceea ce cred eu că ești!...*, adaugă Anca îndurerată.

Doru fierbe... Anca țintise drept în locul în care „armura" lui nu se „încheia" perfect...

Fiindcă nu era zi în care gândurile lui să nu se bată cap în cap... Și totul pornea... de la *totul!*... Ar fi vrut să spună de la Anca, fiindcă ea... era *totul* pentru el... Dar cum să-i spună că *nu va fi* niciodată cum și-l dorea ea? Nu va fi pentru că *nu va putea!* Mai întâi că nu spera nicicum să ajungă vreodată ca Socrate să-l primească așa, pe porțile cele mari, în sufletul său. Și, pe drept! Pentru sport, el trebuia să muncească foarte mult! În această situație, povestea cu ceea ce-i spunea el Ancăi... despre „culoarul" său nu era o vorbă goală. Ca să poată să lunece bine și frumos, să alunece *în sus* pe acest culoar, îi trebuia muncă, nu jucărie. Iar el o făcea și simțea că e în stare s-o facă și în continuare bine,

tot mai bine... Pentru altele însă – îi rămânea, din păcate, foarte puțin timp. Celelalte „culoare“, în acest caz, se îngustau tot mai mult, iar când el era scos de pe *al lui*, nimerind ori trebuind să intre pe un altul, simțea că nu prea încape, că se lovește de pereți, că tropăie, că hodorogește... Și acest lucru nu putea să-i placă Ancăi, nici lui Socrate... Venea acasă obosit, sleit de la antrenamente... Ar fi dormit... „să se scufunde patul cu el“. Dar n-avea când, nu-și putea permite. Punea mâna pe matematică, pe fizică, pe chimie, pe filozofie... Citea, lucra cu încăpățânare, cu disperare uneori, însă, după o oră-două, totul în cap se învălmășea, el nu mai pricepea nimic, ori pricepea mai greu, iar de așezat, acolo, în „cutiuțe“, lucrurile se așezau mai greu, și, când trebuia să le scoată la lumină, nu le prea găsea, chipul lor nu era prea clar... ochii lui, întorși înăuntru, bâjbâiau, tremurând pe poteci aproape străine, ezitând în alegere... în timp ce ochii profesorului și mai ales ochii Ancăi... îi incendiau ființa. Ei, în asemenea clipe, îi venea, ar fi fost în stare „să-și ia lumea-n cap“! În asemenea momente, se desprindea *resortul* cel năstrușnic de dinăuntru, care-l îndemna să spună orice, numai adevărul despre gândul și sufletul lui, nu! Atunci, în asemenea momente, împrejurări, „făcea pe grozavul“ – cum îi spune Anca, acuzându-l. Recunoștea că fata avea dreptate, dar, oricât de mult și-ar fi dorit, altă reacție nu avea la îndemână, așa că...

... Uite, și acum, o privește pe Anca abia stăpânindu-și furia:

— Eu sunt Doru și te salut! exclamă el, lăsând-o în mijlocul ringului și îndreptându-se spre locul unde dansează Rodica...

Luminița, care trecea prin preajmă, observă scena și se întristează.

— Du-te și invit-o tu – îi spune ea lui Tudor, oprindu-se din dans. Îl caută, în același timp, cu ochii pe Socrate. Acesta, rămas în același loc, „la țintă“, urmărește, încordat, incidentul, fără să poată mișca, deocamdată...

În primele secunde, stupefiată de gest, Anca se leagănă,

în continuare, *singură*, în ritmul melodiei pe care orchestra o cântă mai departe. Nu-i vine să creadă că i s-a putut întâmpla așa ceva.

Tudor sosește lângă ea și-o roagă să danseze cu el... Fata îl privește câteva clipe, îi zâmbește cu infinită tristețe și-i răspunde:

— Nu, Tudore! Mulțumesc! Nu mai dansez... Apoi se retrage, grăbită, printre perechile de tineri... Pe chipul lui Socrate s-a întipărit o mare durere...

Ajungând lângă Rodica, Doru îl bate pe umăr pe partenerul acesteia, spunându-i:

— Vezi că te cheamă diriginta.

Încântat apoi, ca de o glumă bună, începe să danseze.

— Te așteptam de mult! Cum s-a făcut de-ai scăpat de domnișoara Socrate?

— S-o lăsăm în pace!

— Dar unde e, că n-o mai văd?!

— Cred c-a plecat acasă!

— Aha! S-a plictisit de tine și te-a părăsit! De, ce să-ți fac, dacă n-ai conversație elevată? Învață și tu niște „texte" și, la o adică, pac! Fă-o praf! Și pe ea, și pe *filozof!*

— Rodica, și așa mă doare capul! Te rog! Sunt sătul de „prelucrări"!

— Eu ți-am spus: tu cu mine te potrivești! Sau ai uitat „vara *noastră* fierbinte"?!...

2

Mai mică decât Doru cu un an, Rodica nu era nici o fată proastă și nici urâtă. La școală învăța chiar bine. Avea însă atât în înfățișare, cât mai ales în comportarea ei – ceva provocator, ceva ce friza, uneori, vulgaritatea. Nu era distinsă și pură ca Anca. Pe fata lui Socrate – când o săruta – Doru o simțea ca pe o soră... Și totuși, îi plăcea atât de mult!... Dacă ea l-ar fi lăsat în pace, dacă l-ar fi admis așa cum era el – mai bolovănos, muncind pentru *tenisul lui* atât de mult, muncind și pentru altele, atât cât putea și cât îi mai rămânea timp, dacă... –, ar fi fost în stare să i se întindă la picioa-

re... așa, ca un covor, iar ea să treacă ușor peste el și să se simtă bine...

Dar Anca *nu-l voia* așa, pentru că îl credea altfel! Anca și-ar fi dorit *să-l croiască ea*, acum, după un tipar... ce lui îi era, în mare măsură, străin... Și-atunci, era de-ajuns doar să înceapă cu „programul de educație“, cum îl numea el, în batjocură, că Doru și simțea cum se tulbură apele în el..., iar „mișcarea“ prin ape tulburi n-are niciodată sorți de izbândă!...

Rodica însă îl liniștea și îl punea, totodată, pe jar... Ea era femeie! Doru... o făcuse femeie!

... Se aflau la Constanța, de aproape o săptămână – el și cu Alexandru, fratele său. Părinții le găsiseră o gazdă, pentru vreo cincisprezece zile, în timp ce ei plecaseră la „Felix“, unde aveau bilete de tratament. După vreo șase zile, a plecat și Alexandru, fiindcă trebuia să meargă într-o tabără, la Predeal. Astfel că, locuința fiind plătită pentru încă vreo opt zile, Doru a rămas singur la mare...

Atunci a apărut Rodica, chiar la câteva ore după plecarea lui Alexandru. Era nepoata gazdei și venise să stea și ea nici câtva timp...

S-au recunoscut imediat, se știau de la școală... În ziua aceea au și plecat la plajă împreună, la Mamaia. Rodica venise singură, părinții ei urmând să sosească abia peste două săptămâni, când luau concediu...

N-au venit toată ziua acasă. Au mâncat câte ceva la bufetele de pe plajă și-au rămas până seara, târziu...

Se înnopta. Nisipul era fierbinte și briza mării – caldă, liniștitoare. Fusese o zi foarte frumoasă... Stătuseră alături, pe același cearșaf, înotaseră în voie în mare, hârjonindu-se cu valurile.

La un moment dat, în apă fiind – rămăseseră acum aproape singuri, doar la câteva sute de metri se mai observau niște siluete –, fata s-a apropiat de el, și-a scos sutienul și s-a lipit de pieptul lui Doru, sărutându-l, în același timp, pe buze. Băiatul a simțit parcă un fel de amețeală, care s-a amplificat, pe loc, cu acorduri de cântec, în trupul lui...

— Prinde-mă, i-a spus apoi Rodica, desprinzându-se de el și începând să înoate... Dacă mă prinzi, a șoptit ea, săltând capul deasupra unei horbote albe de pe fruntea unui val, poți să faci ce vrei cu mine! Îți promit!...

Doru simțea că ametește de-a binelea! Îndrăzneala fetei îl uluia, dar îl și încânta, mai ales... „Ce-o fi găsit-o? se întreba, că doar n-am fost prieteni niciodată... Și cred că știe și de Anca!“, se gândi el, în continuare, fulgerat de o grijă firească...

— Prinde-mă, hai, prinde-mă! Nu vrei? îl îmbia fata, care înota cu sutienul în mână, fără să-l mai fi pus la locul lui.

Doru, care era un foarte bun înotător – și Rodica văzuse acest lucru până atunci –, din câteva lungimi de braț, zvâcnite la repezeală, a fost lângă ea, adunând-o în brațe. Fata i s-a prins cu amândouă mâinile de gât, iar cu picioarele i-a încolăcit trupul, pe la mijloc, ca o liană fierbinte.

Băiatul a prelungit sărutarea, secunde în șir, peste țipătul scurt al fetei, care, părăsită, pe neașteptate, de clocotul încordat ce-o stăpânise, i s-a lăsat moale și ușoară în brațe, rugându-l s-o poarte așa până la mal...

Întinsă pe cearșaful de plajă, Rodica zâmbea, fără să spună un cuvânt.

Doru nu știa ce să zică... Era încurcat și nici nu apucase să se dezmeticească. Totul se petrecuse atât de repede, iar el era într-adevăr uluit de gestul fetei...

— Așa-i că... nici tu...? șopti Rodica, fără să-l privească.

— Da! răspunse Doru. Nici eu!...

— Atunci mă bucur, mă bucur foarte mult! repetă fata, întorcându-se pe-o parte și privindu-l drept în ochi... Înseamnă c-o să mă iubești... măcar puțin... Și-o să mă ții minte!... Și-acum sărută-mă, ce mai stai, sunt *mireasa* ta, nu? Sărută-mă!...

Au rămas până târziu... și s-au iubit până ce-au obosit, acolo, pe plajă, în *văzul* și în *auzul* mării, ce-și tremura cântecul ei de veșnicie. S-au întors acasă, la Constanța, pe jos, ținându-se de mână. În gândurile și în trupurile lor, care păscau alături, înfloreau grădini de speranțe... O dată ajunse

însă la țărm, acestea se sfărâmau, ori se retrăgeau speriate, lăsând în urmă doar oftări de ecou...

A doua zi, și a treia zi... și tot așa până într-a unspreze-ce zi, când au sosit părinții Rodicăi, lucrurile s-au petrecut la fel.

Mătușa fetei a înțeles ce se întâmplă cu ea și-a slobozit, către sufletu-i aprins, sfat de grijă și de îngrijorare.

— Tușă Marie – i-a răspuns fata, cu gândurile noian de valuri în furtună –, el e *fericirea* și *pedeapsa* mea! Îl iubesc de mult – nici n-am apucat măcar să-i spun asta –, iar el o iubește pe alta!... Am vrut să-mi încep viața așa... Cine știe, poate că nici el nu mă va uita!...

În toată perioada aceea, Doru i-a scris, totuși, în fiecare zi, Ancăi. Și scrisorile lui erau duioase, și calde, și adevărate... Sufletul lui tot pe ea o iubea...

Când o vedea pe Rodica însă, după ce s-a întors la București, starea aceea de amețeală, de beție a ființei îl încerca din nou. Fata știa acest lucru, cu așa ceva îl avea în stăpânirea ei, deși nu se mai întâlniseră ca atunci, la mare, niciodată. Îl provoca însă, de câte ori avea prilejul, pentru că nu putea suporta cu gând ușor prezența lui lângă Anca... Așa procedase și în seara aceasta, contând pe reacțiile „*nestăpânite*“ – cum le numea ea – ale lui Doru, și uite că reușise...

3

Anca plânge în hohote, în camera ei, întinsă pe un divan. E îmbrăcată așa cum a venit de la „balul bobocilor“...

— Am crezut că te-ai făcut mare, Anca – îi spune Socrate, întristat. Intrase și se așezase pe canapea lângă fată. De-am lăsat să judeci totul cu capul și cu sufletul tău... Și uite că am greșit..., adaugă el.

— Tată, te rog să nu te-amesteci! Pot și singură să-mi rezolv problemele, izbucnește Anca, printre suspine.

— Ai și demonstrat-o! Ce să-ți spun?!

— Ce știi dumneata?

Cuvintele fetei îl izbesc drept în suflet pe Socrate. Se ridică... Este descumpănit... „Cum, ce știu? Cum, ce știu?“ ar vrea să întrebe... „Chiar, ce știu eu?!“ îi răspunde, parcă, un oftat din suflet...

Face câțiva pași prin odaie și ochii i se opresc pe fotografia de pe perete, din fața mesei de lucru a Ancăi. Se apropie de fată, întinde mâna și-o mângâie cu căldură... Anca, sprijinindu-și capul pe piciorul lui Socrate, plânge și mai tare... Profesorul ar vrea să mai spună ceva, dar își înghite cuvintele într-un oftat. Anca ridică ochii și privește și ea spre aceeași fotografie. Socrate iese din cameră parcă îmbătrânit dintr-o dată. În urma lui se aude plânsul înfundat al fetei...

Cum deschide ușa, dă cu ochii de bătrână, care îl privește cu încordare, de parcă ar vrea să ghicească ce s-a petrecut în cameră. Socrate trece însă pe lângă ea, murmurând un „Noapte bună“, lăsând-o astfel să-și macine singură nedumeririle. Intră în camera sa, închizând energic ușa.

Bunica, descumpănită, privește când spre ușa fetei, când spre aceea a lui Socrate...

4

La o masă, Anca își frământă mâinile, neliniștită... Ușa se deschide și în Cabinetul de limba și literatura română intră Luminița, cu câteva cărți sub braț. Se așază, la masă, în fața fetei...

— Am vrut să stăm puțin de vorbă, de aceea te-am invitat aici... Fără să vreau am asistat la o scenă neplăcută, spune profesoara, în continuare, oarecum încurcată...

— Bănuiam c-o să mă chemați, răspunde fata, oficial, rece.

— Anca, ce e cu Doru?

— Cu Doru? Nu e nimic... A fost!...

Profesoarei îi înflorește un zâmbet în colțul buzelor... Îi

plăcea siguranța cu care răspundea fata, deși știa bine că, deocamdată, nu face decât pe grozava.

- Anca, uită-te în ochii mei! o îndeamnă Luminița.

Fata își dezlipește cu greu privirea de pe orizontul opac al mesei și, săltând, în sfârșit, capul, înfruntă cu hotărâre ochii care o cercetează iscoditori.

Vă sunt dirigintă de puțină vreme. Încă n-am putut stabili cu voi o legătură sufletească mai apropiată. Totuși, spune-mi, tu ai încredere în mine? o întreabă profesoara.

Da! răspunde fata, cu siguranță în glas.

Atunci e bine! Îți mulțumesc!... Și-acum, continuă ea, în numele acestei încrederi (iartă-mă că te întreb, te rog, totuși, să-mi răspunzi, dacă poți), ai să-ți faci vreun reproș în legătură cu Doru?

Multe! Poate totul! răspunde Anca, cu întristare. N-am făcut nimic ca să-l schimb. Sau „n-am făcut nimic" potrivit în acest sens...

Profesoara o privește cu căldură:

Bine, Anca! Sigur, n-aș vrea *acum* să-ți dau sfaturi... În general, când e vorba de inimă – sfaturile, din partea altora, cad, de obicei, alături, nu se prea potrivesc. Totuși, te aș ruga să ții minte ceva, dacă vrei, bineînțeles: să știi că *totul trebuie să treacă prin controlul minții!* Aici... nuanțele au un rol extraordinar: din ele, până la urmă, se orânduiește ceea ce se cheamă *echilibru*... O *lumină* prea puternică, apăsantă, obsesivă poate să distrugă, într-o anume împrejurare, sentimentul, adică viața, și... lumină fără viață... înseamnă *calvar*! După cum și tumultul din simțire, rostogolit, fără să aibă deasupră-i măcar o rază de lună, ajunge, precis, la prăpastie!...Cam asta ar fi... în general spus... În ceea ce te privește, tu singură vei cântări ceea ce merită și ce nu! Și, făcându-ți o confesiune, aș vrea să-ți spun că... și eu am încredere în tine! Multă încredere!...

Chipul fetei, la început crispat, se luminează.

Luminița se ridică. Eleva îi urmează gestul, dar nu se pricepe să plece...

— Doamnă dirigintă, începe timid fata, vă rog să nu vă supărați, vreau să vă întreb și eu ceva.

— Te ascult, Anca.

— Tata v-a spus să stați de vorbă cu mine?

Profesoara ezită o clipă... Apoi îi răspunde cu franchețe:

— Da, dar mai de mult, nu acum!

— Vă mulțumesc! răspunde fata bucuroasă, privind spre chipul dirigintei cu o caldă iubire... Doamnă profesoară, continuă, după câteva secunde, încurcată,... ar mai fi ceva...

— Spune, Ancuțo! o încurajează Luminița, învăluind-o și ea cu sentimente asemănătoare...

— De mult aș fi vrut... Știți..., când dumneavoastră vă uitați la mine – și când o faceți frumos, ca acum, de pildă, dar și când sunteți supărată –, eu am senzația, fizică aproape, că mă privește mama mea... Ea avea exact ochii și privirea dumneavoastră...

— Pe care ți i-a lăsat ție moștenire! spune, emoționată, diriginta, întinzând mâna și mângâind capul fetiței, pe care-l rezemase, tandru, de pieptul ei...

— De când v-am văzut astă-toamnă, în careu, mă tot întreb, obsedată de acest fapt, cum se poate așa ceva, cum de s-a nimerit o asemenea coincidență?!... L-am întrebat și pe tata, chiar atunci, în prima zi de școală... ce crede...

— Și dânsul ce ți-a răspuns?

— „Înseamnă că avem deja un element comun cu noua ta dirigintă și cu noua mea colegă!“... Așa a zis!... Dar, intrând în camera lui, l-am auzit, șoptindu-și doar ca pentru sine: „Bine că sunt! Că sunt așa!“... Aceste cuvinte m-au impresionat atât de mult, pentru că, nu știu cum să vă spun, dar chiar în aceleași clipe... eu, privind la fotografia mamei mele, auzeam vibrând în mine un adevăr ce-ar fi putut îmbrăca aceeași haină, adevăr la care, simțindu-l în suflet, m-am întors de multe ori, dându-i același nume: „Bine că ochii mamei mai clipesc nu numai din adâncurile de amintire ale ființei mele, ci și de undeva, de aproape, cercetându-mă, uneori, poate cu drag...“ Iertați-mă, a continuat fata, printre suspine, v-am supărat, desigur, cu necazurile mele... dar aș

n-avut așa de multă nevoie de ea, de mama, acum... Cu tata aș putea să discut orice... E un om extraordinar!... Eu însă n-am ambiționat să-mi rezolv singură problemele... Și el suferă, săracul, deocamdată, pe lângă mine...

A fost frumoasă mama ta, Anca? a întrebat-o diriginta, care, în tot acest timp, a mângâiat părul fetei, ascultându-i zbuciumul și privind-o cu căldură de mamă și de soră mai mare, în același timp...

Foarte frumoasă! Iar tata a iubit-o enorm! De-aceea, probabil, nici nu s-a recăsătorit... Știți, el m-a crescut de la șase ani și jumătate, el și bunica, din partea mamei... Bunica cealaltă, mama tatei, s-a prăpădit acum trei ani. Mai trăiește doar bunicul... E nemaipomenit! se entuziasmă Anca. A fost miner. De câte ori mă duc pe-acolo, la țară (e foarte frumos satul, e pe lângă munți), îmi povestește mereu despre „ortacii" lui. M-a dus și la mină, mi-a arătat pe unde a lucrat... Are un suflet mare! Este energic, nimeni nu îndrăznește să-i iasă din cuvânt, dintre cei care trăiesc în preajma lui, dar și delicat! Nici n-ai crede, fiindcă este un om cât un munte și, la cei optzeci de ani ai lui, se ține încă drept și are judecata limpede...

Luminița scoate o batistă din poșetă și șterge ochii Ancăi de lacrimi. Apoi, sărutând-o ușor, pe ambele pleoape, rostește:

— „Bine că sunt!" – așa mi-am spus și eu privindu-ți ochii, atunci, și de-atâtea ori de-atunci. „Înseamnă că am deja un element comun cu noul meu coleg – *Socrate*, despre care auzisem atâtea, înainte de a veni la liceu – și cu noua mea elevă..." „*Bine că sunt!*" repetă ea... Și-acum, du-te, îi spune, mai vorbim și altă dată!...

5

Era de vârsta Ancăi... Atunci s-a îndrăgostit și ea pentru prima dată. Dar nu de un coleg. Nu se uitase niciodată la băieții de vârsta sa ca la niște posibili parteneri de viață. Cu ei era colegă și atâta tot: mergeau la reuniuni, la ceaiuri, în

excursii, nu se dădea înapoi de la tot felul de activități din școală, era o bună camaradă, se simțea bine când băieții îi făceau curte, când îi declarau chiar că o iubesc...; îi asculta, dar le spunea, în același timp, clar și prietenește: să nu spere la nimic altceva. Nu s-ar fi putut spune că unii dintre ei nu-i plăceau. Dimpotrivă... Era, de pildă, unul, Andrei, mai mare cu doi ani ca ea, în clasa a XII-a, iar ea abia se afla într-a zecea. Ce tip interesant, și deștept, și bine educat... Inima Luminiței rămânea însă mai departe liniștită, nu tresărea în nici un fel... Până într-o zi...

... Fusese invitată de o colegă la o petrecere. Mama îi dăduse voie – avea încredere deplină în Luminița, ca și până atunci, repetându-i doar, ca de fiecare dată, două lucruri: „Vezi să nu întârzii prea mult și... ai grijă de *cap*, că, o dată pierdut, nimic nu mai poate fi reparat!...“

Plecase, deci, ca de atâtea ori, liniștită de-acasă. Nu simțea nevoia să se îndrăgostească, voia să aibă capul limpede, să poată învăța, să intre neapărat la facultate...

În seara aceea însă, viața îi rezerva o surpriză. Carmen, colega ei, a cărei zi de naștere se serba, invitase la petrecere, în mod firesc, mai multe fete și băieți. În general, erau colegii și colegele lor de școală, între care – îi spusese Carmen – perechile se cam stabiliseră mai de mult.

— Nu-mi fac nici o grijă cu tine – îi spusese sărbătorita –, băieții toți se vor repezi să te danseze, așa că nu-ți chem neapărat un partener anume. Doar dacă tu vrei să-ți aduci... Și, în cazul acesta, te rog, ești așteptată împreună cu oricine vrei să vii!

Luminița venise însă, ca de obicei, singură. Și, tot ca de obicei, băieții, prietenii celorlalte fete, care nu se supărau pe ea, fiindcă o știau bine – nu cocheta cu nimeni –, făceau „coadă“ spre a ajunge să danseze cu ea...

Era aproape de sfârșitul petrecerii...Totul fusese frumos, voia bună îi învăluise pe toți întreaga seară... Au cântat, au dansat, au glumit... Luminița nu era nici nemaipomenit de bucuroasă și nici tristă, evident, fiindcă nu avea de ce... O

anume neliniște o încercase însă tot timpul... Chiar se gândea, întrebându-se: de ce?...

Atunci a intrat pe ușă Iuliu Mareș... un bărbat tânăr, de aproape treizeci de ani, înalt de peste 1,90 m, subțire la trup, dar bine legat, cu alcătuire de atlet de rasă, cu un chip „de care rămâneai cu ochii lipiți" – cum a spus cineva –, atât era de frumos, îmbrăcat în uniformă de aviator, de pilot.

— Iuliu! a strigat Carmen, entuziasmată. Cum de-ai venit? Știam că sosești abia peste două zile din cursă. De aceea nici n-am pomenit de tine... aici... Vai, ce bucurie mi-ai făcut, adăugă ea, îmbrățișându-l. ... Fetelor, spuse mai departe, dați-mi voie să vă prezint pe vărul meu, căpitanul Iuliu Mareș, pilot de cursă lungă. Suntem veri buni, mamele noastre fiind surori...

— Vin direct de la aeroport, vă rog să mă scuzați, le spuse aviatorul, făcând cunoștință, pe rând, cu fiecare. Am rezolvat treburile mai devreme și-atunci m-am gândit să vin să-ți spun: „La mulți ani!" adăugă căpitanul către Carmen.

— Excelent! Excelent! exclamă sărbătorita. Cât mă bucur c-ai venit!... Să vadă și colegele mele ce văr nemaipomenit am! La nici treizeci de ani ai lui este căpitan – comandant de navă!...

— Carmen! Carmen! încercă s-o potolească Iuliu... Bucuria este pentru mine..., că, uite, sărbătorirea ta mi-a dat prilejul să cunosc asemenea fete frumoase..., precizează el, tocmai în clipa în care strângea mâna Luminiței, privind-o adânc în ochii de smarald lucitor și fierbinte...

— Ușurel, că fetele au „stăpâni", nu-i vezi pe băieți? completă Carmen...

— Și dumneata ai... ce-a spus Carmen? o întrebă căpitanul pe Luminița. Care e, dintre cei de față? (Întrebarea fusese pusă în șoaptă, ca să nu deranjeze, eventual, pe nimeni.)

— Sigur că am! răspunse Luminița. *Eu* sunt!

— Mă bucur foarte mult că nu trebuie să cer altcuiva îngăduința de a dansa și eu cu dumneata. Așa că îmi permiteți, domnișoară...

— Luminița, Luminița Cernea...

—...domnișoară „Speranță“ – pentru mine orice „luminiță“ înseamnă o speranță de a nu mă rătăci – să dansez acest frumos tango cu dumneavoastră?... Mai ales că, atunci când „luminițele“ sunt pe pământ, *speranțele* sunt și ele mult mai sigure..., adăugă aviatorul, când porni în dans cu fata.

— O lumină este un semn de viață! Nu orice semn de viață însă poate fi și o *lumină!*...

— Bravo! Frumos spus, și unde mai pui că e și adevărat?! Deci, atenție la lumină! Și mai ales la „luminițe“!...

Iuliu, bărbatul acela frumos, și curajos, și tandru, a devenit, în curând, marea iubire a Luminiței. Anii petrecuți împreună cu el – vreo trei la număr, până ce a terminat liceul și a trecut în anul al doilea de facultate – au constituit, poate, cea mai frumoasă perioadă din viața sa. Era mândră de el, așa cum numai de tatăl ei fusese. Își spunea chiar adesea – în adâncul ființei sale – că *destinul* i-l scosese în cale parcă spre a compensa o pierdere ce părea ireparabilă...

Se pare însă că bucurii întregi nu există pe lume!...

Stabiliseră ca, la sfârșitul examenelor din anul al II-lea, să se căsătorească. Mai erau vreo două-trei săptămâni. Luminița și mama ei făceau de mult pregătiri febrile. Iuliu chiar trebuia să sosească dintr-o cursă făcută undeva, peste Pacific, de unde îi promisese că-i va aduce și o nemaipomenit de frumoasă rochie de mireasă... Avionul n-a mai sosit însă... așa cum a plecat. O defecțiune intervenită la bord l-a determinat pe comandant să aterizeze forțat, în condiții total neprielnice. A salvat viețile tuturor celor din navă, pierzându-și-o însă pe a sa. O dată cu el a mai pierit încă un membru al echipajului de comandă. Cei care au văzut, mai târziu, condițiile de aterizare, ar fi declarat că „așa ceva nu este posibil“!

Rochia de mireasă, sosită până la urmă la București, s-a transformat într-una de doliu, care, de la început, a pătruns înăuntru, învăluind ființa Luminiței cu toate visurile și

speranțele ei. Suferința a fost cumplită și a rămas vie pentru ani întregi!...

6

Socrate, aflat pe bancheta unui autobuz nu prea aglomerat, corectează niște pagini dactilografiate, puse într-o mapă cu copertele roșii; pe una din pagini se recunoaște o poezie.

Autobuzul oprește brusc într-o stație. Ridicând ochii, profesorul vede că, în apropierea lui, un bătrânel stă în picioare.

— Vă rog – îi spune el ridicându-se și oferindu-i locul...

Bătrânelul acceptă, oarecum stânjenit...

— Mulțumesc! spune acesta zâmbind. Preferam să nu-mi aduceți aminte că am îmbătrânit...

— Bătrânețea este un dar al vieții! îi răspunde Socrate, cu căldură...

Deodată, privirea îi este atrasă de prezența în stație a Luminiței. Discută animat cu bărbatul care a venit, cu mai mult timp în urmă, la liceu și care i-a scris un bilet, trimițându-l pe elevul de serviciu în sala de festivități să i-l aducă...

Autobuzul pornește.

Pe chipul profesorului coboară o umbră.

7

O „bombă“ trasă la fileul de volei și mingea nu poate fi parată. Autorul loviturii e Socrate, care joacă volei, în curtea liceului, cu elevii din clasa lui. Băieții și fetele ovaționează pe întrecute...

Dana, fosta elevă a lui Socrate, acum în clasa lui Isoscel, se apropie cu niște pagini dactilografiate în mână:

— Domnule profesor – îl strigă –, am adus niște materiale pentru revistă.

— Bine, Dana! Îți mulțumesc! răspunde profesorul. Pune-le în mapa roșie. Vezi că e acolo, sub haina mea! spune

el, pregătindu-se să mai „tragă o bombă“. După ce trimite lovitura în terenul advers, i se adresează, din nou, fetei:

— Ai grijă, marțea viitoare să nu lipsească nimeni de la cerc!

În timp ce fata pleacă, în curte apare Luminița. Socrate o vede și o salută. Profesoara se apropie de el:

— Puteți să întrerupeți o clipă?

— Bineînțeles! răspunde Socrate. Apoi, adresându-se elevilor: Ia – alinierea, imediat!

Elevii – băieți și fete –, înțelegând jocul, se aliniază, în grabă, în dreapta lui Socrate.

— Și-acum, toată lumea dă raportul: „Să trăiți, doamnă profesoară!“

Copiii răspund în cor, luând poziția de drepți:

— Să trăiți, doamnă profesoară!

— Bravo! îi felicită Socrate. Jucați fără mine!

Luminița se amuză...

Elevii reiau partida de volei...

— V-am căutat peste tot, spune profesoara. Nu știa nimeni unde sunteți... Voiam să vă spun că am stat de vorbă cu Anca.

Socrate o privește în ochi, încercând să ghicească parcă ce se află dincolo de cuvinte.

— Cred că trebuie să avem încredere în ea! reia Luminița. Numai așa putem s-o ajutăm. E un copil tare bun!

— Da..., răspunde, mormăind, Socrate. E un copil bun, bun... Numai că... acum...

— Nu vă mai frământați atâta, lăsați că... Mă rog, cam asta era..., încheie profesoara și dă să plece...

După câțiva pași se întoarce, apropiindu-se, din nou, de Socrate:

— Apropo de „balul bobocilor“ – i se adresează ea, zâmbind: spune-mi sincer, îl întreabă pe jumătate în glumă, pe jumătate în serios, te-a afectat într-adevăr că n-ai putut „să suspenzi, măcar pentru o clipă, *spațiul* și *timpul?*“

Socrate zâmbește întristat:

— Hm! Știu și eu?!... În orice caz, sigur este că nici timpul și nici spațiul nu pot fi abolite... Și nici *împrejurările* victii!

— Ei, cu „împrejurările“... mai rămâne de văzut... Ele, măcar în parte, se află sub controlul... omului! Nu?!... Întâlnirea cu fizicianul Predescu a rămas pentru ora cinci? întreabă Luminița, schimbând vorba...

— Da! răspunde Socrate.

— Să știi că, de la mine, vin toți elevii!

— Foarte bine! Mulțumesc... pentru *veşti* și... *întrebări!* mai spune Socrate, revenind în mijlocul copiilor și integrându-se în joc...

8

Pe scena unei săli bucureștene de concerte, o soprană cântă, monoton, un lied.

În sală, Isoscel o urmărește emoționată. În jurul ei însă, elevii din clasa a XI-a cască pe rupte.

— E al zecelea lied! Eu nu mai pot! Vă aștept afară – îi șoptește Mihai Danei.

— Vin și eu – îi răspunde ea, aruncând o privire către Isoscel.

Rând pe rând, pe nesimțite, și ceilalți elevi ai lui Isoscel părăsesc sala.

Ionică își dă silința să pară captivat de spectacol.

— Îți place, Ionică? îl întreabă, cu o voce caldă, Isoscel.

— E foarte frumos, doamnă dirigintă! răspunde băiatul, cu „convingere“...

Ionică, aflat lângă dirigintă, se foiește pe scaun, mai ales după ce Geta înalță din umeri, spre el, și pleacă și ea...

Cântăreața își încheie partitura... Isoscel și Ionică aplaudă furtunos...

Deodată, Isoscel întoarce privirea și observă că, în jurul ei, scaunele au rămas goale...

— Dar unde sunt? întreabă ea, nedumerită.

— Îi doare burta..., improvizează, pe loc, Ionică. Știi,

au băut, când am venit, niște citronadă rece, la bufet. Și-acum uite, *gălbeneala* aia, care nu e bună de nimic, se răzbună, ce să-i faci!

Isoscel nu pare convinsă, dar nu găsește altă replică la îndemână, așa că se lasă păgubașă...

9

— Mihai, ține de „șase"! spune Ionică, urcându-se pe podiumul de la catedră...

Câțiva elevi, rămași în clasă în timpul recreației, sunt gata să savureze „spectacolul"...

— Și, cum vă spuneam, dragii mei, începe Ionică s-o imite pe Isoscel, vă pregătesc o nouă bucurie: o să mergem la un alt concert de lieduri... O să ascultați o soprană de coloratură... de mare clasă (arată el, cu un gest expresiv, care sugerează masivitatea sopranei), cu o voce cristalină ca șopotul izvoarelor de munte...

Și Ionică începe să cânte căznit, cu o voce pițigăiată, liedul interpretat de cântăreața pe care o ascultaseră, de curând, la concert.

În spatele lui Mihai, care râde împreună cu colegii săi, uitându-și „misiunea", apare Isoscel, trecând, întâmplător, pe culoar. Se oprește în fața ușii deschise și privește câteva clipe. Chipul i se crispează...

— Bravo, puișor! spune ea, pe neașteptate...

Ionică tresare, încetând „scamatoria". Ceilalți elevi fie că se îndepărtează pe coridor, fie că se așază în bănci.

— Patru! La muzică! precizează Isoscel, după care se-ntoarce și pleacă mai departe...

În clasă se așterne o atmosferă apăsătoare. Ionică pare să se căiască pentru că a jignit-o pe dirigintă...

— De, dacă te ții numai de prostii! îi spune Mihai...

După câteva minute, Isoscel, cu catalogul sub braț, intră în clasa a XI-a A, colectiv de care răspunde Luminița Cernea. Trece acum printre bănci, controlând temele elevilor. A

ajuns în fața Ancăi... Privește, contrariată, paginile goale ale caietului.

— Unde e tema de azi? o întreabă ea.

Fata se ridică, dar nu răspunde.

Doru privește neliniștit spre Anca.

— De ce n-ai scris? Tu ești o fată de zece! Te-a apucat și pe tine comoditatea? spune Isoscel, cu o anumită ironie. Codițe văd că știi să-ți faci, adaugă ea, pipăind părul Ancăi, împletit, într-adevăr, în parte, în niște codițe asemănătoare cu cele pe care le avea Rodica la „balul bobocilor". Ți-ai pus și fundițe!... Mă rog, apasă, încă o dată, ironic, Isoscel, sunteți acum în clasa a XI-a, *domnişoare*, de!... Apoi, revenind la tonul serios, obișnuit: Ia să te pui cu burta pe carte, că mă superi... Astăzi nu-ți pun notă...

Doru nu-și poate desprinde privirea de la Anca.

— Ascultă, Dorule – îl ia în primire Tudor –, toți sportivii sunt așa deștepți ca tine?

— Ce mai vrei, mă – îi răspunde acesta –, că mi-ai făcut capul sită...

— Atâta doar: să-ți intre și ție în cap *că nu există efect fără cauză!* zice Tudor, privind spre Anca.

— Ți-am mai spus: am pus punct definitiv!

— Ascultându-te și, mai ales, văzând cât de „inteligent" te porți, simt că-i iubesc din ce în ce mai mult pe sportivi – îl arde, fără nici un fel de reticență, Tudor.

10

Socrate lucrează la lumina unei lămpi de birou. E noapte. Din camera Ancăi, răzbat acordurile unei muzici moderne. Socrate stă câteva clipe pe gânduri, apoi se ridică și merge în camera fetei.

Deschide ușa încetișor: Anca a adormit cu casetofonul la cap. Profesorul intră, închide aparatul și, cu un gest matern, o învelește cu o pătură. Apoi părăsește camera, stingând lumina.

În hol, îl așteaptă bunica.

— Ți-am făcut un ceai – spune bătrâna, întinzându-i o cană... Ai vorbit cu ea?

— Nu! Doarme!

— Mihai, se roagă bătrâna, cu lacrimi în ochi, găsește-ți mai mult timp și pentru ea. Stai de vorbă... Tu știi că ea ține seama, până la urmă, de ceea ce îi spui. Pe mine nu mă mai ascultă... Uite, acu' – nu vezi? – se perpelește, ca pe jar, cu gândul la băiatul ăla. Stă cu ochii în tavan și-i urlă muzica-n cap. Și, colac peste pupăză, a început să se și moțeze. Tu ai văzut ce fel de codițe își face în păr? Și-a lăsat și servieta de școală... Umblă acum cu un fel de sac pe umăr!

Socrate a ascultat cu atenție vorbele bătrânei...

— Mihai, să nu te superi pe mine, maică, da' un bărbat nu vede, totdeauna, lucrurile astea!...

Profesorul o privește tulburat...

11

Îmbrăcat în pijama, Doru, întins pe un divan, citește dintr-un manual de filozofie; lasă, pentru câteva clipe, manualul deoparte și fixează o idee, mormăind un șir de cuvinte, cu ochii pe jumătate închiși...

Palma îi rămâne pe copertă. Face un gest, ca și cum ar mângâia-o... Apoi, cu degete febrile, scoate, dintre copertă și învelitoarea cărții, o fotografie. O privește îndelung, cu ochi calzi... Este o fotografie făcută „la minut", într-un parc: printr-un panou, în formă de inimă, prin două „ferestre" decupate, se văd chipurile, zâmbitoare, ale celor doi – Anca și Doru. Deși fotografia, în sine, este caraghioasă, Doru o admiră, de parcă ar avea în față cine știe ce tablou celebru... Întinde mâna și mângâie ușor, cu degetele, obrajii Ancăi, buzele, ochii ei „de vis"...

— ... Dorule, suntem caraghioși, e o fotografie ca de bâlci...

— N-ai umor, „domnișoară Socrate"! Și ce dacă?!... Viața toată este un bâlci... Nu-i zisese cineva... „*bâlciul*

deşertăciunilor“?... Iar noi, ca și alții – saltimbanci..., mai mult sau mai puțin buni, mai mult sau mai puțin gata pentru... salturi... până *la cel din urmă!*...

Anca admisese, în definitiv, că Doru avea dreptate... Și, chiar dacă avea oroare de asemenea *imagini confecționate*, și-a băgat și ea capul pe „fereastra“ acelei „inimi“.

— Observi – spusese ea – că, totuși, fiecare este cu „fereastra“ lui.

— Da, dar inima e una singură, ca și viața, și ea ne cuprinde pe-amândoi, alături...

— „Alături“ nu înseamnă *împreună*, tinere!

— Aici vă contrazic, „domnișoară Socrate“, deși constatarea vizează un adevăr: *împreună*, în viață, nu înseamnă totdeauna *patru ochi în aceeași fereastră*... Mai întâi că ai tăi, de pildă, sunt verzi, iar ai mei căprui. Și-atunci – de unde același peisaj, cu aceeași tonalitate, vreau să zic, dacă altele sunt culorile?!...

— Cel puțin *unghiul de vedere*... dacă ar fi același!

— Cu timpul, *unghiurile de vedere* se apropie, ajungând, de multe ori, chiar să se confunde... După părerea mea, asta nu înseamnă fericire: să începi la un moment dat să te cauți și să nu mai știi de unde să te iei – care e capul tău, care piciorul, mâna sau... gândul... „*În lumina soarelui sau în miez de întuneric – fiecare din noi este un unicat! Niciodată repetabil!*“... Sper că ai observat ghilimelele: l-am citat pe omul care mă iubește cel mai puțin pe lumea aceasta!

— Ești nedrept, ca de fiecare dată când vorbești despre Socrate!

— Poate, în ceea ce privește o anumită exagerare... *conștientă! Esența* însă, din păcate, rămâne aceeași!

„Iară eu, nerodul,“ își spune Doru acum, așezând cu grijă fotografia la loc, „nu fac nimic... ca s-o schimb...!“

12

Un bărbat mai în vârstă, în salopetă, tocmai închide capota „Daciei“ lui Socrate...

— Domnule profesor, spune el, puțin revoltat, e ultima dată când v-o repar. Mașină nouă și dumneavoastră vă bateți joc de ea: mergeți tot timpul cu șocul tras! Păi, cum să nu dați carburația peste cap?...

— Nea Ioane, gata, m-ai convins: leg șocul de deget și nu mai uit! spune Socrate, zâmbind.

Privirea îi alunecă de-a lungul străzii. Anca se apropie; are în mână o sacoșă cu pâine.

— Bună ziua, nene Ioane! Gata „modulul“? întreabă fata.

— Gata, domnișoară! Da' e ultima dată – să știți și dumneavoastră! Dacă n-are grijă de el...

— Anca, îi spune Socrate, hai să vedem ce scofală a făcut nenea Ion, că, de gură, nu-l întrece nimeni!...

Anca se urcă în mașină, lângă Socrate. Profesorul învârte cheia de contact și motorul pornește imediat. Îi face semne bătrânului care i-a reparat mașina și care aștepta încă pe trotuar că totul este „OK“.

Bătrânul îi salută cu brațul ridicat ușor, privind în urma „Daciei“, care demarează rapid, înscriindu-se, în curând, în fluxul unei artere bucureștene...

Anca, de pe fotoliul din dreapta șoferului, privește gânditoare, prin parbriz, fără să vadă parcă lumea de pe trotuar.

Deodată se aude o sonerie țârâind.

Contrariat, profesorul trage mașina lângă bordură, oprind în fața unei cofetării.

— Ce s-a întâmplat? întreabă Anca.

Socrate cercetează bordul și observă beculețul roșu, care anunță că șocul e tras. Împinge butonul și soneria încetează. Încep să râdă amândoi.

— Bine că nu mi-a pus un clopot de pompieri! exclamă Socrate amuzat.

Anca are pentru el parcă o privire maternă, în care îl învăluie, întinzând în același timp mâna stângă și mângâindu-i ușor valurile frumoase de păr, ce-au început să împrumute străluciri de argint.

Socrate oprește, pentru câteva clipe, lângă obrazul său,

mâna mică a fetei, sărutând-o apoi în mijlocul palmei – peste jocul de linii al destinului...

— Ce zici, luăm câte-o savarină? o întreabă Socrate, premeditând ceva...

... Pe terasa cofetăriei, Anca și Socrate, la o masă, mai izolată puțin, mănâncă în tăcere... Fata își privește tatăl, din când în când, cu o anume îngrijorare...

— Anca, uite la ce m-am gândit – spune profesorul, pe neașteptate: cred că ar fi bine să te transfer la alt liceu!... Ce zici?

Fata își mușcă buzele. Așteaptă câteva clipe, în care lasă parcă impresia că ar fi de acord, după care răspunde:

— Știu de ce vrei să plec de-aici!... Urmează o pauză, ce se înscrie în aceeași senzație „încurajatoare“... Tată, nu mă mut la altă școală! exclamă apoi fata, cu hotărâre, privindu-l pe Socrate drept în luminile ochilor. Te rog, dacă mai poți, să ai încredere în mine!...

Socrate lasă linguriță pe farfurie. Tonul atât de hotărât al fetei îl surprinsese puțin. I-l cunoștea, desigur, era doar fata lui. Dar acum vorbele veneau parcă dintr-un izvor mult mai adânc... Și-apoi cuvintele de rugăminte... cu mențiunea: „dacă mai poți“... îl impresionaseră profund.

... Ochii Ilenei îl priveau de dincolo de masă... Erau calzi și blânzi, și cu raze de aur...

— Bine, fata mea, spune Socrate, dacă așa dorești tu... Bine!...

13

Pe culoar, Socrate merge agale, cu haina pe umeri și cu mapa roșie sub braț. În fața clasei sale îl așteaptă Buzescu...

— Domnule profesor, începe, timid, acesta, am venit... știți... Apoi, luându-și inima în dinți, rostește, dintr-o răsuflare: Vă rog să-l scuzați pe tata!...

Socrate îl bate pe umăr:

— Am și uitat, Buzescule. Tu ești un băiat serios și deș-

tept. Ai înțeles, sper, că avem datoria să trecem curați prin împrejurările grele pe care viața ni le scoate în cale!...

Băiatul ar dori să mai spună ceva...

— De acord? îl întreabă Socrate.

— Domnule profesor, voiam să vă mai spun... că tata... o să vină la școală... Știți, vrea să vă reclame...

— Bine..., Buzescule! spune Socrate, după câteva clipe de pauză, cu obrazul întunecat. Asta e o altă problemă. Nu-ți face tu griji! Tu trebuie să-nveți! ... Apoi, îl mângâie, în treacăt, pe obraz și intră în cabinet.

Isoscel, care apăruse tocmai atunci la capătul coridorului, vede gestul lui Socrate, se încruntă și pornește spre ușa unei săli de clasă.

14

A doua zi, în sala de lectură a bibliotecii liceului, se desfășoară o ședință a „Cercului de creație multilaterală", condus de Socrate. Băieți și fete, printre care Mihai, Dana, Buzescu, Tudor, stau așezați în jurul unei mese, ascultându-l pe Ionică. Citește un fragment dintr-o proză cu tentă polițistă... Mai mult interpretează...

— „... În tăcerea mormântală care s-a lăsat – spune el acum – ochii căpitanului aruncă văpăi... Un gest scurt – pe care Ionică îl și «pune în scenă» – și pistolul se îndreaptă spre pieptul asasinului: poc! poc!" – exclamă «autorul-interpret».

În clipa aceea, pe ușa bibliotecii își face apariția Isoscel... Mâna lui Ionică, împreună cu închipuitul pistol se îndreaptă astfel spre pieptul profesoarei, care se retrage speriată din direcția „loviturii", exclamând: „Vai!" Elevii, toți, izbucnesc în râs. Revenindu-și, Isoscel întreabă, cu tonul ei inchizitorial:

— Ce-i comedia asta?

— E *cerc*, doamnă profesoară! răspunde, cu un calm *superior*, Ionică.

Poate circ! precizează enervată Isoscel. Că d-aia vă

purtați de parcă n-ați fi în școală! adaugă ea, privind spre un elev care stă mai lejer pe un scaun...

Vădit deranjat de faptul că i se ignoră prezența, Socrate, de la o masă, așezată undeva, în față, dar mai într-o parte, intervine pe un ton sec:

– Doamnă profesoară, bibliotecara se află alături, la fișier!

Isoscel trece pe lângă mesele în jurul cărora stau elevii și se îndreaptă spre camera vecină. Dând cu ochii de bibliotecară, o întreabă înțepată:

— Mi-ai găsit cartea, dragă?

— Da, sigur că da! răspunde, cu politețe, bibliotecara, poftiți!...

Ionică s-a așezat la locul său..., lângă Mihai, așteptând verdictul lui Socrate...

— Ionică – spune, apăsat, profesorul –, cu asemenea „creații" să nu te mai prind la cerc!...

Băiatul se bosumflă..., dar, înțelegând că Socrate are dreptate, răspunde, totuși, mormăit:

— Da, domnule profesor...

— Acu', tu să nu te superi, reia Socrate, cu o fină ironie. Știi doar că în artă – *mulți chemați, puțini aleși!* De fapt – exagerează el, întinzând coarda, ca să-l aducă pe Ionică la *limanul* obișnuit al trăirilor sale – *tu ai talent la matematică!* N-ai apucat s-o dovedești încă! Dar cine știe?!...

Râd cu toții...

— Apropo de revista școlii, continuă Socrate, cine face cronica spectacolului cu piesa *O noapte furtunoasă*, la care am fost sâmbăta trecută?

— Încerc eu, domnule profesor, se oferă Mihai.

— De acord! Apoi, continuând să privească la paginile unei machete: La „Tinere talente" publicăm poeziile Danei, pe care le-am ascultat azi...

Dana se luminează la față. O bucurie sinceră începe să-i cânte frumos în suflet.

— Ultima formă, cu schimbările ce ți s-au sugerat aici, mi-o aduci în două zile. Vreau să mă mai uit o dată peste ele. E bine?

— Sigur, domnule profesor! răspunde fata, zâmbind cu mulțumire.

Isoscel, cu cartea în mână, trece pe lângă membrii cercului, fără să-i privească. Ajungând în dreptul profesorului, ezită o clipă, apoi, întorcând capul doar pe jumătate, rostește un „Bună ziua“, în treacăt. Socrate se ridică de pe scaun, răspunzându-i politicos.

Deschizând ușa, profesoara de matematică se pomenește față în față cu Luminița, care tocmai venea la cerc.

— Poftim, drăguță! spune Isoscel, făcându-i loc...

— Vă rog, doamnă profesoară, se poate? răspunde Luminița, făcând un pas înapoi și permițându-i astfel lui Isoscel să iasă din bibliotecă. Apoi, intrând și ea, se așază pe un scaun lângă Socrate. Vă rog să mă scuzați... Am întârziat! A trebuit să aștept un medic... pentru mama! Nu se simte prea bine...

— Eu am o rugăminte la dumneavoastră: când o să aveți un pic de răgaz... aș dori să mai discutăm ceva despre Anca spune Socrate...

15

Pe coridor, Andrei, fostul elev al lui Socrate, stă rezemat de pervazul unei ferestre. Se uită, din când în când, nerăbdător la ceas... Ceva mai departe de el, lângă o altă fereastră, bărbatul care mai venise cândva în liceu după Luminița și pe care chiar Socrate îl văzuse discutând, într-o stație de troleibuz, cu noua sa colegă, citește un ziar.

Deodată, ușa bibliotecii se deschide și elevii ies de la cerc. Andrei se apropie și, în clipa în care prietena lui, o fată blondă, colegă a Ancăi, își face apariția în pragul ușii, o fotografiază.

În urma elevilor, după câteva minute, ies și Luminița și Socrate.

Bărbatul de lângă fereastră împăturește ziarul, în grabă, și se îndreaptă spre cei doi.

Luminița îl zărește. Fața ei se crispează ușor.

— Vă rog să mă scuzați! se adresează ea lui Socrate, evident stânjenită. Acesta nu răspunde nimic, își pleacă doar capul, continuându-și drumul pe coridor.

Bărbatul necunoscut o salută pe Luminița și amândoi pornesc spre ieșirea din școală...

... În drum spre cancelarie, Socrate o vede pe Isoscel discutând aprins cu omul acela, din curtea căruia, nu demult, el fusese nevoit să plece ca un înfrânt... Chipul i se-ntunecă.

Un grup de elevi, printre care și Buzescu, înaintează dinspre bibliotecă spre ieșire. Văzându-l pe tatăl său, băiatul încremenește... Ceilalți elevi trec pe lângă el. Țintuit locului, Buzescu privește cu disperare...

Înainte de a ajunge la cancelarie, Socrate este întâmpinat de directoarea liceului, care ieșea din cabinetul său:

— Domnule profesor, aveți câteva clipe libere? i se adresează ea.

— Vă rog! răspunde Socrate.

— Atunci, să intrăm puțin! îl invită, deschizându-i ușa cabinetului... Dragul meu, începe directoarea afectuos, chipurile, dar și protocolar, uneori *mai binele* este dușmanul *binelui!*... Știi cât de mult te prețuiesc!... Fir-ar să fie..., dar nu știu cum se întâmplă că felul în care procedezi dumneata, în raporturile cu elevii, cu colegii, cu părinții, poate da naștere, uneori, la fel de fel de interpretări...

Socrate, de pe fotoliul în care îl invitase directoarea să se așeze, o privește contrariat...

— Uite, mai adineaori, continuă femeia, plimbându-se, puțin agitată și plină de importanță, pe lângă propriul ei birou..., tatăl lui Buzescu a căutat-o pe Isoscel. A venit și la mine... Și se poate duce și-n altă parte... și el, și alții... Cui îi folosește?

— Deci, așa! Am înțeles, spune Socrate, ironic.

— Mă tem că nu m-ai înțeles bine: Eu doresc să fie liniște-n liceu! precizează apăsat directoarea.

— Vasăzică – școala, mica noastră „*feudă*“, pe care trebuie s-o apărăm oricum!

— Da, mica noastră „*feudă*“, cum îți place să ironizezi, fiindcă, de prestigiul ei, depinde prestigiul fiecăruia dintre noi!

Socrate zâmbește mâhnit:

— Și eu care credeam că lucrurile stau exact invers!...

Ușa se deschide și apare Isoscel:

— Aici erai?! exclamă ea. Te-am căutat peste tot!... Mă iertați, se adresează apoi directoarei...

— Dar ce s-a întâmplat? întreabă aceasta.

— Domnule profesor, continuă Isoscel, ațintindu-l pe Socrate, să știi că sunt foarte supărată pe dumneata. Am adunat destule până acum... Uite, încă un gest necugetat... Și, de data aceasta, îmi subminează autoritatea: te duci la Buzescu acasă, fără nici un rost... Ce-ai căutat dumneata acolo? Ești dirigintele lui?...

De pe coridor se aude soneria de intrare...

— Mă scuzați, spune directoarea, vrând parcă să nu asiste la această *scenă*, trebuie să merg la oră... Și iese din cabinet...

— Asta am vrut să-ți spun, continuă Isoscel... Și-n plus, că le cauți prea mult în coarne, omule! Cum să mai avem prestigiu în fața lor, când le permiți să stea ca la cafenea în fața dumitale?!... Faci prietenii cu ei! Ce-i cu liberalismul ăsta?... Îți place reclama, ți-am mai spus!... Și, cu asta, am terminat!... adaugă Isoscel, așezându-se, epuizată, pe scaunul de la biroul directoarei...

— Ei bine, dacă dumneavoastră ați terminat, îi răspunde Socrate, ridicându-se din fotoliul de unde o ascultase, la început uluit, apoi clocotind de indignare, dar stăpânindu-se, să vă spun și eu ce gândesc... Voiam s-o fac mai de mult... Dar uite că acum s-a ivit prilejul...

— Poftim! Te-ascult! îl întrerupe Isoscel, înțepată...

— V-ați întrebat vreodată că, fără să vreți, poate, faceți rău în jurul dumneavoastră?!...

— Cum îți permiți?! sare Isoscel.

Socrate continuă pe același ton calm, egal:

— Nu știu ce împrejurări de viață v-au marcat... Dar un lucru este clar: că n-ați avut puterea să treceți peste ele... Și riscați să vă vestejiți!... Iar asta poate că n-ar însemna nimic, dacă n-ați fi dascăl... În profesiunea noastră nu-i de-ajuns să transmiți cunoștințe, cifre, formule, principii... trebuie să rupi și din sufletul tău... Și dacă e veșted?!...

Pe măsură ce Socrate vorbește, Isoscel se sufocă de indignare...

— Îi înghesuiți pe toți în „patul lui Procust" al prejudecăților dumneavoastră..., al modului rigid în care gândiți... Sunteți un om serios, bine pregătit profesional..., dar de unde ideea că elevul, ca să învețe, trebuie să știe doar de frică? Și că trebuie ținut la distanță?... Ce știți dumneavoastră despre copiii cu care lucrați la școală, despre sufletele lor, despre aspirații și visuri, despre bucurii și durere, despre ce se întâmplă cu ei dincolo de *cadrul de lemn* al băncii și de pereții sălii de clasă?... Le cerem să respecte *regulamente*, să îndeplinească *sarcini*, să învețe fel de fel, chiar dacă știm să-i atragem sau nu, dacă reușim să-i convingem sau nu, dar când nu fac ceea ce *le cerem* și *se cere*, n-ar trebui să ne întrebăm și *de ce? De ce* n-o fac? Care e cauza? Unde se află răul? Și ce-ar trebui să întreprindem ca să nu mai fie?!...

Isoscel, lividă, respiră din ce în ce mai greu...

Dându-și seama că i s-a făcut rău, Socrate ia repede un pahar de pe masa directoarei, îl umple cu apă de la chiuveta aflată în spatele unei perdele și o ajută să bea... Isoscel își revine... Îl privește lung, se ridică și pleacă...

Rămas singur, descumpănit oarecum, Socrate se trezește cu paharul în mână. O clipă nu știe ce să facă. Merge iar la chiuvetă, umple paharul și-l bea dintr-o răsuflare, slăbindu-și, în același timp, cravata de la gât și descheindu-și nasturele de la cămașă...

Cancelaria este pustie... Ușa se deschide încet și în încăpere intră Isoscel. Privește, parcă dezorientată, ca și cum ar

simți golul din jurul său. Își ia de pe masă poșeta și iese... copleșită de tristețe...

Starea aceasta continuă și pe stradă. Indiferentă la tot ce se află în jurul ei, profesoara vrea să traverseze... dar, deodată, scrâșnetul puternic al unor frâne o face să întoarcă speriată privirea: o mașină s-a oprit la câțiva centimetri de ea. Pentru o clipă, dispare parcă întreaga ambianță sonoră, lăsând să se audă doar vocea șoptită a lui Isoscel, care repetă ca un automat:

— Scuzați-mă!... Scuzați-mă!...

Cu catalogul în mână – terminase o oră de clasă –, Socrate se apropie de ușa cancelariei. Deschide și vede că Luminița nu se află înăuntru. Se-ntoarce spre eleva de serviciu și se apropie de ea. Fata se ridică.

— Ai văzut-o, cumva, pe doamna profesoară Cernea ieșind din școală? o întreabă el.

— Da, a plecat, domnule profesor!

... Acum Socrate pășește, preocupat, pe o stradă aglomerată. Pare absent... Deodată, se aude strigat:

— Mihai!

Se oprește și se uită în jur. De el se apropie profesoara Doina Pușcariu. E bine dispusă, are un aer tonic, tineresc.

— Salve, Mihai! Bine că te văd..., spune ea, trăgându-l mai deoparte, lângă vitrina unui magazin... Dar ce e cu figura asta de înmormântare? îl întreabă, după ce îl cercetează câteva secunde.

— N-am alta la îndemână! răspunde, cu umor negru, Socrate.

— Ce v-a apucat, domnule, că și fii-ta e la fel de *veselă?!*... Uite ce voiam să-ți spun, continuă profesoara, că-n ultimul timp n-am mai apucat să stăm de vorbă... Tu te-ai mai uitat prin catalogul Ancăi?

— Nu! răspunde Socrate firesc.

— Păi, sigur, ocupă-te tu de toți și de toate, că de-a ta se ocupă școala!... Tu știi că ieri a luat un patru la fizică?

— La tine? întreabă mirat Socrate.

— La mine! Apoi, luându-l de braț, continuă: Hai, condu-mă puțin, că-ntârzii!

Pornesc împreună...

— Mihai, suntem colegi de-atâția ani! revine Doina Pușcariu... Să știi, cu Anca se petrece ceva!... E a treia oară, consecutiv, când nu știe lecția... sau nu vrea să răspundă!... Ar trebui să te dumirești... ce e la mijloc... Poate e nevoie s-o ții mai din scurt!... Mă rog!... Te salut, „bătrâne"! îi spune ea, bătându-l băiețește pe braț și plecând...

16

În apartament, Socrate e izbit de muzica ce se aude din camera Ancăi. Dă să intre la el, dar se răzgândește. Bate la ușa fetei, dar, cum aceasta nu aude, tatăl deschide și intră.

Anca e întinsă pe divan, cu casetofonul lângă ea.

— Te rog să dai mai încet! îi cere Socrate.

— Începem *ora de dirigenție?* răspunde ironic fata, ridicându-se.

Socrate se așază pe un fotoliu, fără să-i ia în seamă ironia.

— Dacă ai venit să te interesezi ce mai face Doru, află că...

— Nu mă interesează Doru-*al tău!* îi răspunde Socrate.

Fata e puțin descumpănită. Abia acum dă muzica mai încet...

— Anca, spune Socrate, schimbând tonul: ce este cu notele tale din ultima vreme?

— Ce să fie? răspunde cu oarecare obrăznicie fata, note ca toate notele! Vreau și eu *o gamă* cât mai variată!... M-am plictisit de „*do*" de sus!...

— În schimb, mie mi-a fost, pentru prima oară, rușine din cauza ta!

Anca e șocată. Îl privește, cu încordare, așteptând...

— Pentru prima dată mi se-ntâmplă – continuă Socrate – ca altcineva să-mi spună ce note iei tu... Între noi, totul a

fost mereu limpede și sincer. Eu am avut încredere... Nu m-am uitat niciodată în catalogul tău... Mi-ai spus tu, totdeauna...

Fata nu răspunde nimic. Își pleacă ochii... Se simte că reproșul tatălui său o doare...

Telefonul sună. Socrate ridică, nervos, receptorul și-l pune la loc.

— Anca, îmi promiți că te-apuci serios de treabă? spune Socrate, cu glas îndurerat.

— Tată, răspunde fata, la aceeași înălțime de suflet, te-am rugat să ai încredere în mine!...

Telefonul sună din nou. Profesorul ridică receptorul. De la capătul celălalt al firului, se aude vocea Luminiței:

— Iertați-mă că vă deranjez, spune ea. Am un pic de răgaz în după-amiaza aceasta. Am putea sta de vorbă despre ceea ce m-ați rugat?

— Sigur că da! Mulțumesc!

— Vă convine peste o jumătate de oră, la metrou, în stația „Eroilor“, la ieșirea dinspre Operă?

— De acord! spune Socrate și închide telefonul.

— Diriginta era? întreabă Anca.

— Da!

Fata învârte butonul casetofonului și muzica izbucnește puternic.

Socrate o privește, fără să spună nimic. Iese din cameră.

Anca închide brusc casetofonul.

17

Luminița ia, dintr-un dulăpior, două flacoane cu medicamente și se îndreaptă spre fotoliul în care se află mama ei, o femeie în vârstă, cu un aer de om suferind.

Pune medicamentele pe măsuța de lângă fotoliu...

— Uite, mamă – spune profesoara –, ai aici medicamentele. Iei câte o tabletă, din fiecare, peste o jumătate de oră!...

— Stai mult? se interesează bătrâna cu aerul unui copil ce nu-și dorește să fie părăsit de cel care-l ocrotește.

— Nu, mamă!... E un coleg..., un om deosebit. Poate că o să-l cunoști și dumneata!... Are o fată drăguță... E eleva mea!... spune Luminița, în timp ce se pregătește de plecare...

— Să vii repede, Luminița! se roagă, cu un scâncet, bătrâna...

18

—... Și, credeți-mă – zice Socrate – că, bând paharul acela de apă, am avut senzația că m-am eliberat de o mare povară. Trebuia să-i spun, era o problemă de conștiință. Nu puteam altfel!...

E seară... Pe o alee din *Cișmigiu*, Socrate și Luminița pășesc agale...

— Mihai! i se adresează profesoara... Te supără că-ți spun așa?

— Dimpotrivă!...

— Eu nu cred că trebuie să-ți faci atâtea probleme în legătură cu Isoscel...

Socrate înalță din umeri, arătând că nu e convins nici dacă trebuie, nici dacă nu trebuie să-și facă...

În timpul acesta trec prin fața unei tonete. Luminița se oprește și cumpără două lozuri... Îi oferă unul lui Socrate. Acesta simulează jocul alegerii, neștiind pe care să-l tragă. Se hotărăște, în sfârșit, la unul din două. Îl desface grăbit și, citindu-l, exclamă:

— Ia uită-te! M-am îmbogățit! Cinci mii de lei! Se întoarce apoi către vânzătoare și primește bucuros o bancnotă de cinci mii de lei...

— Oferi totdeauna lozuri câștigătoare? o întreabă el pe Luminița, care, luând-o înainte, se îndepărtase cu câțiva pași de el... Profesoara nu-i răspunde însă, amuzată de ceea ce vede pe biletul său, pe care îl bagă în poșetă.

Cu bancnota câștigată, Socrate cumpără un trandafir alb, frumos, pe jumătate doar înflorit, de la o florăreasă ce tocmai trecea pe lângă ei, cu un coș cu flori.

Mirată că nu-i ia decât o floare – pe cinci mii de lei –,

fata cu coșul spune „Sărut mâna!“ și pleacă, temându-se ca nu cumva „clientul“ să se răzgândească și să-i ceară banii înapoi.

Socrate îi oferă trandafirul Luminiței.

Aceasta îl primește, făcând o mică reverență, miroase floarea, admirându-i în același timp frumusețea, apoi, ducând-o la buze, sărută ușor petalele acelea imaculate...

— Tu ce-ai câștigat? o întreabă el...

— Secret! spune Luminița, luându-l de braț și pășind alături de el, gânditoare. Umbrele lor, aproape unite, tremură acum în oglinda lacului, vălurită de zvâcnirile lenețe ale unor lopeți ce împing o barcă în care doi tineri se sărută...

— Și totuși..., continuă Socrate discuția începută, cum să nu te afecteze atitudinea cuiva cu care muncești zi de zi? Înțelege-mă, precizează el, nu este o chestiune personală... Uneori Isoscel mi-e chiar simpatică... așa, cu ifosele și trăsnăile ei... Și sunt sigur că e un suflet chinuit... Mai ales după seara aceea, cu cântecul..., nu încape nici o îndoială... Dar mă gândesc mereu la copiii ăștia, care au și ei nevoie de înțelegere și de căldură... Poți să stai așa, deoparte?...

— Firește că nu! răspunde Luminița... Dar crezi că asta va schimba ceva în concepțiile ei?...

— Poate că da, poate că nu! Cine știe?!... Totuși, stau acum și mă gândesc dacă vehemența mea n-a fost, cumva, exagerată...

Luminița și Socrate traversează acum un podeț, pe sub care trec bărci cu tineri...

— În privința Ancăi, îmi mențin părerea – spune profesoara ei dirigintă: lucrurile sunt, cred, mai simple decât îți închipui...

— Sunt foarte îngrijorat!... Și nu atât pentru note și nici... pentru tenismanul ei..., am senzația că s-a rupt ceva între noi, că în relația noastră de comunicare s-a produs o fisură...

— Știi ce-mi spune mie intuiția? Că Anca va rezolva singură totul. Cu o condiție: să fii aproape de ea! Și mai aproape

decât ai fost până acum! Numai așa vei repara scurtcircuitul sufletesc de care vorbeai... Apoi, după o mică pauză, adaugă: astăzi, în oră, Doru i-a trimis un bilet. Anca i l-a înapoiat, fără să-l citească! Am zâmbit pe dinăuntru, făcându-mă că n-am observat nimic...

Pe neașteptate, se aprind luminile în parc... Profesoara se oprește... Se așază pe o bancă...

— Și... ar mai fi ceva! spune ea, invitându-l și pe Socrate să ia loc...

Acesta o privește cu interes. Ochii săi întreabă mai mult decât ar face-o vorbele...

— N-ai văzut? Primesc și eu bilețele!... spune ea, pe jumătate zâmbind, pe jumătate în serios..., făcând aluzie la biletul primit cândva, în sala de festivități... Este cineva... În felul lui, ține mult la mine... Dar e un om care n-are puterea să se dăruiască. Nu arde! Simt tot mai mult, sunt convinsă chiar că suntem două vieți ca două paralele, ce nu se vor putea întâlni niciodată!...

— Și?

— Simțeam nevoia să-ți spun *și* acest lucru!...

Socrate strânge în palma sa mâna mică și fină a Luminiței... Nu îndrăznește să privească în ochii ei... Sunt *ochii Ilenei* și el nu știe ce-ar putea să vadă acolo...

Profesoara îi caută însă pe ai lui...

— De ce te ferești? îl întreabă ea blând... În prima zi, când ne-am întâlnit, ai spus: „*Bine că sunt! Că sunt așa!*“... Atunci n-am știut la ce te referi... O văzusem pe Anca în careu și mă simțeam tulburată... Era ca și când m-aș fi întâlnit cu mine însămi la o altă vârstă, în oglindă!... Apoi am priceput că ea *purta pe lume* o neprețuită moștenire... Nu te întreb cât ai iubit-o... Îmi închipui... Dar e mult de-atunci, Mihai!... De altfel, destinul meu n-a fost mai blând! Dimpotrivă! Pentru că mie, de la el, nu mi-a rămas decât durerea... Tu o ai pe Anca...

N-am înțeles: care *el?* a întrebat profesorul trezit ca din visare.

— Poate că odată am să-ți povestesc... În afară de tatăl meu, și eu am pierdut o ființă, care...

Ridicându-se de pe bancă, pornesc, în același pas, pe aleea străjuită de două rânduri de tei, ce-și unesc coroanele într-o boltă comună.

De la braseria „Monte Carlo“ răzbat până aici acordurile melodiei pe care orchestra „Liceenilor“ o cânta la „balul bobocilor“, în momentul în care Socrate ar fi dorit s-o invite pe Luminița la dans. Ascultând-o, amândoi zâmbesc ca unei plăcute amintiri... Siluetele lor se pierd încet în depărtarea aleii...

Capitolul V
1

Ieșind din lift și deschizând ușa apartamentului, Socrate aude soneria telefonului, acoperită de zgomotul pe care îl face bunica la bucătărie, tăind, probabil, ceva pe tocător.

Socrate se precipită și ridică receptorul.

— Salut, unchiule! se aude vocea Mihaelei... Pe dumneata te căutam. Pe scurt, că sunt la un telefon public, al meu e stricat...

— Te ascult!

— Din ultimele convorbiri, rezultă că *juna noastră* e-ntoarsă pe dos! continuă Mihaela... Să nu mă-ntrebi de pricină, că o cunoști!... Și, totuși, parc-ar mai fi ceva la mijloc. Dar nu știu ce!

— De note... ți-a spus ceva?

— Nu! Dar bănuiesc că nu mai face slalom numai printre nouă și zece!... Eu închid acum. Să știi însă că rămân pe față!...

Marcat de discuţia cu Mihaela, Socrate se-ndreaptă spre camera Ancăi. Deschizând, observă că fata nu se mai află aici.

— *Buno!* strigă, iritat, profesorul.

Din cauza zgomotului, bătrâna nu aude. Socrate intră în bucătărie:

— Unde e? întreabă el repezit.

— Au! Ce m-ai speriat! tresare bătrâna, rămânând cu tocătorul în mână.

— Anca unde e? repetă Socrate.

— A zis că se duce la o colegă...

Profesorul trage nervos cravata de la gât, cu gestul omului care pare să se sufoce. Îngândurat, se îndreaptă apoi spre camera sa.

2

În fața „Teatrului Mic“, printre cei ce ies de la spectacol, Doru și Tudor continuă o discuție:

—... Zău dacă personajul acela nu seamănă cu tine, spune Tudor, oprindu-se în fața vitrinei cu fotografii.

— Și eu care credeam că sunt *unic!* răspunde Doru.

— Da, unic, în haine de-mprumut!

— Cum adică?

— Nu l-ai văzut? Și el a luat hainele altuia, crezând că-i stau mai bine...

— Insinuezi că...

— Nu insinuez, spun că: mâine-poimâine, o să te identifici cu personajul pe care-l joci: dur, sigur de tine, „nepăsător și rece“! Și, dac-ai fi măcar un „luceafăr“!...

— Uf! spune Doru, amuzat, lovindu-se cu palma peste frunte. Cine m-o fi pus să stau cu tine-n bancă! Și să-ți mai și plătesc biletul la teatru!...

3

Isoscel urmărește, privind pe deasupra ochelarilor, exercițiul pe care Tudor îl rezolvă la tablă.

— Ei, ai început s-o urnești! exclamă profesoara. Sunt mulțumită. Uite, îți dau un șapte!

Clasa vibrează: „Ești mare, Tudore!“ se aude, distinct, glasul cuiva...

— Cine continuă? întreabă Isoscel, uitându-se spre clasă... Observă că Anca privește absentă pe fereastră.

— Anca! o solicită ea.

Fata tresare.

— Continui tu?

Anca privește spre tablă și parcă abia atunci descoperă ceea ce este scris pe ea.

— Cred că este inutil, doamnă profesoară, n-o să mă descurc!

Isoscel, contrariată de francheţea răspunsului, aflat la graniţa *obrăzniciei*, se repede, mirată:

— Cum vine asta? Tu să nu te descurci?!... Atunci, tema cum ai rezolvat-o?

— Vă rog să mă scuzaţi, nu mi-am făcut temele! răspunde fata, cu acelaşi aplomb care, în concepţia profesoarei, frizează obrăznicia.

Enervată, Isoscel se ridică de la catedră şi porneşte spre banca elevei... Clasa toată este în tensiune... Doru priveşte neliniştit spre Anca.

— Dar cum ne-a fost vorba? o întreabă energic profesoara. Mi-ai promis...

— Nu v-am promis nimic! o întrerupe, calm, Anca.

Isoscel se sufocă de indignare:

— Ascultă, fetiţo, unde te trezeşti? Ai uitat de bunăcuviinţă? Ce gărgăuni îţi umblă prin cap? Pentru astăzi, ai *trei!* spune ea apăsat, întorcându-se la catedră. Deschide catalogul şi, de enervare, nu-şi găseşte stiloul. Mâinile îi tremură...

— Doamnă profesoară – i se adresează Anca, la fel de calm, că-mi daţi trei sau că-mi daţi zece, vă rog să mă credeţi că asta nu mă face să fiu nici mai bună, nici mai slabă la matematică!

Isoscel o priveşte înmărmurită, nevenindu-i să creadă că ceea ce aude şi i se întâmplă tocmai *ei* este adevărat...

Doru a înlemnit...

— Asta e impertinenţă!... izbucneşte Isoscel, trântind, cu furie, catalogul de catedră, după care, adunându-şi lucrurile (poşeta, ochelarii...), iese din clasă indignată... Tocmai atunci se aude şi apelul soneriei, anunţând sfârşitul orei...

În urma profesoarei, elevii ajung pe culoar, comentând întâmplarea în fel şi chip.

Doru se apropie şi se aşază în bancă, lângă Anca.

– Ai înnebunit? o întreabă el cu disperare. Ce te-a apucat?

Cum, nu eşti mulţumit?! răspunde fata cu îndurerată

ironie. N-ai spus tu că nu-ți plac „tocilarele“, „premiantele „elevele cuminți“, „aflate în grația profesorilor“?... Te p menești că nici zulufii ăștia nu-ți convin – continuă e arătându-și „împletiturile“ speciale din păr, *gen Rodic* Și nici faptul că am devenit obraznică?!...

Doru face ochii mari, înțelegând că întreaga atitudine fetei n-a fost decât o frondă, ca să...

— Și să știi, adaugă fata, că *așa ceva* poate să facă or cine! Nu e nici o scofală!... Și cu asta – să piei, să nu te m văd în fața ochilor..., adaugă ea, ridicându-se și îndre tându-se demnă spre ușă...

— Anca, Anca! o strigă Doru. Te rog să mă ierți!

— Niciodată! sosește, ca o ghilotină, răspunsul fetei, timp ce din ochii ei pornesc spre el săgeți ca de foc...

4

În cancelaria plină de profesori, intră, ca o furtună, Isosce Socrate, la locul lui de la masă, scrie ceva.

Profesoara de matematică vine direct la el. E un pach de nervi.

— Îți mulțumesc – i se adresează ea, apostrofându-l fapt – că am ajuns, acum, la bătrânețe, de batjocura elevilc din cauza dumitale!

Socrate se ridică. E livid...

Luminița și ceilalți profesori întorc capul spre ei, intriga de izbucnirea lui Isoscel.

— Nu înțeleg, doamnă profesoară! răspunde Socrat parcă presimțind ceva.

— Fata dumitale..., fiindc-ai scăpat-o din mână..., ajuns să mă înfrunte în fața clasei..., spune Isoscel, gâtui de supărare...

— Dar ce s-a întâmplat?

— M-a făcut de râs, nu înțelegi? Eu nu contez pentru ca profesoară!... Și asta, după o viață de muncă... Ieșirea este dovada unei proaste educații!...

— Regret, doamnă..., spune Socrate, sincer afectat.

— Nu putem rezolva nimic cu regrete!... răspunde Isoscel, îndurerată. Faptele sunt fapte!... Uite – și Buzescu, de care dumneata te ocupi *cu-atâta grijă*, află că de trei zile a fugit de-acasă!... Și nici la școală nu mai vine!...

Vlăguită, profesoara se așază pe scaun, izbucnind în plâns.

Socrate ar vrea să spună ceva, dar renunță. Ia catalogul și iese din cancelarie, copleșit de tristețe și de rușine.

În urma lui nu se aude decât plânsul înăbușit al lui Isoscel.

5

Socrate e lângă fereastră. Privește absent, fără să vadă picăturile de ploaie ce se preling pe geamuri. Clasa e pustie.

Se aude soneria de intrare la ore, dar profesorul continuă să fie la fel de absent.

Un elev dă buzna în clasă (fuseseră cu toții plecați la un laborator, în ora anterioară). În urma lui, mai apar câțiva. Îl văd pe Socrate la fereastră, cu spatele spre ei... Se opresc îngrijorați. Apoi, observând că dirigintele nu le dă nici o atenție, se îndreaptă, în tăcere spre băncile lor. Socrate continuă să privească îngândurat pe fereastră...

Se aude zgomotul unui creion căzând pe parchet.

Ca trezit dintr-un vis, dirigintele întoarce capul... Elevii, așezați la locurile lor, îl privesc parcă fără să respire...

Ieșind din școală, Anca se îndreaptă spre Socrate, care o așteaptă, nemișcat, lângă mașină. Când o vede, se așază la volan. Fata deschide portiera și intră. Profesorul pornește mașina, fără să spună un cuvânt. Anca îl cercetează cu coada ochiului. Figura lui este impenetrabilă...

— Tată..., încearcă fata.

— Acum nu discutăm nimic! spune Socrate pe un ton ce nu admite replică...

În fața blocului, cei doi îl zăresc pe Buzescu.

— Bună ziua, domnule profesor, spune elevul, schițând gestul de a se apropia.

Anca, dându-și seama că ar fi inoportună, o ia înainte, intrând în curte.

— Vă rog să mă iertați – rostește elevul –, am venit să vă spun că-mi pare foarte rău... că, din cauza mea... dumnea-voastră aveți neplăceri...

— Tu nu ești vinovat pentru asta, Buzescule! Vina ta este că ai fugit de-acasă și că nu mai vii la școală!...

Băiatul își pleacă ochii...

— M-am întors acasă! De mâine vin și la școală! răspunde bucuros elevul.

— Atunci e bine!...

Băiatul ar dori să mai spună ceva:

— Domnule profesor..., continuă el, stânjenit, știți... și tatei îi pare rău... Ar vrea să vă explice, adaugă, punând capul în pământ.

Profesorul îl prinde ușor de bărbie, obligându-l să i se uite în ochi:

— Buzescule, noi am mai vorbit despre așa ceva: îți reamintesc că trebuie să avem tăria să trecem curați prin toate câte ni le scoate viața în cale! Hai, du-te! îl îndeamnă Socrate. Du-te acasă și, de mâine, să te văd la liceu!...

6

Anca se plimbă, frământată, prin camera ei. Ușa se deschide încet și apare capul bunicii:

— Ce faci, maică? o întreabă, îngrijorată, bătrâna.

— Mă plimb! răspunde fata, nervoasă.

Bunica se supără și iese trântind ușa...

Într-o altă cameră, la biroul său, Socrate scrie ceva... Se aud ciocănituri în ușă... Anca intră și se apropie sfioasă... Ochii îi cad pe hârtia profesorului... Încremenește...

— Cum, tată, vrei să pleci de la școală? întreabă ea, după câteva clipe, îngrozită.

— Da, plec! Trebuie să plec! M-ai făcut de râs!... Și-acum, te rog să mă lași singur!...

Anca se întoarce și se duce în camera ei. Se aruncă pe pat, izbucnind în hohote de plâns...

Soneria telefonului începe să țârâie... Anca parcă nici n-aude... Plânge mai departe, nestăpânit... Telefonul continuă să sune. Aproape absentă, fata ridică, mecanic, receptorul. Deodată, chipul i se-ncrâncenează...

— Anca! Sunt eu, Doru! se aude în telefon...

Fata ascultă, fără să spună nimic; apoi așază încet receptorul în furcă, de parcă ar pune punct definitiv...

Se apropie de masa ei de lucru și scoate de-acolo scrisorile primite de la Doru... Le privește o clipă. Apoi începe să le rupă, una câte una, aruncând bucățile de hârtie la coș...

După câteva momente de gândire, caută, agitată, pe birou, trei-patru caiete. Se duce cu ele în camera lui Socrate... Acesta se afla la birou, cu capul sprijinit în palmă.

— Tată – îi spune fata –, aș vrea să discutăm ceva!

— Anca, deocamdată, nu avem ce discuta! Vreau să rămân singur...

Zdrobită sufletește, fata se întoarce în camera ei. Se-ndreaptă spre telefon și formează un număr:

— Alo, Mihaela? spune Anca.

— A, tu erai, apelpisito?!

— Trebuie neapărat să ne vedem!

— Da' ce s-a întâmplat, dom'le?

— Nu știu ce să mă fac! exclamă Anca. E ceva în legătură cu tata!

– Domnule profesor, te rog să-mi faci o favoare personală – spune directoarea: rămâi! Școala are nevoie de un profesor și de un om ca dumneata!

– Vă mulțumesc, doamnă directoare, dar înțelegeți și dumneavoastră că nu pot!

- Dragul meu, până la urmă, dacă stai bine să te gândești, nu e decât o chestie de orgoliu rănit!...

— Poate aveți dreptate!... Poate greșesc eu... Nu pot însă altfel!... Se pare că, undeva, am greșit la *extemporalul* meu de viață!

— Și ce-ai să faci? Unde te duci?

— Intru într-o redacție!...Și-n afară de asta, cred că este convenabil și pentru dumneavoastră, mi-ați spus doar că doriți să fie liniște-n liceu... Sărut mâna!...

Acum, Socrate pășește încet, istovit, de-a lungul coridorului. Parcă a îmbătrânit dintr-o dată...

E o liniște deplină, apăsătoare...

Pe măsură ce înaintează însă, trecând prin fața sălilor de clasă, de unde răzbate zumzetul viu al copiilor, viața școlii capătă pentru el din ce în ce mai multă pregnanță...

Profesorul zâmbește trist, ca unei amintiri. Intră în Cabinetul de filozofie al liceului...

8

Anca urcă, în mare agitație, scările ce duc la apartamentul Luminiței. Ajungând pe palier, cercetează, în fugă, inscripțiile de pe uși, apoi apasă pe o sonerie.

Apare Luminița:

— Ce e cu tine, Anca? Ce s-a întâmplat? o întreabă, neliniștită.

— Uitați-vă! spune fata, scoțând din servietă caietul cu temele... Am mințit! Totdeauna am învățat, mi-am făcut temele... și la matematică... și la fizică, în fiecare zi...

— Vino înăuntru! o invită Luminita.

— Am vrut să-i dau o lecție...

— Ce lecție?

— Lui Doru!... Vă spun eu... Dar acum tata e supărat rău... L-am făcut de râs. Vrea să plece de la școală, din cauza mea!...

Luminița se îngrijorează:

— Așteaptă-mă puțin – spune ea. Mergem împreună!

9

În recreație, foștii elevi ai lui Socrate – Ionică, Dana, Mihai și Geta – șușotesc, neliniștiți, lângă o fereastră de pe coridor:

— O fi adevărat? întreabă Dana.

— Da, tu! Vorbește tot liceul! răspunde Geta.

— Trebuie să facem ceva! e de părere Ionică.

— Da' ce putem face noi? intervine Mihai.

— Să vorbim cu dânsul și să-i spunem că... așa ceva *nu se poate!* exclamă Dana.

— Of! Și Anca asta, cu „deșteptul" ăla de Doru al ei, care face tot timpul pe vedeta – spune Mihai.

— Mie nu mi-a plăcut niciodată băiatul ăsta! zice Dana.

— De ce? E un tip foarte interesant! se aude glasul Getei.

— Ce vorbești? Ia auziți-o, fraților! sare Ionică... Vasă-zică „e un tip foarte interesant"!...

— Este! revine Geta... Dar acum e vorba despre Socrate! Haideți!

10

Mihaela și Doru coboară, în fugă, treptele de la intrarea principală a Facultății de Drept...

— Știe toată școala! exclamă Doru, cu îngrijorare. Și înțelegi? Totul e din cauza mea! M-am purtat prostește! Anca a zis că nu mă iartă niciodată!... Te rog să mă ajuți, Mihaela. Să vorbești tu cu ea!...

Mihaela îi promite că „va sta de vorbă", dar, așa cum o cunoaște ea pe Anca, speranțele „iertării" sunt minime. Mai precis, nu există.

— Asta când spune o vorbă, așa rămâne, să știi! E în stare să sufere oricât, fiindcă m-am convins că ține la tine... Dar mă tem că, de iertat, n-o să te ierte! încheie Mihaela.

— Ei, s-a mai supărat ea și altă dată! spune Doru, încrezător și superficial.

— S-o „mai fi supărat", dar atunci nu era amestecat So-

crate în „jocul“ vostru de țânci fără cap... „Bulgărele“, la început cât pumnul, văd că a devenit acum „munte“!...

— Poate, totuși...

— Hai, urcă repede în mașină! Trebuie să-i luăm pe Ioana și pe Alexandru. După ce mi-ai dat telefon, i-am sunat și pe ei. Au zis că merg negreșit...

11

Socrate se plimbă printre rândurile de mese din cabinet. Privește de parcă și-ar lua la revedere de la fiecare copil...

„Pe tine cum te cheamă?“

„Popescu Alexandru!“

„Dar pe tine?“

„Apostolescu Mihaela!“

„Tu?“

„Stanciu Cornelia!“

„La ce școală ai învățat?“

„La 195!“

„Dar pe mine știți cum mă cheamă?“

„Socrate!“

„Da, așa îmi spun elevii!...Socrate!“

„Dar Socrate, cel adevărat, știi cine a fost?“

„Un mare scriitor italian!“...

În sufletul și în mintea profesorului răsună râsul tonic al copiilor...

Se apropie de birou... Se așază pe scaun și scoate dintr-un sertar câteva cărți. Le bagă în servietă. Apoi, desfăcând un plic, începe să privească o suită de fotografii, înfățișându-l alături de elevii lui – de ieri și de astăzi... Le cercetează îndelung, cu nostalgie, așezându-le, până la urmă, în aceeași servietă...

12

— Dar vă rog să mă-nțelegeți, nu m-am gândit nici o clipă c-o să ajungă aici... să plece de la noi!... E un om de

valoare... Are, sigur, păcatele lui, dar ar fi o pierdere pentru liceu... Trebuie să-l convingem! mai spune Isoscel, cu lacrimi în ochi.

— Îmi pare rău... Am stat de vorbă cu el... l-am rugat, spune directoarea, dar...

Chipul lui Isoscel se-ntunecă.

13

Luminița și Anca se strecoară grăbite printre pietonii de pe o arteră aglomerată din București. Se țin de mână. Aproape aleargă... Din când în când se privesc. Fețele lor, îmbujorate de efortul alergării, se luminează de câte o undă de zâmbet, care încearcă să spele umbrele încordate ale îngrijorării...

14

Pe o alee retrasă, din parcul de lângă liceu, Isoscel se așază pe o bancă... E singură..., e tristă și parcă fără rost, cum n-a fost niciodată.

Prin fața ei trec doi tineri râzând. Băiatul o ține protector pe după umeri pe fată. Chipurile lor sunt scăldate în lumină de fericire și tinerețe... Isoscel îi privește lung, având parcă revelația vieții ei lipsite de bucurii. Lacrimi încep să-i curgă pe obraji...

15

Gânditor, Socrate coboară încet pe treptele liceului... Anca, roșie la față, aleargă în întâmpinarea lui:

— Tată, spune fata cu disperare în ochi, trebuie să-ți explic!...

— Ancuțo, eu am, totuși, încredere în tine! răspunde profesorul, întinzând brațul stâng și aducându-i capul lângă pieptul său.

Privirea îi alunecă spre Luminița, care se află în spatele fetei.

— Am vrut să plec! Am vrut, dar nu pot! spune Socrate. Ce să fac? Ăsta sunt! Nu mă pot schimba!...

— O clipă m-am speriat, să știi! îi răspunde Luminița. M-a cuprins teama, când am văzut-o pe Anca atât de disperată...

— Te rog să mă ierți, tată! exclamă Anca, îmbrățișându-l.

Cei trei pornesc împreună spre poartă. Luminița scoate din poșetă batista, ca să mângâie ochii înrourați ai Ancăi. E ca și cum și-ar mângâia propriii ei ochi... Un bilețel cade pe asfaltul aleii. Socrate se apleacă și-l ridică.

— E lozul din *Cișmigiu?*

— Nu mai e secret! spune Luminița, râzând.

Socrate deschide biletul:

— „*Necâștigător*"!... citește el amuzat...

Elevii din clasa profesorului dau năvală spre ei... Apar, venind în fugă, și alți copii, din alte clase, din *cercul* lui...

— E adevărat, domnule profesor? întreabă îngrijorată Maria.

— Plecați de la noi? intervine, cu reproș parcă, Mihai. Vibrația din glasurile lor trădează sentimentele curate ale copiilor.

Socrate zâmbește, dar n-are timp să răspundă, pentru că în fața liceului oprește, în scrâșnet de frâne, „Oltcitul" condus de Mihaela. Din el se revarsă cinci-șase tineri, printre care Alexandru și Ioana. Cu toții îl înconjoară pe profesor.

— Cum să plecați? zice Alexandru.

— Domnule profesor, am făcut și programul întâlnirii... de peste zece ani! spune Ioana, zâmbind...

— Da' de unde-ați scos-o voi că plec? întreabă Socrate, ca și când atunci ar fi auzit despre acest lucru pentru prima oară...

Un moment, rămân toți muți de uimire. Apoi, spontan, încep să scandeze:

— Hip-hip-ura! Hip-hip-ura!...

De Anca se apropie cu timiditate Tudor:

— Hai să-ți mai spun ceva: „*Nu este adevărată fericirea care n-a trecut prin suferință!*“ – Shakespeare.

Anca îi zâmbește, înveselită:

— Am și eu *una* pentru colecția ta de... *înțelepciuni*: „*Omul este singurul făuritor al fericirii sale*“ – Socrate.

— Care dintre ei? se amuză Tudor.

— Rămâne să ghicești tu!...

Deodată, Ioana, privind în jur, întreabă, nedumerită:

— Da' Andrei unde e?

— Aoleu! L-am uitat în portbagaj! spune Mihaela, repezindu-se spre mașină, de unde se aud bubuituri...

Andrei apare cu aparatul de gât. Văzând că toată lumea e radioasă, îl potrivește la ochi și declanșează, exclamând, după obiceiul lui:

— *O fotografie – pentru veşnicie!*... a cărei inimă o constituie chipul lui Socrate și cel al Luminiței; între ei se află Anca, pe fundalul viu al elevilor de *azi* și de *ieri* ai profesorului...

SFARȘIT